

Rapport Arkeologiske utgravninger Trondheim
TA 2004/13 nr.159/2021

ARKEOLOGISK UNDERSØKELSE I FORBINDELSE MED REALISERING AV REGULERINGSPLAN FOR BRANNTOMTA DRONNINGENSGT. 14, TRONDHEIM, TA 2004/13.

Svanhild Sortland og Ian Reed

NIKU prosjektnummer/ årstall	1561497
Berørt område	Dronningens gate 14
Gnr/Bnr	gbr. 401/334
Oppdragets art	Arkeologisk utgravning
Vedtak - saksnummer	2003/316-
Oppdragsgiver	Riksantikvaren
Tiltakshaver	Sameiet Dronningensgt. 14
Oppdraget utført av	Anna Petersén, Svanhild Sortland
Oppdraget utført dato	18. juli – 12. august 2004
Koordinater – nøyaktige el. omtrentlige	
Overflate, dagens	
Tilstedeværelse av automatisk fredete kulturlag / bevaringskarakter	Det fantes fredete kulturlag over hele undersøkelsesområdet, men de var veldig oppstykket på grunn av nyere-tids grøfter og andre inngrep i bakken. Kulturlagene var hovedsakelig minerogen i karakter, men det fantes noen organiske rester bl.a. strukturer av veldig dårlig bevart tre.
Kulturhistorisk tolkning (kortfattet)	Spor etter ard og plog viser at tomta var utnyttet til dyrkingsaktiviteter fra slutten av Vikingtid og frem til 12-1300-tallet. På 1400-tallet forekommer flere større nedgravninger, mulig bygningsrester og en grøft som kan ha inndelt området i flere eiendommer. I fase 3 forekommer det en horisont med dyrkingsjord over hele feltet som trolig har akkumulert fra middelalder og frem til 1600-tallet. I fase 4 forekommer de første trebygningene øst på tomta, bygningenes orientering tyder på at de har forholdt seg til det middelalderske gatenettet. Disse bygninger var i bruk fra omkring midten av 1600-tallet og frem til bybrannen i 1681. Rester av bygninger reist etter brannen i 1681 ble registrert både sør og øst på tomta, men disse var kortvarig og ble trolig ødelagt i brannen i 1708. Faser 7 og 8 inneholder bebyggelse reist på 1700-tallet og som trolig står frem til brannen i 1841. Faser 9 og 10 inneholder rester av bebyggelser og infrastruktur reist etter 1841 og som står frem til brannen i 2002.
Publiseringsdato	Rapporten ble ferdigstilt i 2021, og publisert i Brage i 2024

1. Innledning

Den 7. desember 2002 brent store deler av kvartalet Dronningens gate/Nordre gate/Thomas Angells gate. Området som ble berørt av brannen besto av følgende eiendommene:

- Dronningens gate 12 (gbr 401/333) – areal 963 m²
- Dronningens gate 14 (gbr 401/334) – areal 1088 m²
- Nordre gate 11 (gbr 401/279) – areal 1006 m²
- Thomas Angells gate 9 (gbr 401/200) – areal 292,3 m²
- Thomas Angells gate 7 (gbr 401/198) – areal 382 m²

Av disse var eiendommene Dronningens gate 14 og Nordre gate 11 å betrakte som totalskadet, Thomas Angells gate 9 var lenge usikker, men ble etter hvert tillat revet. Alle disse bygninger ble reist etter storbrannen den 24. april 1841. Nummerering på stakkene i laftekassen til Thomas Angells gate 9 vist at dette var en eldre bygning som hadde blitt flyttet hitt etter brannen.

I forbindelse med gjenoppbygging og nybygging av den nordre del av brannkvartalet fikk Sameiet Dronningens gate 14 den 8. juni 2004 dispensasjon fra Lov om kulturminner av 9. juni 1978 for realisering av tiltak etter reguleringsplan for kvartalet (2003/161- P-324-367). Dispensasjon ble gitt på vilkår at det skulle foretas en arkeologisk undersøkelse av det berørt areal. Den 19. august ga Riksantikvaren tillatelse til en utvidelse av utgravningsområdet for bygging av et nytt trappehus (2002/161- P-324-367).

Undersøkellesområdet omfattet det meste av gårdsplassen til eiendommen. Utgravningsarealet var på ca. 95 m², men i realiteten ble det mindre, da diverse inngrep fra moderne tid viste seg å være mer omfattende enn antatt. I august ble feltet utvidet ved det sørøstre hjørnet, denne utvidelsen hadde et areal på ca. 20 m² (fig.1).

1.1 PROSJEKTETS TIDSRAMME OG PERSONALE

Utgravningsperioden hadde en varighet på 8 uker, fra 23. juni til 17. august 2004, men ble utvidet til 7. september. Prosjektets leder var Ian W. Reed, NIKU, med hovedansvar for prosjektets planlegging og drift. Utgravningsleder var Anna Helena Petersén, NIKU, med ansvar for utgravningsarbeidet. Svanhild Sortland fungerte som feltleder med ansvar for bearbeidning av det arkeologiske materiale og rapportskrivning. Tove Nypan var leder for funnkantoret med Heidi Tangen Eriksen som vikar i ferien. Bruce Sampson var fotograf. Torill Skillingsaas Nygard har produsert plantegningene.

Staben av feltassistenter besto av til sammen seks personer; Toril Bergsvik, Even Bjørdal, Kari Berg Dyrendal, Aaron Johnston, Regin Meyer, Signhild Johanne Volden.

1.2 GRAVEMETODIKK OG DOKUMENTASJON

1.2.1 Feltgrensene og grense for utgravet område

Figur 1 viser området som ble avdekket med maskin. Grensen for det opprinnelig avdekkede området forble det samme, men etter hvert som der yngre nedgravninger ble tømt, endret det reelle grensene for utgravd område seg.

Området langs vestsiden av feltet, omtrent fra kummen og vest til feltgrensen, var svært omrotet, og ble ikke utgravd. Østsiden av nedgravningene til sjakt 4 og 83/89 kom til å bli feltets reelle avgrensning mot vest.

I sør lå flere nyere tids murer (34, 49, 50). Disse kom til å fungere som feltgrenser i sør; 50 var feltets avgrensning mot sør fra sørvestre hjørne og øst til mur 49. Fra vestre avgrensning og østover var 49 sørlige grense. I området for utvidelsen av feltet lå det en stor nedgravning

like nord for og inntil 49. Denne nedgravningen ble søndre utgravningsgrense for den utvidede delen av feltet.

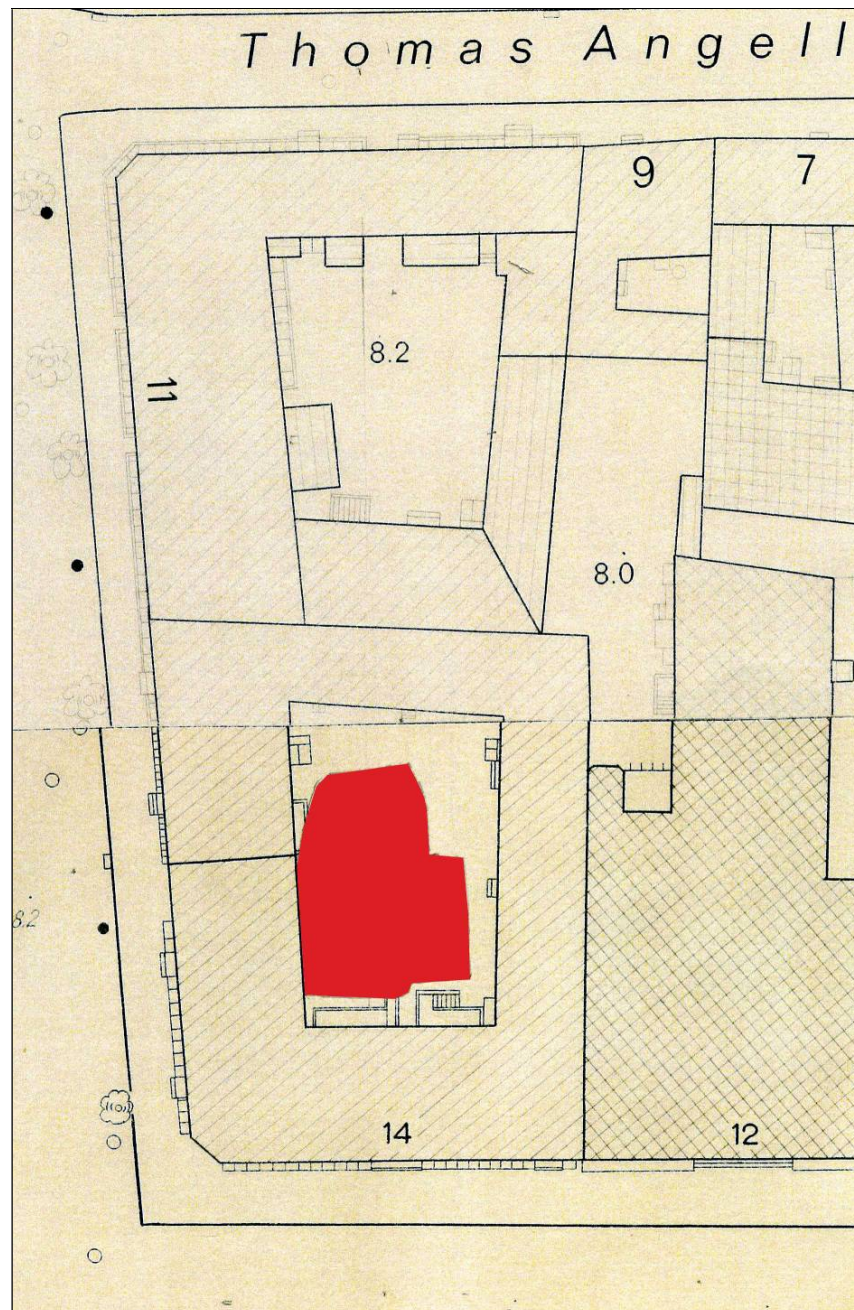

Fig. 1. Beliggenhet av undersøkelsesområdet 1:500

1.2.2 Moderne sjakter og nedgravninger

Figur 35 viser feltet slik det så ut etter at de yngste nedgravningene var tømt. Alle de nedgravningene som er tegnet inn er definert som del av fase 10, som representerer den yngste aktiviteten på stedet.

Fase 10 besto hovedsakelig av nedgravninger for rør for vann- og avløp som gikk på kryss og tvers av feltet. De fleste var gravd ned til under overflaten av steril sand. Sjaktene og de

andre nedgravningene i fase 10 delte feltet opp i mindre stykker som ble gravd ut hver for seg. De mindre «øyene» sto som stratifiserte søyler rundt på feltet. Disse ble så godt det lot seg gjøre gravd parallelt med de to større områdene i øst og i sør. Det lot seg likevel ikke alltid gjøre å bestemme hvilke lag som tilsvarte hverandre mellom de mindre og de større områdene.

1.2.3 Målesystemet

Koordinatpunktene til målesystemet ble satt ut med utgangspunkt i Trondheims kommunes koordinatsystem. Området som ble avdekket med maskin lå mellom 580 og 597x, og 47 og 60y, med X-aksen stigende mot nord, og y mot øst.

Det ble satt ut et målesystem som var basert på ruter á 5x6 m. Målesystemet tok utgangspunkt i at feltet skulle tegnes på ark i A3-format i målestokk 1:20, 5x6 m på hvert ark. Rutene fikk bokstavnavn A, B osv.

Det ble lagt opp til et tegnesystem der 53y var feltets midtakse N-S, og på tvers av denne ble det lagt ut tre linjer – ved 585x, 590x og 595x.

Punktene 585x53y, 590x53y, 590x53y var gjennom hele utgravningsperioden utgangspunktet for tegnesystemet. I den østlige delen av feltet ble det tatt utgangspunkt i 589x58y. I disse punktene ble det slått ned jernstenger som markører. Alle punktene ble målt inn på nytt flere ganger i løpet av utgravningsperioden. Hver gang ble det oppdaget små avvik i forhold til forrige innmåling. Avvikene skyldes at markørene hadde blitt flyttet ut av posisjon, for eksempel ved tømning av sjakter og nedgravninger.

Det ble registrert avvik på opptil 10 cm. Avvikene i målesystemet førte til en viss unøyaktighet i tegnesystemet.

1.2.4 Tegnesystemet

Det innmålte rutenettet var utgangspunktet for et tegnesystem med ruter á 5x6 m. Mot slutten av utgravningsperioden ble dette systemet lagt om for å spare tid i felt. Det ble laget en mal for hvert av de mindre områdene som var skilt fra hverandre av moderen sjakter og nedgravninger. Målet med det nye systemet var at hver kontekst så godt det lot seg gjøre skulle tegnes på kun ett tegneark. Fortsatt ble det tatt utgangspunkt i punktene 585x53y, 590x53y, 590x53y og 589x58y.

1.2.5 Bevaringsforhold

Alle de ulike delene av felte ble også gravd og dokumentert av forskjellige personer til forskjellig tid. Dette kan ha ført til at dyrkingslaget er dokumentert noe forskjellig på de ulike områdene. Et tynt sandlag som 309 kan ha vært svært vanskelig å observere i de områdene der dyrkingslaget ble gravd i små stykker der massen var svært tørr.

2. UNDERSØKELSESONRÅDET I SIN OMGIVELSER

Utgravningsfeltet lå i den søndre del av området som har etter brannen i desember 2002 i daglig tale blitt kalt «Branntomta».

2.1 Topografisk bakgrunn

Branntomta er avgrenset i sør av Dronningens gate, i vest av Nordre gate og i nord av Thomas Angells gate. Både Dronningens gate og Nordre gate er lagt ut i forbindelse med reguleringen etter bybrannen i 1681. Thomas Angells gate ble anlagt i forbindelse med reguleringen etter storbrannen i 1841. Gatene ble anlagt gjennom eiendommene langs sørsiden av Skomakerveiten som gikk i en svak bue litt nord for den nåværende gate. På 1700-tallet ble den veita også kalt Skaaningsveita og begge navn kan skyldes at skomakeren Oluf Ibsen Skoning bodde ved veita på eiendommen Thomas Angells gate 18. Gatene gikk også under navnet Casperveita og var grensen mellom Vår Frue sogn i nord og Domkirkesognet i sør.

Fig. 2. Nauciers kart over Trondheim fra 1658 med omtrentlig plassering av branntomta i rødt.

Øst for undersøkelsesområdet, langs eiendomsgrenser mellom Dronningens gate 12 og 14 gikk i nord-sør retning den middelalderke Borkegata. Den fortsatt nordover til Casperveita og vestsiden av den tilsvarer eiendomsgrensen mellom Nordre gate 11 og Thomas Angells gate 9.

Ved siden av de tidligere nevnte branner ble også bebyggelsen her ødelagt i bybrannen i 1708.

De bevarte skriftlige kilder viser at brannkvartalet utgjorde før brannen i 1681 deler av to eiendommer som strekte seg fra Borkegata i øst til Moritsveita i vest og fra Casperveita i nord til Brejerveita i sør. Ifølge Henry Berg utgjorde Dronningens gate 14 en del av

Humphrey Brüghmans hage. Den del av hagen som ble liggende igjen langs Nordre gate ble den 28. september 1688 kjøpt av skoleholder Christopher Mentzen.

2.2 Arkeologisk registreringer

Det er gjort relativt få registreringer inne på de enkelte eiendommene, men det finnes relativt mange registreringer i de omkringliggende gater. I denne redegjørelse er det kun tatt med de registreringer som gir sikre holdepunkter om kulturlagene.

Nordre gate

I forbindelse med utskifting av vannledningen ble det i 1973 gravd en grøft langs østsiden av Nordre gate fra Kongens gate til Olav Tryggvasons gate (TA 1973/2). Her ble det foretatt registreringer av tykkelsen på kulturlag med 1 meters intervaller langs vestsiden av grøften, dessverre mangler det opplysninger om kulturlagenes karakter. Lengdeprofilen viser at den naturlige undergrunn, som består av sand, stiger fra 7,35 moh på nordsiden av Dronningens gate til 7,43 moh utenfor den nordre del av Dronningens gate 14 for så å falle til 6,50 moh på sørsiden av Thomas Angells gate. Kulturavsetningene har en total tykkelse som varierer fra ca. 1,00 m til ca. 1,20 m, men det finnes enkelte partier hvor det har foregått lokalt gravearbeid i eldre tid hvor total tykkelse er opptil ca. 2,00 m. Enkelte steder i profilen var det observert stolpehull gravd ned i den sterile undergrunn og ved et punkt på sørsiden av Thomas Angells gate var en stolpe bevart.

Dronningens gate

I 1970 ble det foretatt en grunnboring i veibanen utenfor Dronningens gate 14 (TA 168:3), som påviste overgangen til den sterile undergrunn ca. 1 m under dagens overflate. Materialet som det ble boret gjennom ble beskrevet som humus.

I forbindelse med legging av en ny vannledning i Dronningens gate ble det gravd en grøft langs nordsiden av gaten fra Nordre gate til Søndre gate (TA 1983/6). Her viste det seg at den sterile undergrunn viste et svakt fall fra 7,52 moh utenfor Dronningens gate 12 til 7,25 m på det nordøstre hjørnet av Nordre gate. Den totale tykkelse av kulturavsetninger var på mellom 1,20 m og 1,30 m og toppen på disse lå mellom 0,30 m og 0,40 m under overflaten. Flere steder ble det observert nedgravninger, stolpehull og groper, i overflaten på den sterile sanden og spesielt i området mellom Dronningens gate 12 og Nordre gate. Enkelte steder fantes store nedgravninger, noen foret med planker, som var gravd ned til ca. 2,30 m under dagens overflate.

Utenfor Dronningens gate 10 og 12 ble det funnet skjeletter, det vestligste av disse ble funnet omtrent i grenselinjen mellom de to eiendommene.

I området utenfor den vestre del av Dronningens gate 14 var det et opptil 0,26 m tykt kompakt, brunsort jordlag over den sterile sanden. Over dette var det et ca. 0,30 m tykt lag bestående av tynne sjikt av organisk materiale, jord og sand. Under enkelte av sandlagene kunne sees sterkt forvitretre rester, muligens planker. Alle disse lå tilnærmet horisontalt.

2.3 Tidligere utsjaktninger

Eiendommen har kjeller under det meste av bygningen mot gaten og i tillegg finnes det en mindre kjeller i den nordøstre del av bakgårdsbebyggelsen. Kjellerne dekker et areal på til sammen ca. 467,5 m².

Gjennom portrommet er det gravd en ca. 12 m lang grøft for en avløpsledning som ender i en kum i gårdsplassen. I gårdsrommet finnes det trolig ledninger som går fra de omkringliggende bygningene og frem til hovedavløp, omfanget og plasseringen av disse er ikke kartlagt.

2.4 Problemstillinger

Problemstillinger ble definert i prosjektbeskrivelse av 18. mai 2004 som:

- Undersøke eventuelle spor fra preurban bebyggelse og ut fra dens fordeling i tid og rom, forsøke å avklare bebyggelsesmønstret og bruken av området i tiden før byens grunnleggelse.
- Søke en bedre avklaring på dyrkingsaktivitetens relative og absolutte kronologi.
- Undersøke eventuelle endringer i pløyeretning for å avklare om disse reflekterer en omstrukturering av arealet (eiendomsgrenser og parsellinndeling)
- Om mulig påvise en fysisk avgrensning av dyrkingsområdet
- Undersøke overgangen fra ren hage/-agrarbruk til bebyggelse som ser ut til å ha vært før bybrannen i 1681.

3. TA 2004/13 DRONNINGENS GATE 14 - STRATIGRAFI

3.1 Steril sand (fig. 3)

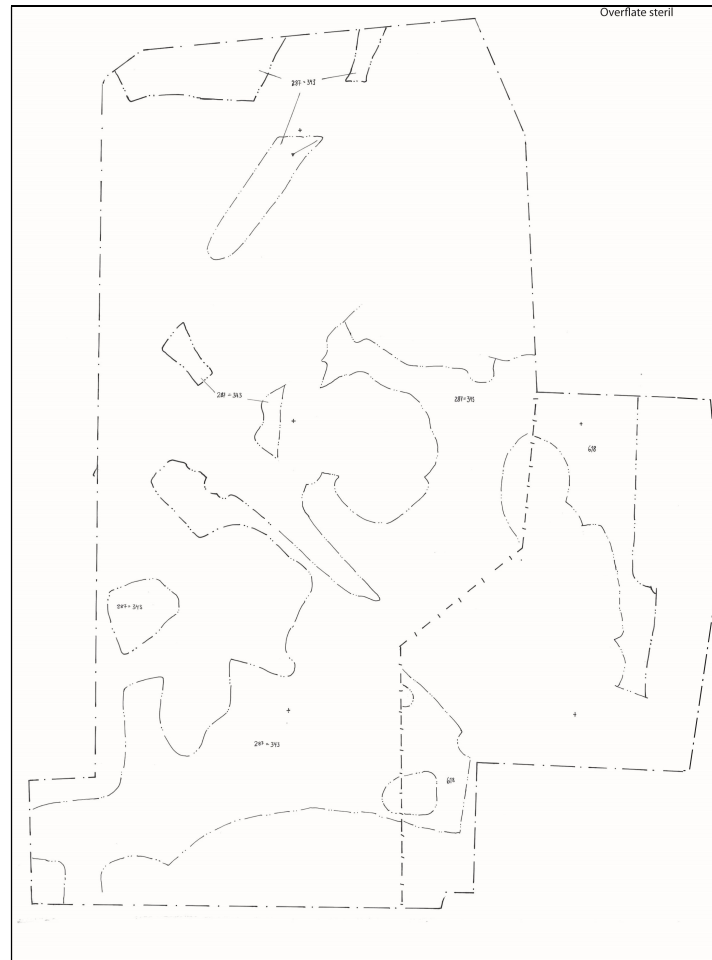

Fig. 3. Overflate steril sand. 1:100

287=343=618: Det ble ikke gravd ned til steril sand over hele feltet. I nord, mellom sjaktene 89 og 83 lå et fundament i stein, 118, gruppe 58, – dette ble ikke fjernet. En steinmur som lå langs nordsiden av feltet, 98, gruppe 58, ble heller ikke fjernet. Disse områdene ble nedprioritert, da det ble ansett for altfor krevende å fjerne steinstrukturene i forhold til den tiden vi hadde til rådighet i felt. Langs vestsiden av kjelleren 119, gruppe 54, mellom sjakt 83 og 22 ble det heller ikke gravd ned til steril. Dette området skrådde bratt ned mot nedgravningssiden 119 og lagene som lå her var svært fuktige og «kladdete», og vanskelig å skille fra hverandre, og dermed problematisk å grave ut og dokumentere stratigrafisk. Området ble nedprioritert på grunn av tidspress mot slutten av utgravningsperioden.

Steril grunn består av gulorange sand som er avsatt i sjikt med varierende grovhet, fra helt finkornet sand, til fin grus.

Overflaten av steril sand lå jevnt over på ca. 7 moh.

3.2 FASE 1: AGRARAKTIVITET

Fase 1 omfatter nedgravninger i steril sand som ble tolket som spor etter den tidligste menneskelige aktivitet på stedet. Fasen omfatter dyrkingsspor av typen ardspor og plogspor, gruppe 2, i tillegg til staurhull, gruppe 1 og 8. Strukturene avtegnet seg som mørke striper og små sirkulære flekker i den gule sanden, og ble først synlige etter at alle andre lag var fjernet. Fyllmassen i strukturene skilte seg ikke fra laget som lå over, dyrkinglaget, gruppe 7. I og med at fyllmassen i strukturene var identisk med laget over var det ikke mulig å bestemme om strukturene var samtidige eller yngre enn dette laget.

Sporene etter agrarvirksomhet fantes kun i de områdene der opprinnelig overflate av steril grunn var bevart. Strukturene lå dermed konsentrert til større og mindre «øyer» rundt på feltet, der det ikke var gravd ned under steril overflate i yngre faser.

Ardspor og plogspor ble observert i søndre halvdel av feltet, mens staurhullene lå spredt over hele feltet med enkelte mindre konsentrasjoner. Det er antatt at ardsporene er eldre enn plogsporene.

Staurhullene dannet enkelte mindre rekker, men det var ikke mulig å se større mønstre i spredningen av disse. Dette kan også skyldes at steril kun var bevart i flater av begrenset størrelse. Stauravtrykkene kan ha vært spor etter mulige gjerder, som kan ha vært grensemarkeringer eller hesjegjerde.

Datering: Antatt datering for aktiviteten i fase 1 er vikingtid / tidlig middelalder.

Grupper i fase 1:

1.	Staurhull	Fig. 4
2.	Dyrkingsspor	Fig. 5
8.	Staurhull	Fig. 4

Gruppe 1. Spor etter staur

250*, 251, 252, 253, 272, 273, 274, 275, 278, 279, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 345, 346, 347, 348, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 374, 399, 400, 402

Gruppen omfatter spor etter staur som ble registrert i overflaten av steril sand. Disse strukturene avtegnet seg som små mørke sirkler i den gule sanden. Staursporene målte ca. 7-15 cm i diameter og var mellom 9 og 32 cm dype. Ikke alle staursporene ble undersøkt. Dette var på grunn av den begrensede tid vi hadde til rådighet – de fleste staurspor ble registrert mot slutten av utgravningsperioden.

For staurhullene er det hovedsakelig gitt separate nummer for fyllmasse og nedgravning i de tilfeller der strukturen er tømt, men enkelte er gitt ett enkelt nummer for både fyll og kutt. Ansamlinger av mulige staurhull som kun ble registrert i plan, har fått ett samlet kontekstnummer. Det ble gitt flere slike «felles» kontekstnummer for mulige staurhull. Overflaten av steril sand gav et svært «flekke» inntrykk, særlig helt sør i feltet. Her var det vanskelig å skille mellom hva som faktisk var avtrykk etter staur og hva som var flekker av gjenværende masse fra dyrkinglaget. Strukturene som er markert som mulige staurhull er altså forholdsvis usikre strukturer.

Strukturene var spredt over hele feltet, men med konsentrasjoner sørvest i feltet og på de mindre områdene mellom sjakt 22 og 83, gruppe 60 og mellom sjakt 83 og 89, gruppe 60. Staurhullene danner enkelte mindre rekker, men oppviser ingen større klare mønstre. At det

ikke var mulig å oppfatte mønstre i staursporenes spredning kan skyldes at slike spor kun ble registrert på de begrensede områdene som var bevart av overflaten av steril sand.

Fyllmassen i strukturene i denne gruppen var av samme karakter som dyrkingslaget over, men i noen tilfeller mer sandholdig og dermed litt lysere.

Alle strukturene i gruppe 1 ligger over steril, under dyrkingslaget, gruppe 7. Gruppe 1 består av merker etter staur, som først ble synlig i overflaten av steil sand. Staurhullene kan være gravd ned fra et nivå i dyrkingslaget, eller fra overflaten av dette laget, men i og med at fyllmassen i staurhullene hadde samme karakter som dyrkingslaget, var dette i de aller fleste tilfeller ikke mulig å avgjøre. Staurhull som ble observert i et høyere nivå enn steril, er plassert i gruppe 8.

G1.1 Staurhull

250/251, 252/253, 272/273, 274/275, 278/279, 327/328, 329/330, 331/332, 333/334, 345/346, 347/348, 363/364, 365/366, 367/368, 369/370, 371/372, 382, 402

Hvert nummer eller nummerpar representerer ett enkelt staurhull.

Staurhullene er ca. 7-15 cm i diameter, dybde ca. 9 – 32 cm, med buet eller spiss bunn. Fyllmasse som dyrkingslaget – brun humusblandet sand med noe grus.

Staurhullene **250/251** og **278/279** kom til syne i bunnen av nedgravningen for gjerdet 277, gruppe 4, og er antatt å være eldre enn denne. Men i og med at fyllmassen i grøften var identisk med fyllmassen i staurhullene, kan staurhullene også være samtidig med eller yngre enn grøfta.

Staurhull **382** kom til syne i bunnen av nedgravningen 352. Den var 5 cm i diameter og 14 cm dyp og smalnet inn mot bunnen.

G1.2 Mulige staurhull

374, 399, 400, 402

Hvert kontekstnummer representerer en samling mulige staurhull. Staurhullene ligger spredt over hele feltet. Ca. 7-15 cm i diameter, ukjent dybde. Fyllmasse som dyrkingslaget. Disse strukturene er kun tegnet i plan, ikke nærmere undersøkt. Konsentrasjon av staurhull ved gjerde 383/384/385 helt sør i feltet.

Datering

Radiologisk datering av prøve fra **250E** (TUa-5394): **780 +/- 35 BP**. Kalibrert alder: **AD1230-1285**.

Radiologisk datering av prøve fra **272** (TUa-5395): **725 +/- 45 BP**. Kalibrert alder: **AD1275-1300**.

Gruppe 2. Ardspor / plogspor

318*, 325, 397, 603 A-D, 616

Det ble registrert en del plogspor og mulige ardspor i overflaten av steil. Disse avtegnet seg som mørke striper i den lyse sanden, og kom først til syne etter at dyrkingslaget var fjernet. Nummereringen av ardspor / plogspor har foregått på samme måte som for staurhullene.

I feltets sørvestre hjørne og i området mellom sjakt 2, gruppe 60, og feltets sørgrense, ble det registrert noen mulige ardspor. Ardsporene var hovedsakelig nord-sør orientert, med noen få kryssende spor.

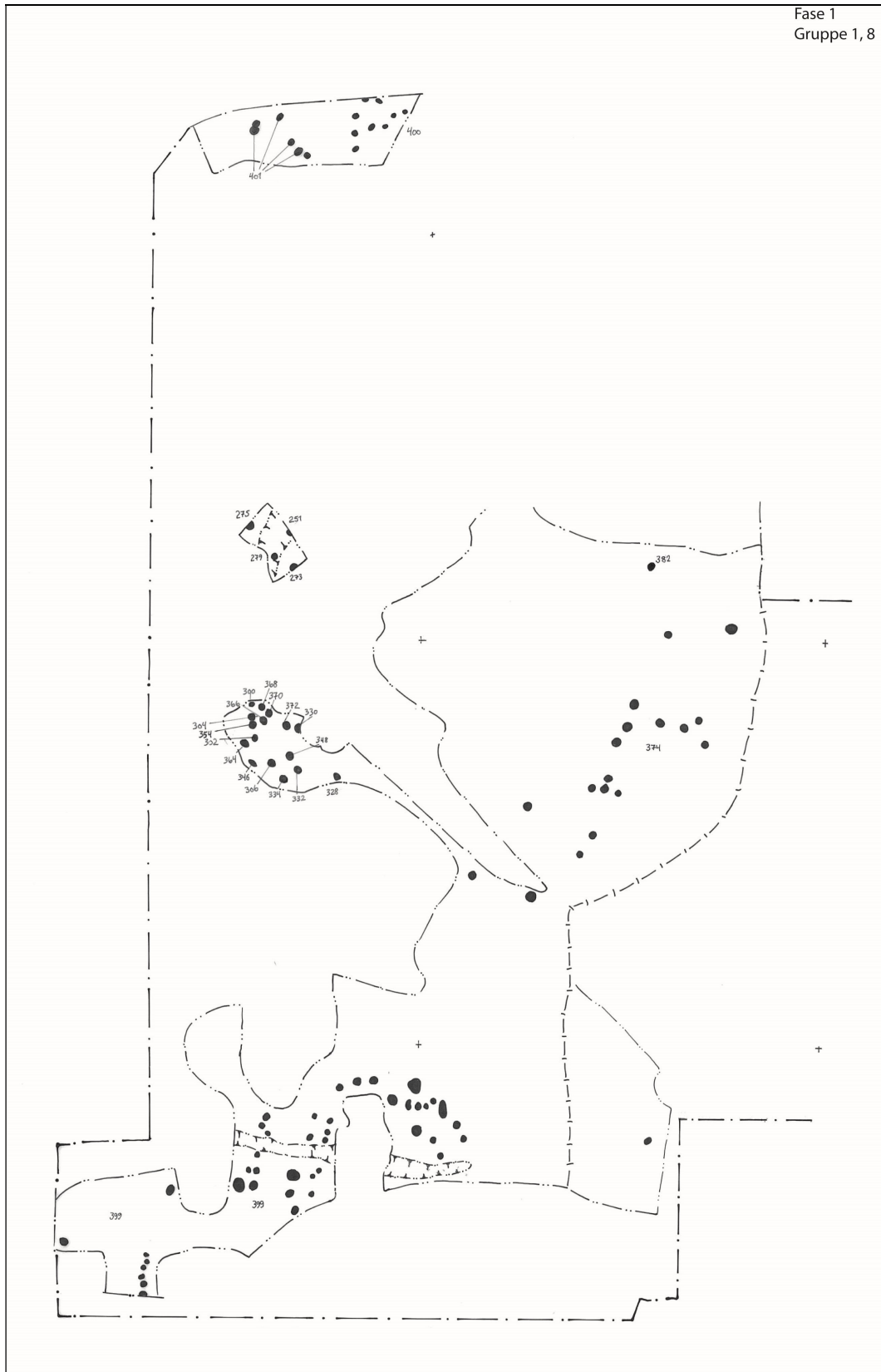

Fig. 4. Fase 1 - gruppe 1 og 8. 1:60

Plogspor ble registrert i den utvidede delen av feltet. Disse var mer regelmessige i formen enn sporene i sør og vest. Disse var hovedsakelig orientert VNV-SSØ, men med ett enkelt spor med NØ- SV orientering. Plogsporene var generelt mer regelmessig i form, de var bredere og bedre orientert i forhold til hverandre enn ardsporene.

På de større delene av feltet i sør og øst ble det ikke påvist sikre ardspor eller plogspor.

Fyllmassen i ardsporene/plogsporene var identisk med masse i dyrkingslaget.

G2.1 Plogspor (fig. 5)

603 A, B, C, D, 616

603A-D er fire plogspor som lå parallelt, orientert VSV-ØNØ. Bredde ca. 12 – 16 cm, dybde ca. 6-8 cm. Avstanden mellom sporene var ca. 10 cm. Rektangulært tverrsnittet som skrår ca. 45' fra bunnen og opp, fra nord mot sør. Sporene har svært regelmessig form både i plan og snitt. Fyllmasse som dyrkingslaget, gruppe 7. Over steril, under dyrkingslaget.

Ett enkelt spor, **616**, i sørvestre del av feltet, lå orientert SV-NØ. Bredde ca. 14 cm, lengde ca. 70 cm, usikker dybde og form i tverrsnitt – strukturen er kun dokumentert i plan, og ble ikke nærmere undersøkt. Fyllmasse som dyrkingslaget 611. Dette området var svært forstyrret av yngre inngrep, det kan ha eksistert flere spor i området som ikke var mulig å observere i felt.

G2.2 Ardspor

318/325: Retning N-S og Ø-V. Bredde ca. 4-15 cm, dybde ca. 4 cm. Tverrsnittet er ikke dokumentert. I bunnen av sporene finnes staurhull som kan være eldre (327/328, 331/332, 334/335, 345/346, 347/348, 363/364, 365/366, 367/368, 369/370). Stratigrafisk er disse staurhullene registrert under ardsporene, men i og med at fyllmassen i alle disse strukturene var identisk, er det også mulig at staurhullene kan være yngre enn ardsporene.

G2.3 Mulige plogspor / ardspor

397: Retning N-S og Ø-V, bredde ca. 10-20 cm. Ukjent dybde. Disse ble ikke nærmere undersøkt. Noen overlapper med mulig staurhull (mulige ardspor og staurhull ved grøft/gjerde 384) – om disse faktisk er staurhull, ardspor, eventuelt begge deler eller ingen av delene, er usikkert. Fyllmasse som dyrkingslaget.

Datering

Radiologisk datering av prøve fra **318.1** (TUa-5396): **1055 +/- 45 BP**. Kalibrert alder: **AD970-1020**.

Radiologisk datering av prøve fra **318.2** (TUa-5397): **1030 +/- 45 BP**. Kalibrert alder: **AD985-1025**.

Gruppe 8. Spor etter staur i dyrkingslaget (fig. 4)

299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 353, 354, 401

Gruppen består av en samling staurhull som ble registrert i dyrkingslaget. Disse var ikke synlige i overflaten av dette laget, og er derfor plassert under dyrkingslaget, over steril sand. De regnes likevel som spor etter samme type aktivitet som i gruppe 1 og 2.

G8.1 Staurhull

299/300, 301/302, 303/304, 305/306, 353/354: Hvert nummerpar representerer ett enkelt staurhull. Staurhullene er ca. 7-15 cm i diameter, dybde ca. 9- 32 cm, med buet eller spiss bunn. Fyllmasse som dyrkingslaget. Ingen synlige mønstre i spredningen av strukturene.

Disse sporene er plassert i en egen gruppe fordi de er yngre enn ardsporene 318/325, gruppe 2, som ligger i dette området. Sporene ligger på en liten øy sør for sjakt 2.

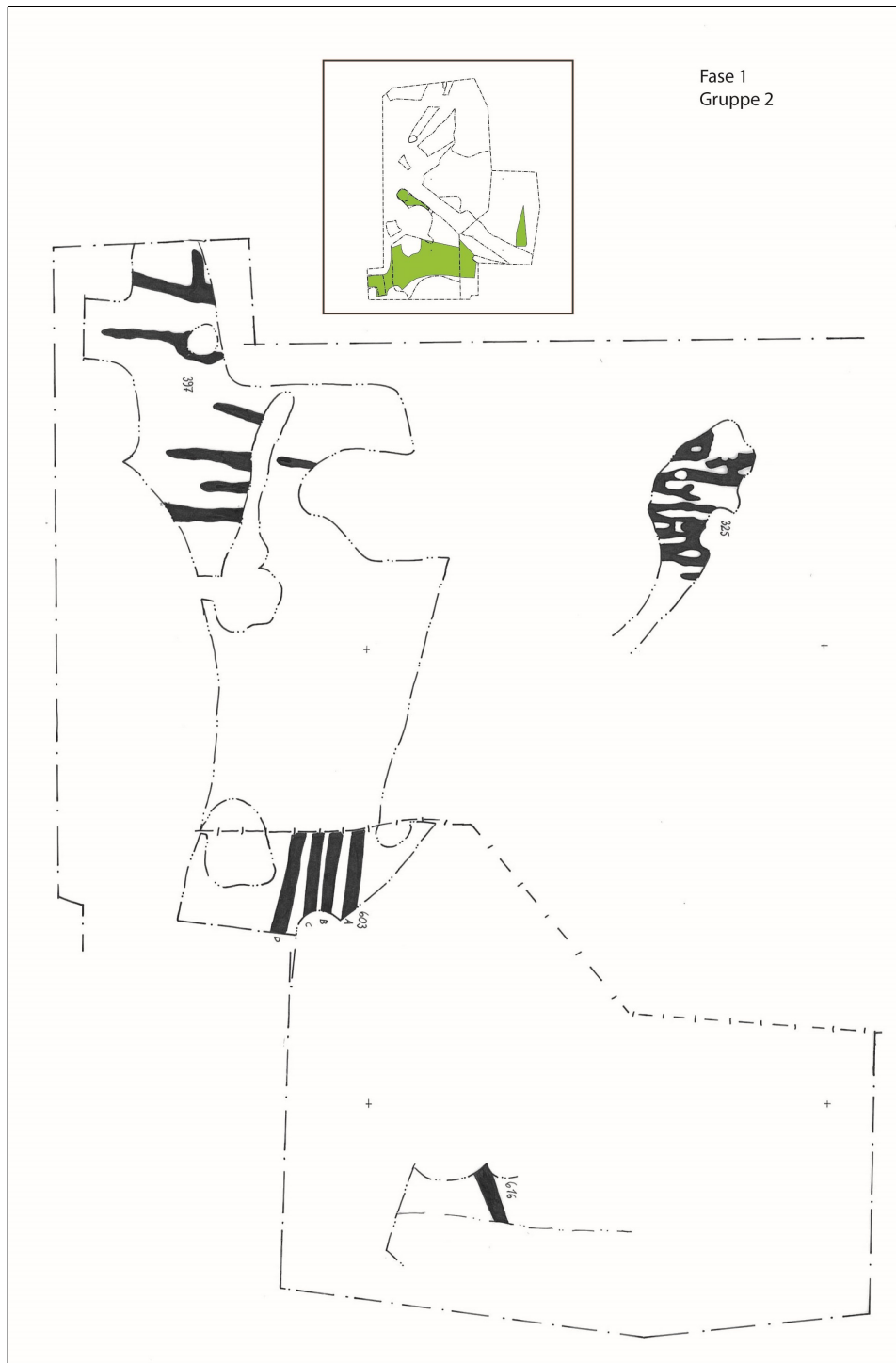

Fig. 5. Fase 1 - gruppe 2. 1:60

G8.2 Samling mulige staurhull

401: Samling staurhull nord i feltet, mellom sjaktene 83 og 89, gruppe 60. Ca. 10 cm i diameter, ukjent dybde. Fyllmasse som dyrkingslaget, men noe mer sandholdig. Disse

strukturene er kun tegnet i plan, ikke nærmere undersøkt, men fjernet sammen med dyrkingslaget. Kontekstnummeret representerer en samling mulige staurhull som er registrert i dyrkingslaget helt nord i feltet, mellom sjaktene 83 og 89. I og med at staurhullene ikke var synlige i overflaten av dyrkingslaget, er de plassert under dyrkingslaget, over steril sand.

3.3 FASE 2: DEN TIDLIGSTE BYGNINGSAKTIVITET OG EIENDOMSMARKERING

Gruppene i fase to utgjøres av strukturer som representerer en annen type aktivitet enn gruppene i fase 1. Gruppene består av samlinger av nedgravninger: Gjerder, grøfter, stolpehull og groper. Alle strukturene ble først registrert i overflaten av steril sand, under dyrkingslaget, gruppe 7. Som for gruppene i fase 1 gjelder også her at flere av strukturene som først ble observert i overflaten av steril kan være kuttet fra et nivå i selve dyrkingslaget, men i og med at fyllmassen i de ulike nedgravningene ofte var svært lik massen i dyrkingslaget, var det ikke mulig å definere disse før dyrkingslaget var fjernet i sin helhet.

Det ble også registrert noen strukturer i selve dyrkingslaget. Men da det ikke ble observert noen endring i dyrkingslagets karakter, ble all masse som ble tolket som dyrkingsjord definert som ett og samme lag, og alle strukturer som ikke var synlig i overflaten av dette laget, er plassert under det.

Strukturene som er tolket som mulige gjerder ligger helt sør i feltet og på en liten «øy» i vest. Alle de andre aktivitetssporene i denne fasen ligger vest for disse to. Strukturene i de to gruppene kan være rester etter samme gjerdestruktur, som kan representere grense for eiendom eller et aktivitetsområde i vest.

Mellom sjaktene 2 og 22, gruppe 60, ligger tre avlange nedgravninger, gruppe 5. Disse ligger omtrent vinkelrett på hverandre og danner et kvadrat som er åpent i sør – disse er sammen tolket som mulige rester etter en lett bygningskonstruksjon, men de kan også være nedgravninger for avfall eller liknende.

Stolpehullene i gruppe 6 er spredt over hele feltet der overflaten av steril sand var bevart. Det var ikke mulig å se noe mønster i plasseringen av stolpehull, verken stolpehullene imellom eller mellom stolpehullene og strukturene i de andre gruppene.

Gruppe 10 består av strukturer som er tolket som avfallsgroper. Disse er konsentrert til østlige del av feltet, hovedsakelig i området for utvidelsen. Groperne kan være samtidige med de andre gruppene i fase 2, men de kan også være yngre.

Grupper i fase 2:

3.	Gjerde	Fig. 6
4.	Gjerde	Fig. 6
5.	Konstruksjonsbærende grøfter	Fig. 7
6.	Stolpehull og mulige stolpehull	Fig. 8
10.	Avfallsgroper og nedgravninger	

Gruppe 3. Gjerde (fig. 6)

383, 384*, 385* A-H

Gruppe 3 er trolig rester etter et (flettverks-) gjerde som representerer den tidligste eiendomsmarkering på stedet. Strukturen kan ha sammenheng med gjerdet i gruppe 4.

G3.1 Nedgravning for gjerde

Nedgravning **383** er en lang, grøftelignende struktur. Retning VNV-ØSØ, svakt buet mot nord i endene. Dybde ca. 7-18 cm 20-25 cm bred, ca. 3,55 m lang, men med et brudd like øst for midten der den er forstyrret av nedgravningen for en stolpe, 339. Diffus avgrensning i endene.

G3.2 Staur i gjerde

Rester etter trepåler/ staur/ planker står igjen i grøfta – **385A-H**. Trestruktur 385E hadde form av en planke. 385A-D og 385F-H var så dårlig bevart at det ikke var mulig å påvise opprinnelig form. Avtrykkene etter mulige staur var opp til 22 cm dype. Dybden tyder på at dette er staur som er slått dypt ned fra overflaten, og som kan ha båret en gjerdekonstruksjon.

G3.3 Fyllmasse i grøft 384

Fyllmassen **384** kunne ikke skilles fra dyrkingslaget, gruppe 7, over. Strukturen er antatt å være eldre enn dyrkingslaget, fordi pålerestene i grøften var bevart opp til overflaten av dyrkingslaget, men ikke høyere opp i laget. Nedgravningen for stolpen 339 ser ut til å være gjort fra samme stratigrafiske nivå som grøften – begge ble synlige først etter at dyrkingslaget var fjernet. Plasseringen av selve stolpen i hullet antyder likevel at denne tilhører en yngre fase, og er tolket som å være uten sammenheng med gruppe 3.

Datering

Radiologisk datering av prøve fra **384** (T-17758): **730 +/- 90 BP**. Kalibrert alder: **AD1225-1380**.

Radiologisk datering av prøve fra **385E** (T-17759): **350 +/- 45 BP**. Kalibrert alder: **AD1475-1640**.

Radiologisk datering av prøve fra **385F** (T-17760): **465 +/- 85 BP**. Kalibrert alder: **AD1410-1480**.

Radiologisk datering av prøve fra **385G** (T-17761): **395 +/- 90 BP**. Kalibrert alder: **AD1435-1640**.

Radiologisk datering av prøve fra **385H** (TUa-5400): **365 +/- 40 BP**. Kalibrert alder: **AD1470-1630**.

Gruppe 4. Gjerde (fig. 6)

276, 277

Strukturen i gruppe 4 kan ha sammenheng med 383/384/385, gruppe 3. De to strukturene kan sammen eller hver for seg representere eiendomsgrense eller grenser for et inngjerdet område.

Nedgravningen **277** er ca. 30 cm bred, dybde er ca. 10 cm, buede sider og bunn. Retning SSV-NNØ, svakt buet mot øst. Ca. 40-50 cm lang, men kuttet i nord og sør av moderne sjakter for vann- og avløpsrør, 22 og 83. Fyllmassen **276** er lik dyrkingslaget 298=308=313=611 som ligger over.

I bunnen av nedgravningen for grøften ble det registrert to staurhull, 278/279 og 250/251, som stratigrafisk er plassert under grøften. Fyllmassen i hullene var lik 276, det er derfor mulig at staurhullene kan være samtidig med eller yngre enn grøften.

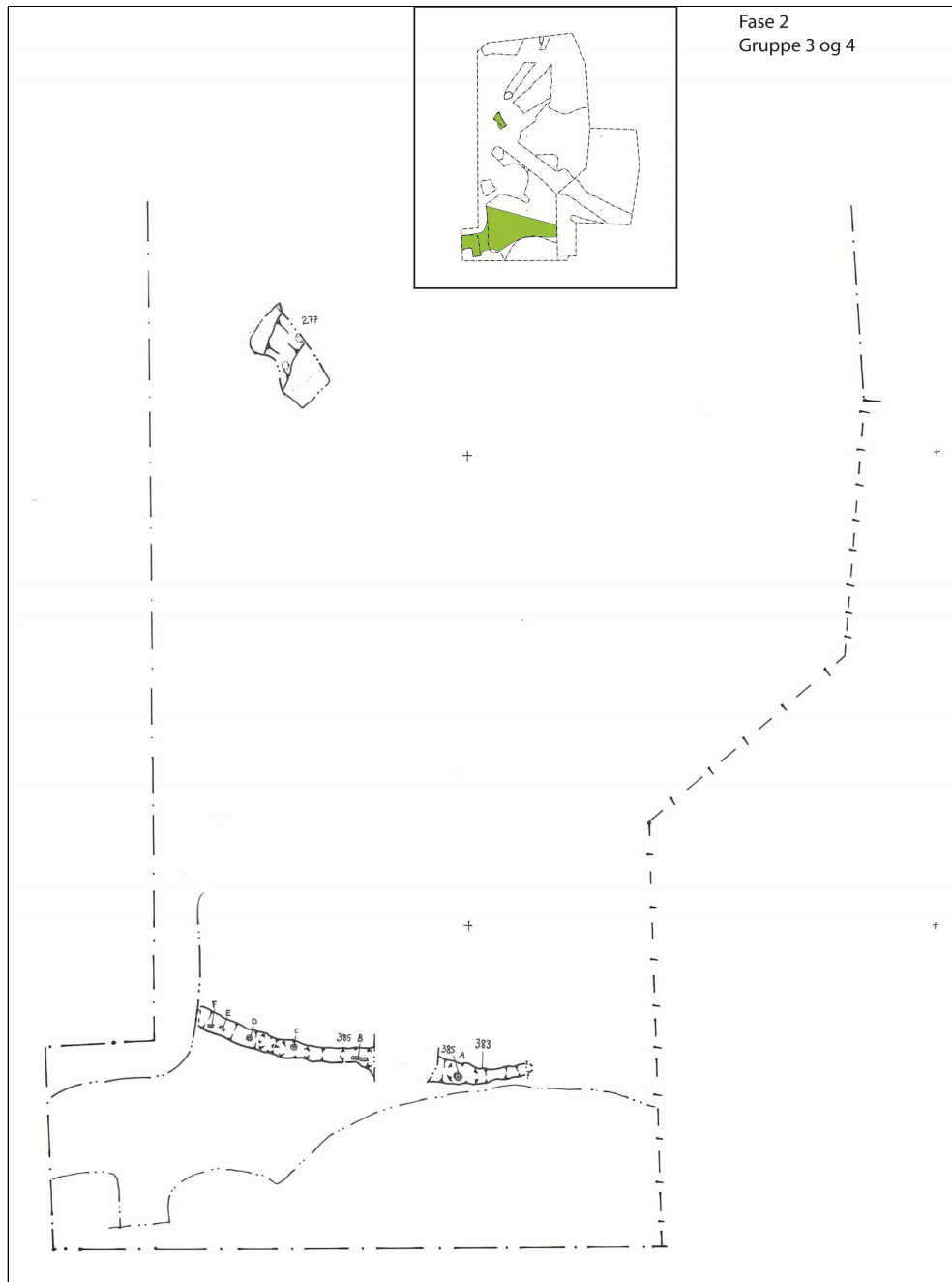

Fig. 6. Fase 2 – gruppe 3 og 4. 1:60

Gruppe 5. Mulige bygningsrester (fig. 7)

341, 342, 351, 352, 355, 356, 357, 358, 359, 375, 377, 378, 380, 381, 593, 594, 595

I denne gruppen er samlet 4 nedgravninger av ukjent type. Nedgravningene likner hverandre i form og fyllmasse. Strukturene er avlange, ca. 60-100 x 210-220 cm, fylt med mørk brun siltsand. Veggene er loddrette, men noe avrunder nederst mot flat bunn. I bunnen og opp etter sidene lå mørk brun siltsand som så ut til å være «klistret» til sidene – kanskje for at sidene skulle holde seg uten å rase ut. Nedgravningene **342**, **378=595** og **352** ligger

vinkelrett på hverandre og danner sammen tre sider av et kvadrat med åpning mot sør, og kan utgjøre restene etter en bygning.

Nedgravningene 342, **351** og en liten del av **378** ble registrert i steril. Ved utgravning av den utvidede delen av feltet, ble resterende del av 378 registrert i overflaten av dyrkingslag I, **378=595**. Det er mulig at også strukturene 342 og 351 er gravd ned fra et noe høyere nivå, altså fra overflaten av Dyrkingslag I, 298=308=313=611. Strukturene er likevel plassert stratigrafisk under dyrkingslaget, da de aller fleste av kontekstene i gruppen ble registrert på dette nivået.

G5.1 Del av bygning?

375=593/ 377=594/ 378=595: Kun en liten «skalk» av nedgravningen **378** var synlig før utvidelsen av feltet. Nedgravningen **595** ble avdekket i sin helhet først etter utvidelsen av feltet.

Nedgravningen måler ca. 100 x 210 cm i plan. Rett avsluttet i sør, avrundet i nord. Dybde ca. 30 cm. Veggene er loddrette, men avrundet mot en flat bunn. Kun nordlige halvdel av strukturen ble tømt for fyllmasse. Øverste fyllmasse besto av gul sand **375=593**. Under denne, i bunnen av og oppetter sidene av nedgravningen lå et lag mørk gråbrun siltsand **377=594**. Denne kan være lagt i for å hindre sanden i å rase inn i nedgravningen. Den må da ha blitt fylt i så snart nedgravningen var laget. Stratigrafisk eldre enn dyrkingslaget, selv om 593 ble synlig i nedre del av dyrkingslaget 611. Gravd ned i steril.

Funn i 377=594: Kakkell, rød og gul tegl, keramikk, kritt Piper, dyrebein.

Kan ha inngått i en bygningskonstruksjon sammen med 352 og 355, som en østre avgrensning av bygningen. Kan også være rester etter en grøft eller en avfallsgrop.

G5.2 Del av bygning?

341/355/342: Avlang «pølseformet» nedgravning, **342**, N-S, ca. 60 x 220 cm i plan. Nordvestre og sørvestre hjørne kuttet av yngre inngrep. Stratigrafisk ligger strukturen under dyrkingslaget 298=308=313=611, gravd ned i steril. Loddrette vegger, avrundet mot flat bunn. Øverste fyllmasse besto av gulgrå sand, **341**. Under dette, i bunnen og oppetter kantene lå mørk brun siltsand, **355**, som så ut til å være klistret opp etter sidene av 342. Massen inneholdt noe treflis og trekull. Likner 378=594 i form og fyllmasse.

Funn i 355: Keramikkskår, rød tegl.

Kan ha inngått i en bygningskonstruksjon sammen med 352 og 378=595, som en vestre avgrensning av bygningen. Kan også være rester etter en grøft eller en avfallsgrop.

I overflaten av fyllmassen 341 ble det registrert to nedgravninger. 357 er rund, ca. 20 cm i diameter. 189 har kuttet vekk en liten skalk i øst. Kun ca. 8 cm dypt. **357** har bratte sider med avrundet bunn. Fyllmassen **356** består av mørk brun siltsand med spredte kullfragmenter.

Nedgravningen **359** har uregelmessig rund form, er kun 2-7cm dyp med bratte, rette sider og avrundet bunn. Kuttet i nordvest av moderne rørsjakt 22. Fyllmassen **358** er mørk brun siltsand med spredte kullfragmenter.

Strukturene er yngre enn 341, eldre enn dyrkingslaget, men med usikker tilknytning til 341.

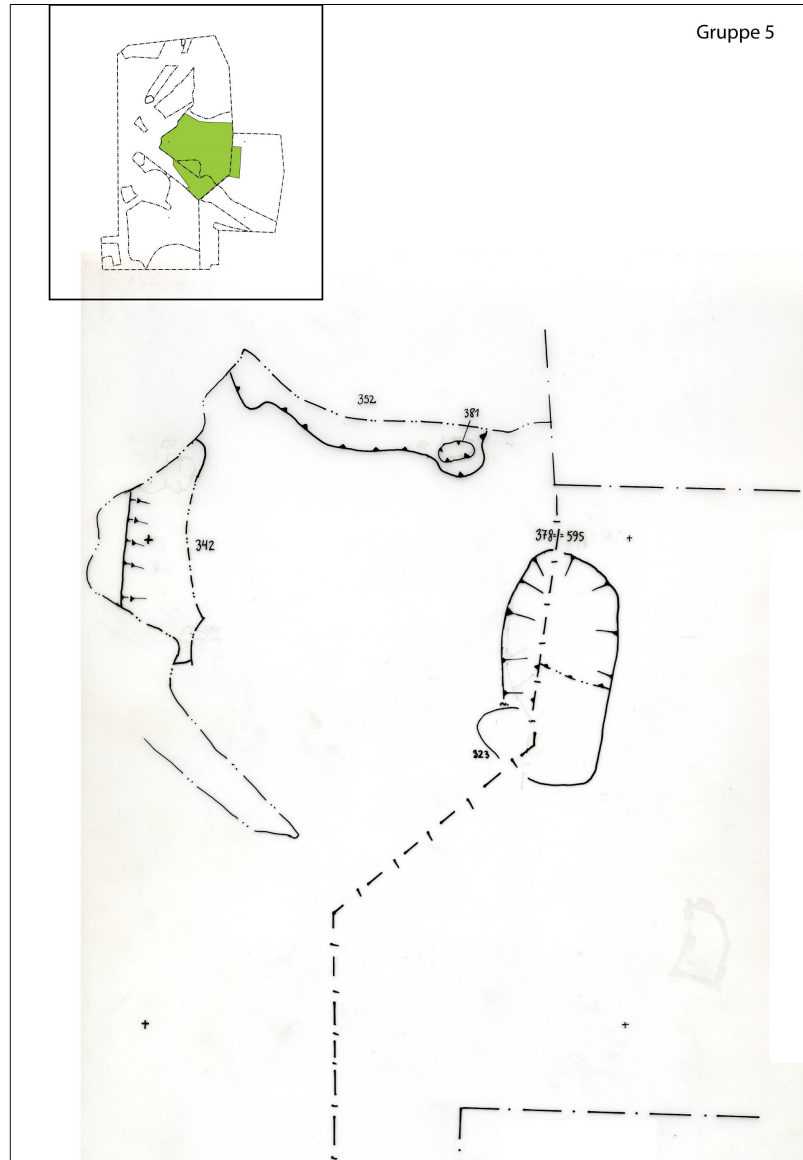

Fig 7. Fase 2 – gruppe 5. 1:60

G5.3 Del av bygning?

351/352: Avlang, 30-50 cm bred, ca. 2,5 m lang nedgravning, **352**, som er kuttet i lengderetningen av nedgravningen 119. Fyllmassen, **351**, er en mørk grå siltsand med noe spredt kull. Ligger stratigrafisk under dyringslaget 298=308=313=611. I bunnen av strukturen ble det dokumentert et staurhull, 382, og en nedgravning, 381, som er eldre enn 352, og som trolig er ødelagt av denne. Ca. 13-20 cm dyp. Loddrette sider som er noe avrunder mot en flat bunn. Ligner 378=594 og 342 i form og fyllmasse, men mangler det øverste sandlaget som de to andre har.

Funn i 351: Keramikk og glass

Kan sammen med 342 og 378=595 utgjøre rester etter en bygning. 352 kan utgjøre bygningens nordre grense. Kan også være rester etter en grøft eller en avfallsgrop.

I bunnen av nedgravningen 352 ble det registrert en avlang «bønneformet» nedgravning, **381**. Flatemål ca. 20 x 40 cm. Loddrette sider mot flat bunn. Usikker funksjon. Fyllmassen **380** er mørk grå, kullholdig siltsand. Kan være samtidig med gruppe 6, men kan også være eldre.

Datering

Radiologisk datering av prøve fra **351** (T-17755): **155 +/- 60 BP**. Kalibrert alder: yngre en **AD1670**.

Radiologisk datering av prøve fra **355** (T-17756): **590 +/- 65 BP**. Kalibrert alder: **AD1350-1415**.

Radiologisk datering av prøve fra **380** (T-17757): **475 +/- 70 BP**. Kalibrert alder: **AD1410-1470**.

Krittpipe fragmenter fra **341, 377, 594**: Fragment av pipehode fra 595 med stempel stilisert halv måne (venstre halv) registrert brukt 1679-1699.

Gruppe 6. Stolpehull og mulige stolpehull (fig. 8)

235, 236, 283, 284, 288, 289, 292, 293, 320, 321, 322, 323, 344, 349, 350, 373, 379, 386, 387, 390, 398

I denne gruppen er samlet stolpehull og mulige stolpehull som er gravd ned i steril sand og som stratigrafisk ligger under dyrkingslag 298=308=313=611. Noen av disse kom til syne i selve dyrkingslaget. Disse er likevel tolket som å være eldre da de ikke var synlige i dyrkingslagets overflate. Det var ikke mulig å se noen sammenheng i plan mellom strukturene i gruppe 6. Sammenligning av dem har heller ikke gitt noen indikasjon på om noen av dem sammen har inngått i noen form for konstruksjon. Nedgravningene i gruppen kan være samtidige, men de kan også ha blitt til over en viss tid. En eller flere av strukturene kan være samtidig med andre kontekster og grupper i fase 2.

G6.1 Stolpehull

292/293: Nedgravning i dyrkingslaget 298, under dyrkingslaget 238. Ca. halve strukturen er fjernet av moderne sjakt 4. Diameter ca. 38 cm. Ca. 30 cm dyp. Nedgravningen, **293**, har loddrette sider med flat bunn. Fyllmasse **392** er lik dyrkingslaget 238 over – mørk siltholdig sand med noe grus. Ingen synlig sammenheng med andre strukturer.

Stratigrafisk posisjon: mellom steril og dyrkingslaget 238=298.

G6.2 Nedgravning

349/350: Nedgravningen er uregelmessig, oval, ca. 50 x 60 cm. 25 cm dyp Fyllmasse som dyrkingslaget over med en stein på høykant sentralt i hullet.

Gravd ned i steril, stratigrafisk under dyrkingslaget. Nedgravningen er tolket som et stolpehull.

Nedgravningen ligger like sør for 351/352, i det området som kan utgjøre et mulig inneområde i forhold til nedgravningene i gruppe 5. Stolpehullet ligger i samme stratigrafiske nivå som disse, men har ingen synlig tilknytning til strukturene i gruppe 5.

G6.3 Mulige stolpehull

236/235: Nedgravningen **235** måler ca. 50 x 40 cm i plan. Kuttet i vest av rørsjakt i 83. 15 cm dyp. Fyllmasse som dyrkingslaget 176. Ligger stratigrafisk mellom steril og dyrkingslaget. Ingen synlig sammenheng med andre strukturer.

283/284: Kuttet i NV av moderne sjakt 83 og i SØ av nedgravning 218. Opprinnelig diameter trolig ca. 40 cm. 7 cm dyp. Fyllmasse som dyrkingslaget 282 over. Ligger stratigrafisk mellom steril og dyrkingslaget 282.

288/289: Strukturen ligger like øst for sjakt 4. Nedgravningen **289** måler ca. 20 x 40 cm i plan, men avskåret i nord av yngre nedgravning – kun en liten «skalk» er bevart langs denne nedgravningssiden. Strukturen er ca. 30 cm dyp. Fyllmassen **288** som dyrkingslaget. Strukturen ligger stratigrafisk mellom steril og sandlaget 271.

320/321: Nedgravningen **321** er ca. 20 cm i diameter, kun ca. 5 cm dyp. Ble gravd sammen med dyrkingslaget, usikker form i dybden, men syntes å ha loddrette sider. Fyllmassen **320** mørk grå humusblandet sand med trekull. Strukturen ligger stratigrafisk under dyrkingslaget, over steril.

322/323: Strukturen ble dokumentert i dyrkingslaget, ligger stratigrafisk mellom dyrkingslaget og steril sand. Kun dokumentert i plan. Ca. 50 cm i diameter, ble dokumentert før utvidelsen av feltet, da gikk den inn i østre profilvegg. Ble ikke observert noe fortsettelse av den i den utvidede delen av feltet.

344/373/379: Diameter ca. 25 cm. Dybde 7 cm fra toppen av steril. Fyllmasse av svart sand med noe trekull og treflis. Kan være gravd ned fra et nivå i dyrkingslaget 308, men ikke fra overflaten av dette. Kuttet av nedgravningen for steinfundamentet 118. Strukturen ligger helt nord i feltet, mellom sjektene 83 og 89, like ved siden av struktur 390 som beskrives nedenfor. Det er ingen synlig sammenheng mellom disse to strukturene. Stratigrafisk plassering over steril, under dyrkingslag 308.

390: Samme kontekstnummer for nedgravning og fyllmasse. Bredde ca. 40 cm, kuttet av feltgrensen i nord. Dybde ca. 11 cm. Fyllmasse av svart sand, noe treflis som kan være rester etter en stolpe, samt litt trekull. Kuttet kan være gjort fra ett nivå i dyrkingslaget. Stratigrafisk posisjon som 379 ovenfor.

G6.4 Mulige stolpehull – strukturer som ikke ble undersøkt

613: Samme kontekstnummer for nedgravning og fyllmasse. Oval/uregelmessig rund nedgravning i feltets østre del. Ca. 50-60 cm i diameter. Kun dokumentert i plan, ikke tømt. Fyllmasse som dyrkingslaget 611 – mørk grå siltsand. Gravd ned i steril sand, eldre enn dyrkingslaget 611.

615: Samme kontekstnummer for nedgravning og fyllmasse. Sirkulær struktur, feltets sørøstre del. Ikke fullstendig framgravd på grunn av tidspress mot slutten av utgravningsperioden. Kuttet av yngre nedgravning. Største diameter trolig ca. 25-30 cm. Kun dokumentert i plan. Stratigrafisk posisjon som 613.

386, 387, 398: Kontekstnummeret **398** representerer en samling mulig stolpehull i feltets sørlige del. De mulige stolpehullene avtegnet seg som sirkulære mørke flekker i steril, ca. 20-30 cm i diameter. Disse ble kun dokumentert i plan, ikke nærmere undersøkt. Det samme gjelder strukturen **386/387**, som også ble tolket som et stolpehull i feltets sørlige del. Ca. 35 cm i diameter.

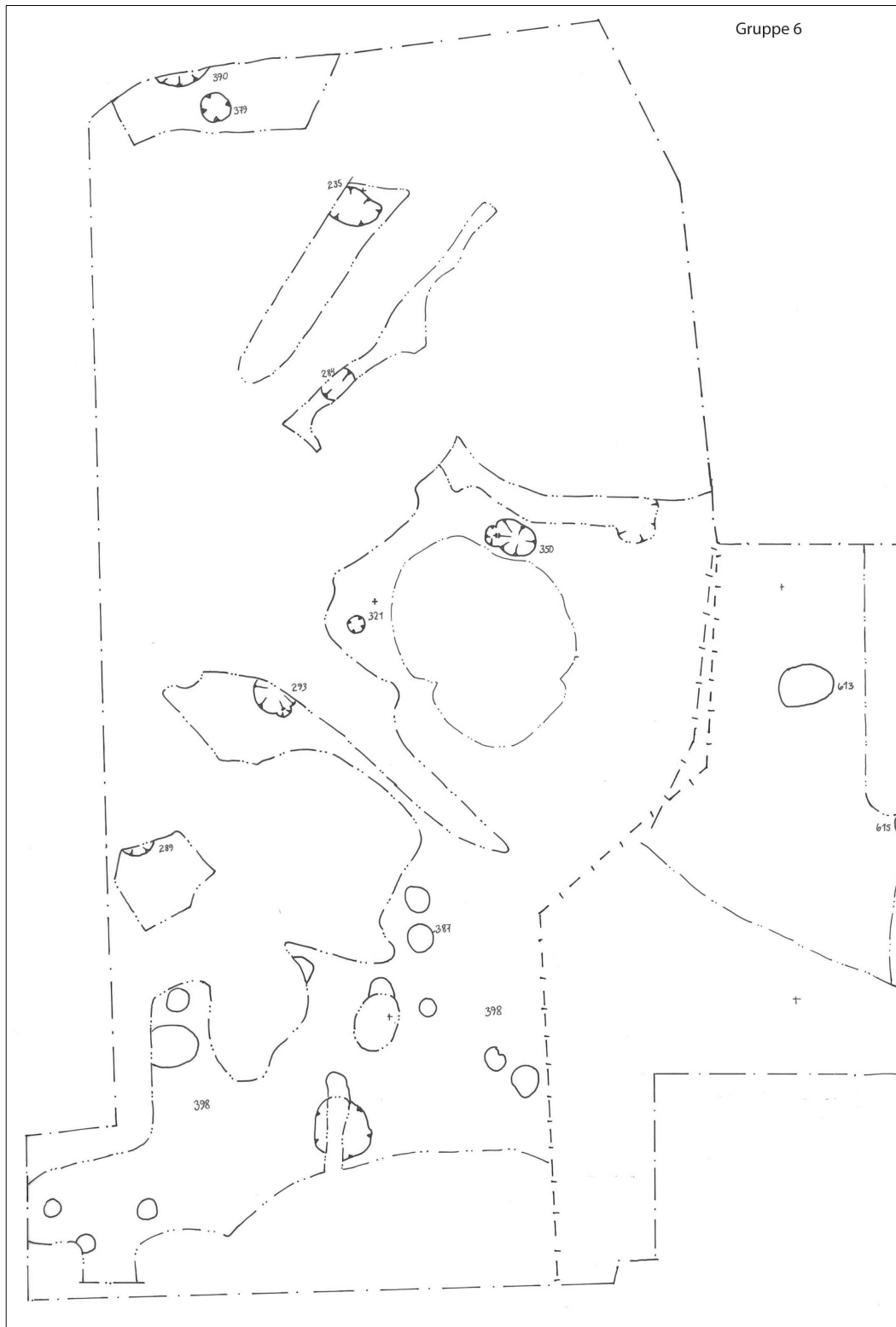

Fig. 8. Fase 2 – gruppe 6. 1:60

Gruppe 10. Diverse nedgravninger

604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 612, 614, 617

G10.1 Avfallsgrop

617: Rektangulær nedgravning som ligner nedgravningene i gruppe 5, og med samme type fyllmasse. Ca. 110 cm lang, ukjent bredde da strukturen kuttet i sør av yngre nedgravninger. Ikke fullstendig dokumentert. Ikke tømt. Er gravd ned i steril sand, under dyrkingslaget.

Den fete, organiske fyllmassen kan tyde på at dette har vært en avfallsgrop.

Fig. 9. Fase 2 – gruppe 10. 1:60

G10.2 Nedgravninger

606, 607/608: Oval nedgravning, **608**, kuttet i sørvest av moderne rørsjakt. Diameter ca. 160 cm. Skrånende sider, dypest i midten. Dybde er ikke dokumentert. Kun halve gropa ble tømt. Fyllmassen, **607**, som dyrkingslaget, men med noe trekull, brent leire og småstein. Strukturen er gravd ned i steril, under staurhullet 606.

Like nordøst for det som ser ut til å ha vært midten av gropa, står et staurhull, **606**, med rester etter en trepåle. Massen i 606 er noe mørkere enn 607. Hullet er ca. 10 cm i diameter og er ca. 25 cm dypt. Pålen ser ut til å være slått ned i 607. Usikker sammenheng mellom 606 og 607/608. Er yngre enn 607, eldre enn dyrkingslaget 591.

609/610: 610 er en stor rektangulær nedgravning. Ufullstendig dokumentert i plan. Delvis tømt, ca. 60 cm av fyllmasse ble tatt ut. Formen på nedgravningssidene viser at strukturen trolig er minst 1 m dyp. Fyllmasse som 607. Gravd ned i steril sand under dyrkingslaget 611.

612: Rektangulær nedgravning. Går onn i profilkanten i nord og øst, synlig overflate måler 50 x 300 cm. Lagdelt fyllmasse, med brent og ubrent masse. Gravd ned fra et nivå i dyrkingslaget, mellom 591 og 611. Stratigrafisk posisjon under dyrkingslaget, over steril sand.

614: Stor nedgravning like under 600/601, men med usikkert forhold til denne. Kun dokumentert i plan. Fyllmasse som dyrkingslaget 611. Ikke tømt.

G10.3 Mulige nedgravninger

604/605: Uregelmessig form, diffus avgrensning. Strukturen er kun dokumentert i plan – ikke nærmere undersøkt.

Datering

Krittpipe fragment fra **609**: 1600-tallet.

3.4 FASE 3: DYRKINGSLAG OG NEDGRAVNINGER

Over hele feltet der det ikke var fortatt forstyrrelser ned til steril sand, lå ett eller flere lag dyrkingsjord.

Det ble registrert aktivitetsspor både i overflaten av, og i, selve laget. Dette tyder på at laget er avsatt over lang tid, og at overflaten av det har vært eksponert i en lengre periode. I øst ble det registrert flere store avfallsgroper av lignende type som i gruppe 10, fase 2. Dette viser at bruken av denne delen av tomta har vært den samme gjennom lang tid.

Laget gav inntrykk av å være tykkere og mer organisk i de områdene der det senere har stått bygninger. Dette skyldes trolig hovedsakelig bedre bevaringsforhold for laget på grunn av bygningsrestene som har ligget over det i disse områdene, men kan komme av at det er deponert mye organisk avfall i overflaten av laget i nærheten av bygninger som har huset mennesker eller dyr.

At dyrkingslaget virker mindre organisk i andre deler av feltet, kan også skyldes at det kun sto igjen små områder med bevart stratigrafi i disse områdene. Dyrkingslaget som ble gravd helt mot slutten av utgravningsperioden, hadde stått som små søyler og tørket i sola i mange uker innen de ble gravd. De delene av dyrkingslaget som lå i øst og i sør har ligget mer beskyttet både i utgravningsperioden og i forhold til moderne forstyrrelser.

Grupper i fase 3:

Gruppe 7:	Dyrkingslag	Fig. 10
Gruppe 12:	Avfallsgrop, sør	Fig. 11
Gruppe 18:	Avfallsgroper, øst	Fig. 12
Gruppe 19:	Avfallsgroper, utvidelse	Fig. 12
Gruppe 15:	Nedgravninger i dyrkingslaget	Fig. 12

Gruppe 7. Dyrkingslag (fig. 10)

92, 176, 237, 238, 239, 261, 271, 282, 291, 294, 298, 308, 309, 310, 313, 335, 337, 338, 591, 592, 611

Det ble registrert ulike sjikt av dyrkingslaget på ulike deler av feltet. Noen steder er det dokumentert kun ett tynt lag, mens det øst i feltet er dokumentert tre sjikt av dette laget.

Dyrkingslaget var av samme karakter over hele feltet, men med noe varierende innhold av sand og kullfragmenter. Laget var ca. 5-20 cm tykt. På den store flaten øst i feltet var det registrert tre sjikt av dette laget, mens det på de mindre øyene var ett eller to.

Gruppe 7 ligger over strukturene i gruppene 1 – 8 og 10, under gruppene 11, 12, 14, 15, 17 – 19 og 36.

335, 337, 338: Ligger helt sør i feltet, her er det kun registrert ett sjikt av dyrkingslaget. Ca. 10-20 cm tykt. Består av brungrå siltholdig sand. Kompakt og myk masse, fetere og mørkere i området der syllstokken 340, gruppe 16, har ligget. Mye treflis og trekull i overflaten, men merkbart mindre av dette nedover i laget. **335** og **337** er noe mindre kullholdig.

298, 308, 310, 313, 611: Definert som nedre del av dyrkingslaget. Ligger øst i feltet, mellom sjaktene 2, 83 og 521, gruppe 60. Det ble ikke registrert reelle skiller i lagets karakter eller sammensetning. Skillet mellom dette nivået i dyrkingslaget, og nivået over, ble definert gjennom nedgravninger som dukket opp i selve laget. Gjennomgående var dyrkingslaget likevel noe lysere og mer sandholdig ned mot steril, enn i overflaten.

271, 309: Sanden **309** lå som en tynn film mellom to sjikt av dyrkingslaget (310 og 294) i feltets østre del. Samme utstrekning som 310. **271** lå som et nivå med mørk sand mellom dyrkingslaget 261 og steril. Det tynne sandlaget kan være flyvesand som har lagt seg over området, dette kan tyde på at området har ligget åpent en stund, uten omfattende aktivitet, som for eksempel dyrkning.

92, 176, 237, 238, 239, 261, 282, 291, 294, 591, 592: Laget består av gråbrun organisk sand med noe trekull og stedvis noe treflis. Stedvis mer sandholdig og dermed noe lysere enn dyrkingslaget som ligger over, og noen steder med trekull. I de områdene der det er registrert flere sjikt av laget – i østlige del av feltet, er skillet mellom de to nivåene definert av nedgravninger for avfallsgropene i gruppe 10. Det var kun nedgravningene som gjorde at laget ble skilt i to nivåer, det ble ikke registrert noe endring i lagets karakter.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **176, 294, 308, 310, 335, 338, 591, 592:** Pipehode fra 335 1630-1650. Fragment av hode og stilk fra 308 med stempel kronet R registrert brukt fra 1696.

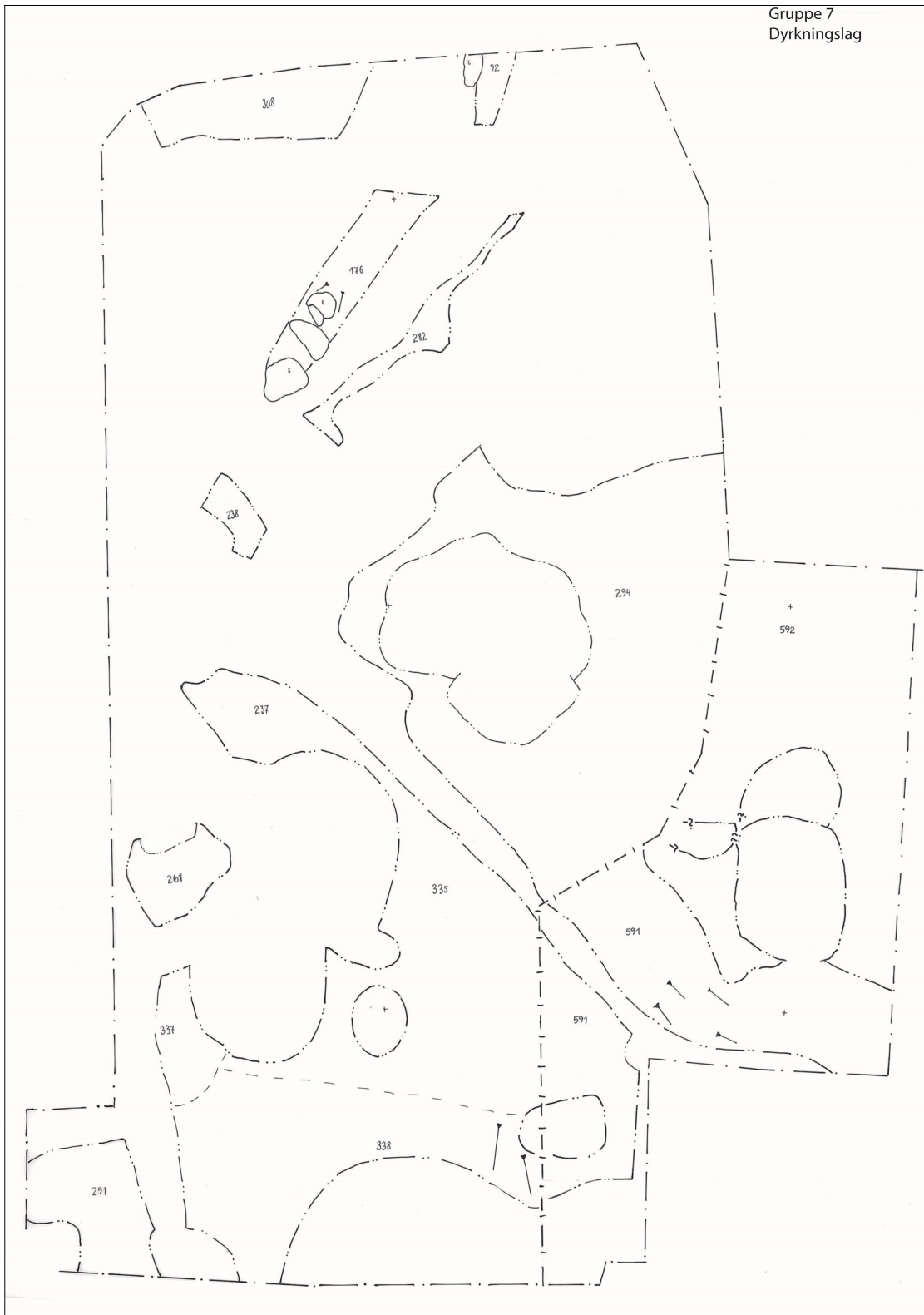

Fig. 10. Fase 3 – gruppe 7. 1:60

Gruppe 12. Avfallsgrop i sør (fig. 11)

311, 312, 314, 326, 336

Sør i feltet lå en stor avfallsgrop som så ut til å være anlagt i overflaten av dyrkingslaget.

Det var vanskelig å avgjøre hvilket nivå nedgravningen var gjort fra. Det var ikke mulig å definere noen nedgravningsgrense før i overflaten av 338, men selv på dette nivået var avgrensingen noe diffus. 336 og fyllmassene 326, 311, 312 og 314 ligger over dyrkingslaget 338, gruppe 7, under 307, gruppe 31, som forseglar gropa. En av bygningselementene i gruppe 16, fase 4, en mulig hjørnestein (361) i en bygning, så ut til å ligge delvis inn over nedgravningsgrensen 336. Dette forholdet er likevel noe usikkert. Fyllmassen i gropa skrådde temmelig bratt nedover og steinen kan ha seget noe ned ettersom fyllmassen i gropa har falt sammen, så det må åpnes for muligheten at gropa kan være samtidig med, eller noe yngre enn bygningen i gruppe 16.

G12.1 Nedgravning

336: Nedgravning i feltets sørlige del. Så vidt kuttet i nord av sjakt 47=66, gruppe 60. Nedgravningen hadde en diameter på ca. 160 x 180 cm. Gropa ble ikke fullstendig tømt. Det ble lagt en sjakt gjennom den, i retning nord-sør, ca. 50 cm bred. Dybden på gropa målt i sjakta var ca. 60-70 cm fra overflaten av 326.

G12.2 Fyllmasse

311, 326: Den fete, organiske massen i gropa viser at dette trolig har vært en avfallsgrop med mye organisk materiale – muligens en latrine.

Fyllmassen **311** består av mørk brun, fet silt, en svært tett og kompakt masse. Mye brannmasse i nordre del av laget. Fyllmassen **326** er en fet, «kladdete» silt, sjiktet med tynne lag lysere sand. Mer sand mot bunnen enn i toppen av laget. Det var også horisonter med treflis i fyllmassen og store mengder dyrebein og fiskebein.

G12.3 Omrotet brostein?

312, 314: Lagene 312 og 314 ligger i/under fyllmassen 311, og kan regnes som en horisont i, og dermed en del av fyllmassen i avfallsalgen i gropa 336.

312 er en samling brostein som virker omrotet. Steinene ligger på vestsiden av gropa, delvis utenfor nedgravningsgrensen, men hovedsakelig i overflaten av 326, under 311. **314** består av brostein og gul tegl som ligger konsentrert til vestsiden av nedgravningen 336, under 311 over 326, innenfor grensene av nedgravningen 336 (som fortsatt ikke var klart definert da 312 og 314 ble gravd ut). Det ble funnet et skår fra en klebergryte i 312.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **311 og 326:** Fragment av pipehode fra 311 med stempel GWD (Gerrit Cornelisz. Westerdorp) registrert bruk 1674-1702.

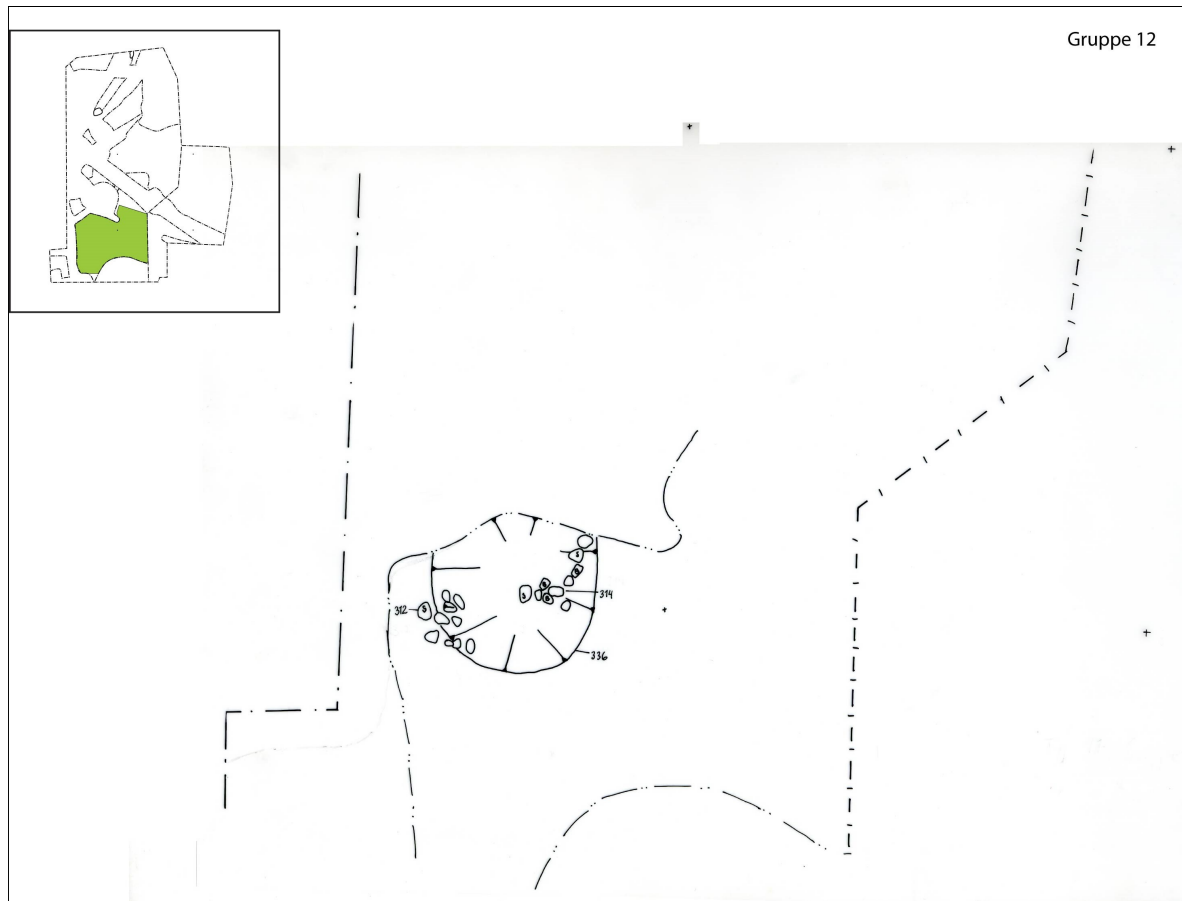

Fig. 11. Fase 3 – gruppe 12. 1:60

Gruppe 18. Avfallsgroper i feltets østlige del (fig. 12)

268, 376: Nedgravningen **376** ligger i feltets østre del og måler ca. 1,5 x 2,5 m, Rund/ oval form, kuttet av en liten skalk i sør, av en yngre nedgravning 189. Slake sider ned mot en avrundet bunn. Ca. 30-35 cm dyp.

Nedgravningen var vanskelig å definere i dyrkingslaget, men det var mulig å se at det var «noe» – fyllmassen skilte seg fra overflaten av dyrkingslaget. Stratigrafisk er gropa derfor plassert over dyrkingslaget, under brannlaget 233.

Nedgravningen er fylt med brannmasse, **268**, som ligger i flere sjikt nedover i gropa, atskilt av tynne lag med siltsand. Stedvis også tykke treflislag. Tynt lag med grå siltsand med kull og askeflekker i bunnen. Fyllmassens karakter gjør at gropa er tolket som en avfallsgrop. Treflislagene kan være rester etter trefóring.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **268**: 1600-tallet.

Gruppe 19. Avfallsgroper i feltets østlige del (fig. 12)

590, 600, 601, 602: Gruppen omfatter tre nedgravninger som ligger dels inn i hverandre i feltets østlige del. Området var svært omrotet av yngre inngrep, og nedgravningene var vanskelige å definere i forhold til hverandre og lagene over og under. Gropene ble ikke fullstendig tømt på grunn av stort tidspres mot slutten av utgravningsperioden.

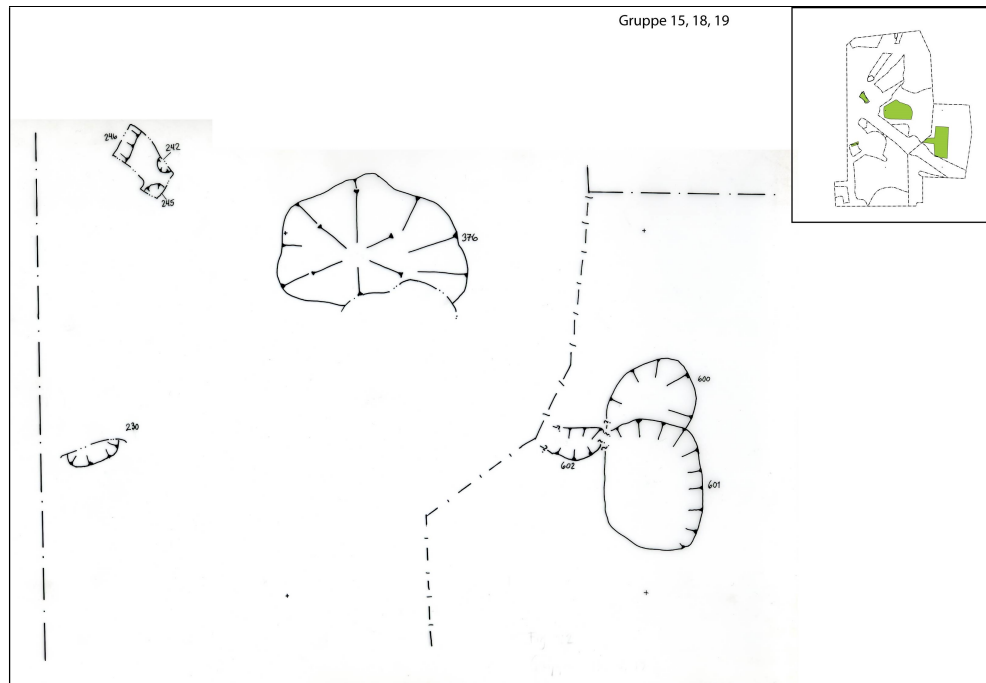

Fig. 12. Fase 3 – gruppe 15, 18 og 19. 1:60

600 er en sirkulær nedgravning, ca. 1,2 m i diameter, som ikke ble fullstendig tømt.

601 er en oval nedgravning, ikke fullstendig tømt, men minst 0,8-1 m dyp. Minst én «skålformet»-horisont med treflisrester i fyllmassen – rester etter treføring?

602 er en sirkulær nedgravning, minst 60 cm i diameter, kuttet av yngre nedgravninger.

Fyllmassen **590** fyller øvre nivå i nedgravningene 600, 601 og 602. Massen besto av fet, «kladdete», organisk silt. Massen er trolig nedbrutt treflis, ekskrementer og organisk avfall.

Gropene er trolig avfallsgroper/latriner. Rester etter treføring i 601. Gropene er gravd ned i dyrkingslaget 592, under 588.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **590**: Pipehode, trolig Engelsk, siste halvdel av 1600-tallet.

Gruppe 15. Nedgravninger i dyrkingslaget (fig. 12)

230: en tilnærmet rektangulær nedgravning i dyrkingslaget, 239. Nedgravningen var ca. 60 cm lang med en undersøkt bredde på ca. 25 cm. Den var 10 cm dyp med en avrundet bunn og var fylt med en mørk gulaktig sand.

242, 243, 244, 245, 254, 255, 256, 257, 263, 264: Mulige stolpehull på øya i NV.

242/243: Stolpehull 242, kuttet i NØ av en senere grøft, med nesten loddrette sider. Den hadde en diameter på ca. 20 cm og var ca. 10 cm dyp. Fyll, 243, en lys gul mellomgrov sand med enkelte spetter av mørk gråbrun siltholdig sand,

244/245: stolpehull 245 kuttet i sør og i vest med nesten loddrette sider. Den hadde en diameter på ca. 20 cm og var ca. 20 cm dyp. Fyll, 244, lys grågul mellomgrov sand med litt silt og en stein 12x12 cm.

254/255: stolpehull 255 kuttet i NØ av en senere grøft, med nesten loddrette sider. Den hadde en diameter på ca. 10 cm og 8 cm dyp. Fyll, 254, en grågul mellomgrov sand med noe silt. Det er mulig at dette kan være en fortsettelse i dybden av 242/243, men fyllmasse er klart forskjellig.

256/257: stolpehull 257, fyllmasse, 256, en mørk gråbrun mellomgrov til fin sand. Strukturen rast ut før den ble registrert i detaljer.

263/264: stolpehull 264, fyllmasse, 263, en grågul siltholdig sand med spetter av lys gul sand som inneholdt fragmenter av gul teglstein og 1600-talls keramikk. Strukturen rast ut før den ble registrert i detaljer.

3.5 FASE 4: BYGÅRD – TO LAFTEDE BYGNINGER

Fase 4 består av rester etter to trebygninger som har ligget i feltets søndre del. Bygningsrestene består av syllstokker, syllstein og stolper. Bygningene er anlagt på dyrkingslaget.

Hver av de to bygningene er representert av svært nedbrutte rester av en syllstokk. Stokkene ligger delvis over hverandre langs en linje som går ØSØ-VNV. Linjen de to stokkene utgjør ligger like nord for den grense som gjerde, gruppe 3, danner. Det ser ut til at bygningene har dekket linjen der gjerdet har stått, så selve gjerdet må ha vært fjernet før den første bygningen ble reist. Den eldste av stokkene har kun spredte spor etter brann i nordsiden. Den yngre er noe med svidd, også i nord. At stokkene er brent omtrent på samme sted kan tyde på at stokkene har brent samtidig.

Et sandlag som ligger sør for de to syllstokkene er trolig rester etter en gulvflate, eller et fundamenterslag for gulv. Sandlaget viser at selve bygningen har ligget fra linjen syllstokkene utgjør, og sørover. Området nord for stokkene kan ha utgjort et bakgårdsområde i denne fasen. En eller flere av avfallsgrøpene i fase 3 *kan* være samtidig med bygningene i fase 4.

Delvis forkullet treverk i stolpehull og syllstokker tilhørende den yngste av de to bygningene, tyder på at bygningen er gått ut av bruk etter brann. Sporene etter brann på bygningsrestene og deponeringen av avfallslag med brannrester over hele området sør i feltet kan representere dekonstruksjon av bygningene i fasen.

Syllstokkenes orientering antyder at bygningene er anlagt i forhold til middelalderens gatenett.

Grupper i fase 4:

Gruppe 16:	Konstruksjonselementer i trebygning I	Fig. 14
Gruppe 17:	Treverk i sørøstre hjørne	Fig. 15
Gruppe 11:	Brannlag i sørøstre hjørne	Fig. 15
Gruppe 33:	Avfallsdeponering	Fig. 16
Gruppe 22:	Bit av en mulig syllstokk i sørøst	Fig. 16
Gruppe 21:	Konstruksjonselementer, trebygning II	Fig. 17
Gruppe 13:	Mulig gulv	Fig. 17
Gruppe 14:	Sand nord for bygningen, gruppe 21	
Gruppe 23:	Brannlag nord for bygningene	Fig. 18
Gruppe 27:	Treflislag	

Gruppe 16. Konstruksjonselementer, tømmerbygning (fig. 13)

295, 340, 360, 361, 388, 389, 598, 599

Gruppen består av strukturer som er rester etter konstruksjonselementer som har inngått i trebygning. Bygningen har ligget helt sør i feltet. I gruppen inngår to deler av en syllstokk, to syllsteiner og en stolpe. Et sandlag som kan ha vært lagt ut som fundamentering for gulv, gruppe 13, sør for syllstokken tyder på at syllstokken markerer bygningens nordlige grense. Avgrensning mot øst og vest er usikker. To syllsteiner kan markere en linje for en N-S gående vegg, men det er usikkert om denne i så fall markerer en yttervegg eller en indre skillevegg. Syllstokken 340 fortsetter vest for syllsteinen 361 før den kuttet av en moderne sjakt. Dette kan tyde på at 361 ikke markerer vestgrense for huset, men en indre vegg. Området vest for sjakt 4, i forlengelsen av linjen 295/340, ble ikke gravd ut da det var ødelagt av moderne sjakter og nedgravninger.

I øst markerer stolpen 388/389 trolig et hjørne i bygningen, men også i denne siden er det noe usikkert om det er indre hjørne eller et ytterhjørne. Mellom midten av 361 og stolpen i 388/389 er det tre meter. Dette kan være lengden langs veggen på et av flere rom i bygningen, med det kan også være bygningens fulle lengde.

G16.1 To syllsteiner

360, 361: Gruppen består av to steiner som ligger i overflaten av dyrkingslaget, gruppe 7, og som kan ha fungert som syllstein for bygningen.

361: Mulig syllstein for nordvestre hjørne i huskonstruksjonen. ligger i overflaten av 337, gruppe 7, mot kanten av vestsiden nedgravningen 336. Måler ca. 30x58cm i flaten, er ca. 15 cm tykk. Treverket 295 ligger direkte på steinen.

360: Mulig syllstein for vegg i vest. Usikkert om dette er en indre vegg eller om det er bygningens avgrensning mot vest. Steinen hjerteformet kleberstein, 32x43 cm i flaten, ca. 5-19 cm tykk. Steinen har ikke huggespor. Ligger i overflaten av 338, gruppe 7 delvis under 267, gruppe 13.

G16.2 Syllstokk

295, 340: 295 og 340 er deler av en syllstokk som markerer nordveggen i en trebygning. Andre tolkningsmuligheter er at 295 har tilknytning til 280, gruppe 21. Stratigrafisk posisjon og fiberretningen i treverket kan også tolkes dit hen at 295 tilhører fase 6.

295 er rester etter en syllstokk/planke. Ca. 50 cm lang, ser ut til å ligge Ø-V. Ca. 5 – 25 cm bred. Har ikke spor etter å være brent. Stokken ligger helt inntil stolpehull 297, gruppe 36. 295 er kuttet i vest av sjakt 4. Ligger delvis inn over steinen 361, direkte på denne, under leirelaget 202.

340 er meget nedbrutte rester etter en syllstokk/planke, liggende ØSØ-VNV. Østlige halvdel av stokken ligger delvis like under og på linje med en stokk i et høyere nivå - 280. 340 er ca. 10-12 cm bred. Total lengde ca. 380 cm, men med mindre partier innimellom der treverket har forvitret fullstendig bort. Noe svidd helt i nordøst, der stokken ligger under 280. 340 kan ha blitt svidd samtidig som 280 har brent. Stokken ligger i 338, gruppe 7, mens massen i øvre deler av 335, gruppe 7, ligger inntil og delvis over 340. Over 338, gruppe 7, under 280, gruppe 21.

G16.3 Syllstolpe

388/389, 598/599: Stolpen i **389** har båret syllstokken 340, og markerer trolig bygningens nordøstre hjørne. Nedgravningen 598 kan være del av samme struktur, men dette er noe usikkert.

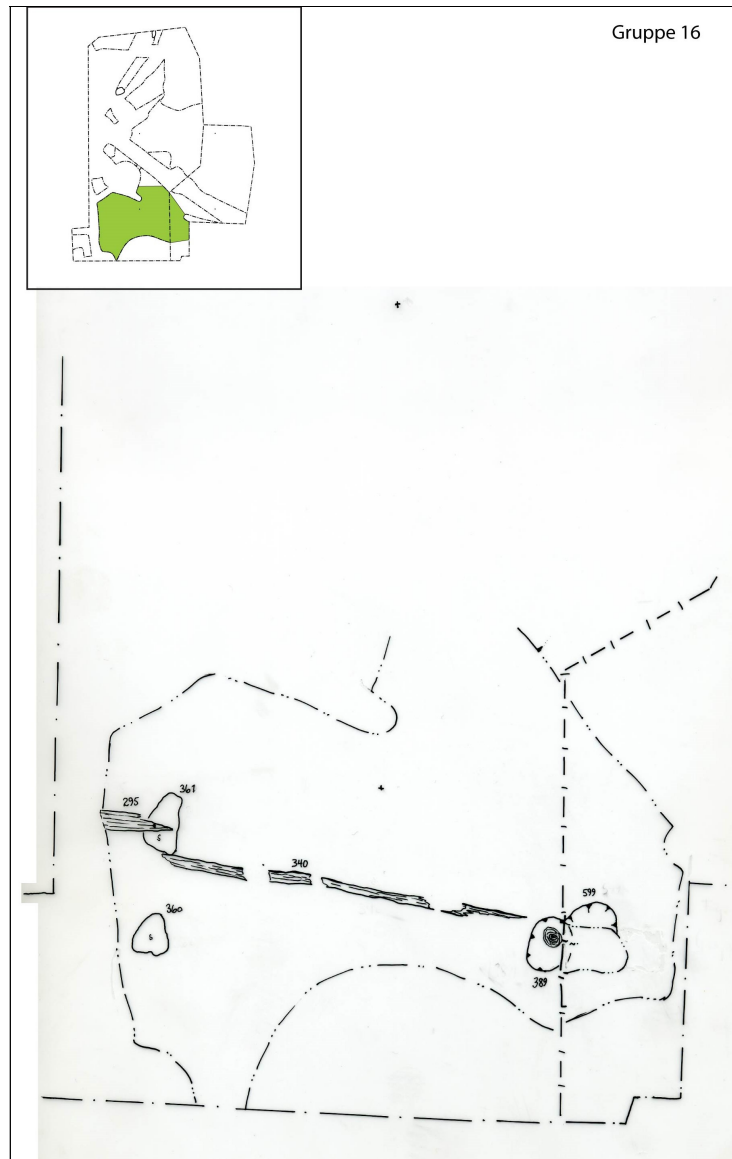

Fig. 13. Fase 4 – gruppe 16. 1:60

Nedgravning for stolpe, 389, med stolperest i fyllmassen, **388**. Ca. 50 cm i diameter, dybden ble ikke registrert. Rester av stolpen sto igjen i hullet. Ikke brent. Ligger i forlengelsen av stakk 340, stolpen står ca. 25 cm ØSØ for østenden av 340. Nedgravningen gikk inn i profilanten før utvidelsen. I området for utvidelsen der det var forventet å finne resten av 389, lå det flere nedgravninger som hadde erstattet hverandre, og det var ikke mulig å fastslå med sikkerhet hvilke deler av nedgravningene som hørte sammen. Fyllmasse som dyrkingslaget, men med mye treflis.

Nedgravningen **598** ligger stratigrafisk i samme nivå som 389 og 596. 598 er gravd ned fra overflaten av dyrkingslaget. Ca. 50 cm i diameter, dybden ble ikke registrert. 598 kan være fortsettelsen av 389 i den utvidede del av feltet. Fyllmasse **599**, av mørk humusblandet sand. 599 er kuttet av nedgravningen 584, gruppe 21. Over dyrkingslaget, gruppe 7.

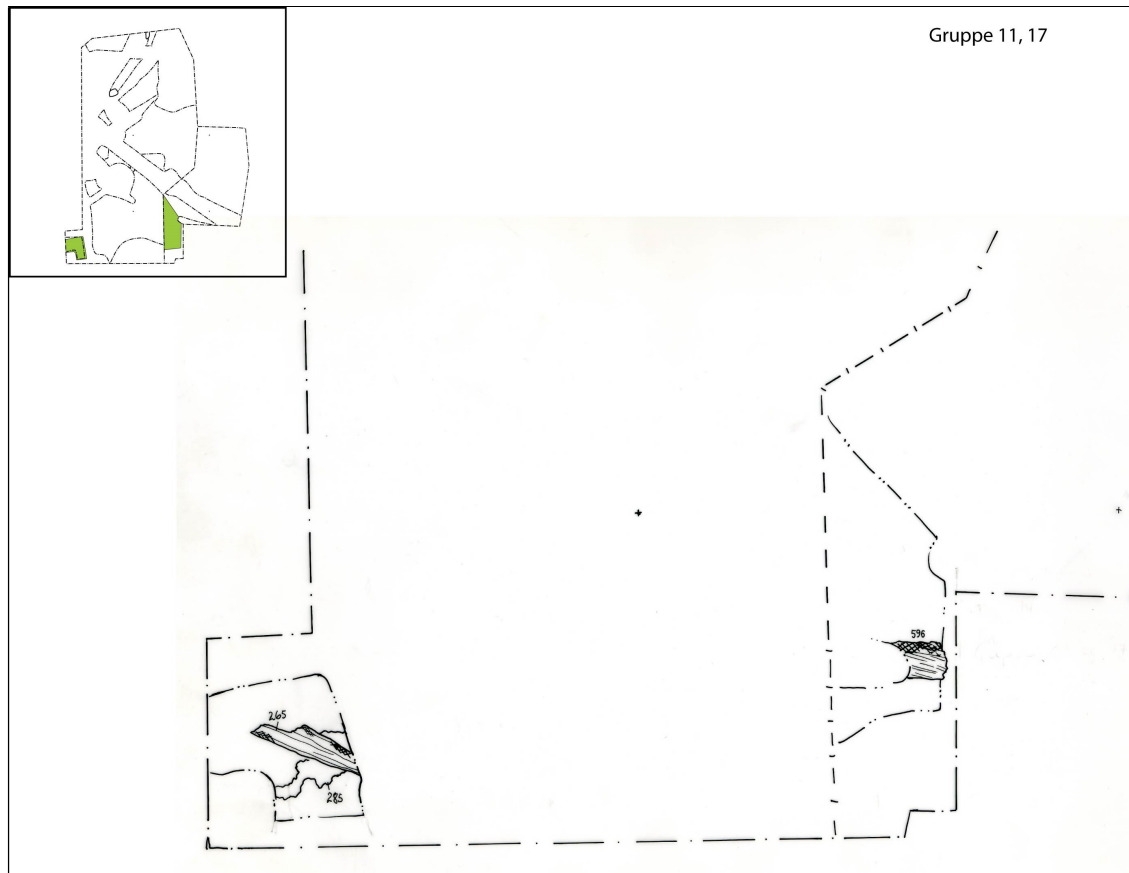

Fig. 14. Fase 4 – gruppe 11, 17. 1:60

Gruppe 17. Treverk i sørøstre hjørne (fig. 14)

596, 597: Gruppen består av deler av treverk etter en mulig trebrolegning, og et lag som er tolket som et treflislag. Begge kontekstene er svært nedbrutt, og kun små områder er bevart. Begge ser ut til å kunne ha tilknytning til bygningen i gruppe 16, men dette er usikkert.

596: Tynne treplanker med fiberretning VNV-ØSØ. Ligger orientert som 340. Svært forvitret. Kun et område på ca. 40x40 cm bevart, ødelagt av yngre inngrep i øst. Usikkert om dette er rester av én eller flere planker. Treverket er svært brent i nordsiden.

Treverket ligger på dyrkingslaget 591, gruppe 7, under avfallslaget 589, gruppe 33. Treverket kan representere rester etter et gulv eller en utvendig trebrolegning i forhold til bygningen i gruppe 16.

597 er rester etter treverk. Trolig et treflislag, for fibrene går i ulike retninger. Ligger like sør for 572. Heller ned mot sør. Kuttet av yngre nedgravninger i sør og øst. Kan være lik 596. Ligger over dyrkingslaget, under avfallslaget 598, gruppe 33.

Gruppe 11. Brannlag i sørvestre hjørne (fig. 14)

265, 285: Gruppen består av en treplanke, **265**, som er delvis brent, og flekker av kull, askeflekk og brent sand, **285**, som ligger spredt omkring planken. 265 er ca. 120 x 25-32 cm i flaten og ca. 2,5 cm tykk. Den ligger orientert SØ-NV. Den ser ikke ut til å forholde seg til den linjen 280 og 340 utgjør. Det ligger ikke annet brent treverk i nærheten.

Kontekstene ligger på dyrkingslaget 291, under et sandlag 262=267, gruppe 13. Gruppe 11 har ikke nødvendigvis noe med husene i fase 4 å gjøre, men kan være rester etter en brann som har ødelagt ett av dem.

Fig. 15. Fase 4 – gruppe 33, 22. 1:60

Gruppe 33. Avfallsdeponering i sørøst (fig. 15)

589 er et mørkt brunt, fett og organisk lag iblandet stein. Bein, skjell og keramikk i massen. Trolig avfallsdeponering. Kan være deponert i bakgårdsområdet, i forhold til bygningen i gruppe 16. Laget dekker 596, 598 og 599 i gruppe 16, under 584, gruppe 21.

Datering

Krittpipe fragment fra **589**: 1600-tallet.

Gruppe 22. Bit av en mulig syllstokk i sørøst (fig. 15)

574 er rester av treverk med fiberretning Ø-V. Ca. 10 x 20 cm, ligger på 589, gruppe 33, under 565, gruppe 31. Trebiten ser ut til å være kuttet i vest av nedgravning for fyllmassen omkring 567, og i øst av moderne nedgravning. Stokken kan være en forlengelse av syllstokk 340. En slik tolkning medfører at 596, gruppe 17 og 589, gruppe 33 – som er antatt å være samtidig med bygningen i gruppe 16, faktisk må være som eldre enn denne bygningen.

Gruppe 21. Laftet bygning (fig. 16)

280, 339, 567, 571, 572, 573, 584, 585

Gruppen består av kontekster som er tolket som bygningselementer i en trebygning som har erstattet bygningen i gruppe 16. Bygningselementene er en syllstokk, deler av to syllstokker

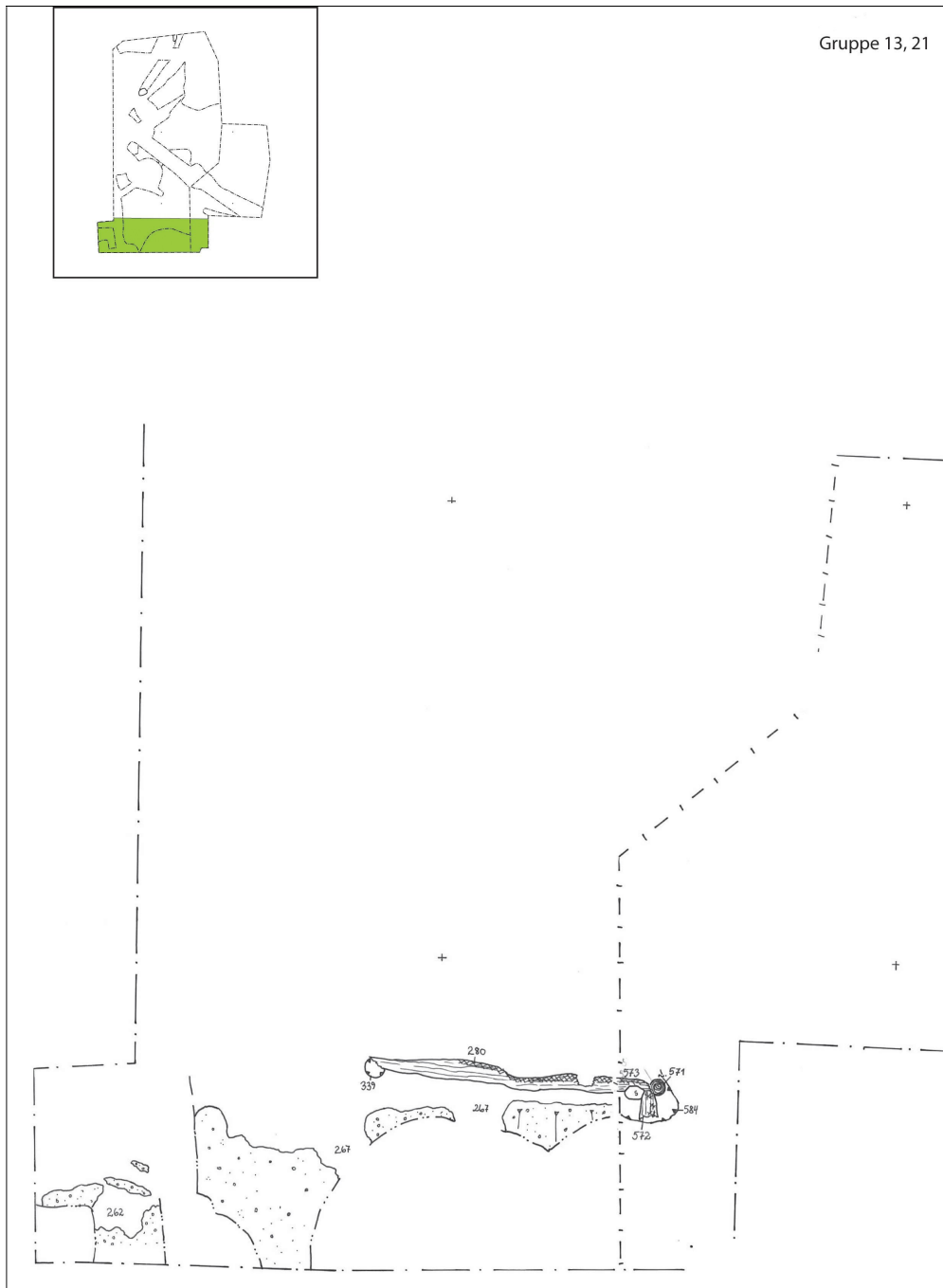

Fig. 16. Fase 4 – gruppe 13, 21. 1:60

som har utgjort et hjørne, to stolpehull og et sandlag som kan utgjøre fundamentering for gulv.

Syllstokken **280** ligger delvis langs samme linje som syllstokken 340 i gruppe 16, men 340 er noe kortere – avstanden mellom stolpehullene 339 og 571 som utgjør to hjørner i bygningen, er ca. 2 meter. Denne bygningen ser ut til å være orientert litt annerledes, for stokken 280 er en tanke mer Ø-V orientert enn 340. Delvis forkullet treverk i stolpehull og syllstokker tyder på at bygningen at gått ut av bruk etter brann.

Bygningen kan ha fungert som fehus.

G21.1 Syllstokk

280: Syllstokk /planke, liggende øst-vest. Ca. 2-4 cm tykk, maksimum lengde og bredde er 183x21 cm. Delvis brent i nordsiden. Helt nordøst på stokken er et lite hakk på ca. 10x12 cm, som går tvers gjennom den. Det er usikkert om dette er en konstruksjonsdetalj, eller om det er kommet til ved forvitring.

Stokken representerer trolig nordre grense for huskonstruksjonen.

G21.2 Syllstokker og stolpehull – bygningens nordøstre hjørne

567, 571, 572, 573, 584, 585: Kontekstene danner sammen bygningens nordøstre hjørne. **571** er et stolpehull som markerer hjørnet. **573** er restene etter en syllstokk som ligger i det utvidede området av feltet, i forlengelsen av **280**. **572** er restene etter en syllstokk som trolig markerer bygningens østvegg. Det er mulig at bygningen har strakt seg lenger vestover, dette var det ikke mulig å avgjøre pga. yngre forstyrrelser i området. **584** er nedgravning for stolpen **571**, **585** er fyllmassen i denne.

Nedgravningen **584** måler ca. 50 cm i diameter og er ca. 20 cm dyp. Fyllmassen **585** består av løs grus- og sandmasse. **584** ligger over **589**, gruppe 33, under **571**.

571: stolpehull som er fylt med løst nedbrutt treverk iblandet sand, **567** – trolig rester etter stolpen som har stått i hullet. Brent treflismasse øverst i hullet, men massen er ikke brent nedover i hullet. Den brente massen ligger også spredt omkring i overflaten ved stolpehullet og over lafteknuten som **571** ligger inntil. Stolpehullet måler ca. 20 cm i diameter – dette er trolig avtrykket etter selve stolpen. **571** ligger over **584**, under **585**.

572: er rester etter en syllstokk, liggende nord-sør. Stokken avsluttes i nord ved stolpehullet **571**, kuttet i sør av yngre nedgravning. Noe svidd i overflaten. Ca. 20 cm bred, 30 cm lang.

573: Syllstokk /planke, liggende øst-vest i forlengelsen av **280**, og er fortsettelsen av denne. Avsluttes i øst mot stolpehullet **571**. Brent i nordsiden. Måler 15x40 cm.

572 og **573** ligger over **585**, under **567**.

Den brente massen **567** dekket delvis lafteknuten **572/573**. I massen var også brent, oppsmuldet kleber, noen av bitene hadde rester att en bearbeidet overflate. Under dette lå rødbrunt sand og silt med aske og trekull. Denne massen må være deponert i forbindelse med at bygningen ble ødelagt av brann. **576** ligger over **572** og **573**, under **565**, gruppe 31.

G21.3 Stolpehull – nordvestre hjørne?

339: Stolpehull med stolperest *in situ* – sammen med løs treflismasse. Stolpen står under syllstokken **280**. Sirkulært hull, ca. 20 cm i diameter er trolig stolpeavtrykk, selve nedgravninger for stolpen var vanskelig å definere. En større nedgravning omkring stolpen kunne defineres i overflaten av steril, men det er usikkert om dette faktisk var nedgravningen for denne stolpen, eller om nedgravningen er eldre. Dybden ble ikke registrert. Over **338**, gruppe 7, under **280**.

Stolpen markerer et hjørne i bygningen, men det er usikkert om dette faktisk er bygningens vestre avgrensning.

Gruppe 13. Sand sør og vest for syllstokk – Mulig gulv

262=267: Massen i laget består av lys, gulbrun sand med noe grus. Laget er ca. 1-2 cm tykt. Laget ligger på overflaten av **338**, under **247**, og kan være fylt på som gulv/gulvunderlag for bygningen i gruppe 16 eller 21. Laget ligger sør for og vest for **280**. At laget fortsetter lenger

vest enn 339, antyder at 339 ikke er bygningens vestlige avgrensning, men at stolpen markerer en indre vegg i bygningen. Over 265, gruppe 11, og 335, gruppe 7, under 247=307 og 259, gruppe 31.

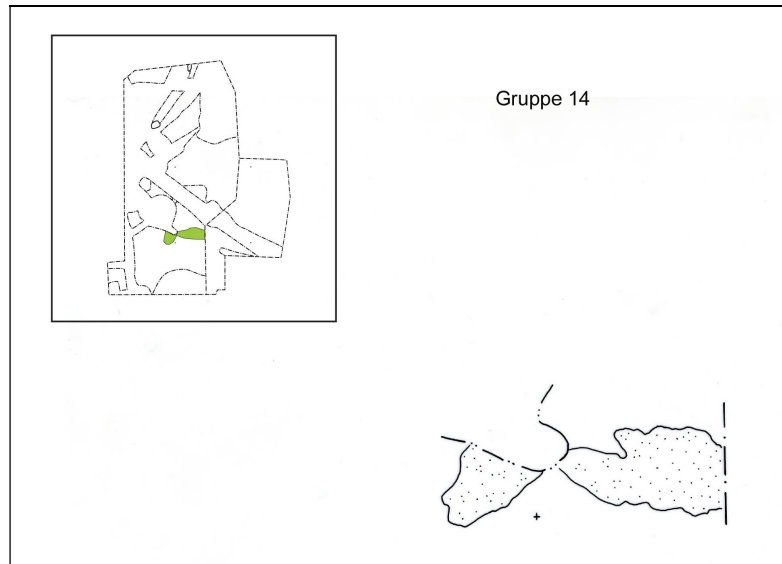

Fig. 17. Fase 4 – gruppe 14. 1:60

Gruppe 14. Sand nord for syllstokk i gruppe 21 (fig. 17)

315=324: Lys gul sand som lå tykkest i nord, 324, mens 315 var kun 1 cm tykk. Kan være rester av et lag som har dekket hele området sør i feltet og kan tilsvare lagene i gruppe 13.

Gruppe 23. Brannlag (fig. 17)

231, 232, 233, 588: **231** og **232** er et lag brent sand med biter av trekull. Laget er svært tynt. **231** ligger på dyrkingslaget 237, gruppe 7, under sandlaget 227, gruppe 25, på et lite område mellom sjaktene 2 og 4, gruppe 60, og nedgravningen 137, gruppe 50. **232** er lik **231**, og ligger over nedgravningen i dyrkingslaget 238, under sandlaget 224, – som er lik 227. **231=232**.

233 er et svært tynt, ujevnt dekkende brannlag i feltets østlige del, mellom sjakt 2 og 22, og nedgravningen 119. Sammen med laget lå det flekker med grå sand. Laget var kraftigere og seigere rundet gropen 189, gruppe 18. Ligger over dyrkingslaget 294, og dekker nedgravningen 268/376, under 197 og 211, gruppe 25.

Laget ligger på dyrkingslaget. Kan være det samme som den brente overflaten i dyrkingslag 335. Evt. utkastet brannmasse – avfall.

588 er en gråbrun mørk siltsand, med delvis brent overflate, som ligger i den utvidede delen av feltet og som tilsvarer 233. Over gruppe 19, under 559, gruppe 30 og 570 og 579.

Datering

Krittpipe fragment fra **233**: Pipehode med rose på begge sider, midten av 1600-tallet.

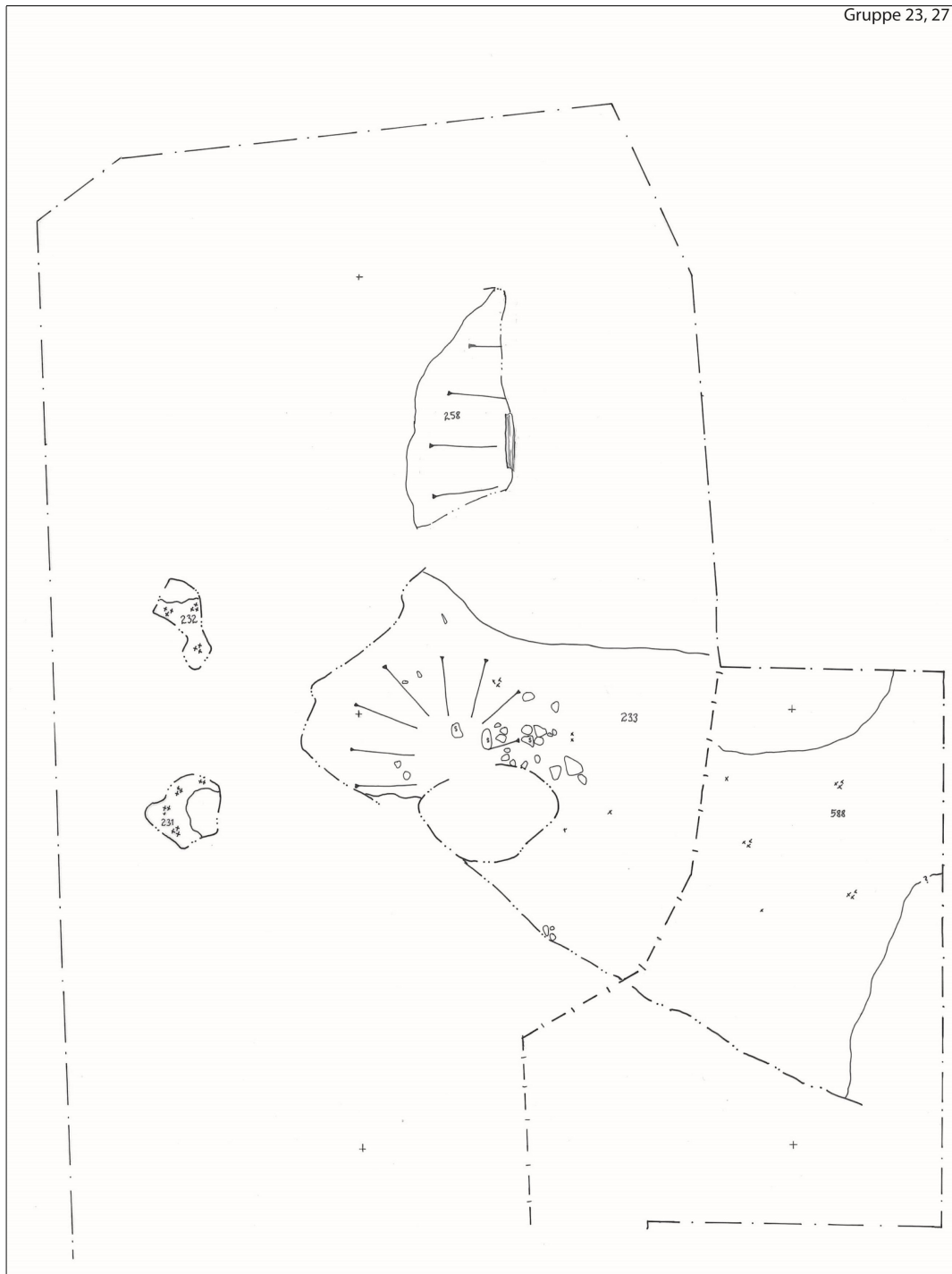

Fig. 18. Fase 4 – gruppe 23, 27. 1:60

Gruppe 27. Treflislag (fig. 18)

258: Området like vest for nedgravningen 119, mellom sjakt 22 og 83, gruppe 60, ble ikke gravd ned til steril. **258** er det siste laget som ble dokumentert i dette området. I området der 258 ligger, skråner lagene bratt nedover mot nedgravningssiden til 119. Alle lagene var mer kompakte og fuktige her enn i flaten. Det var i mange tilfeller vanskelig å følge lagene nedover i denne skråningen. Forbindelsen mellom 258 og stratigrafien i resten av området må derfor anses som noe usikker.

258 er definert som et treflislag. Laget ligger under 229, trolig i samme stratigrafiske nivå som brannlaget i gruppe 23. I laget ligger en plankebit helt mot kanten av nedgravningen 119. Planken ligger orientert nord-sør, er ca. 60 cm lang, og 10 cm bred. Denne kan være en del av trebingen 102 som er satt opp helt inntil nedgravningssiden.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **258**: 1600-tallet.

3.6 FASE 5: TO TREBYGNINGER, ØST

Fase 5 karakteriseres av rester etter flere bygninger som har erstattet hverandre. Bygningene ligger øst i feltet, øst for sjaktene 22 og 83, nord for sjakt 2. Fasen kan være samtidig med fase 4 i søndre del av feltet, disse bygningene kan også være yngre enn fase 4. Fasen er anlagt på gruppe 23.

Grupper i fase 5:

- Gruppe 24: Bygning – syllstokk, stein, gulv
- Gruppe 25: Deponeringer rundt 195
- Gruppe 28: Avfallsgrop
- Gruppe 29: Omrotet lag

Gruppe 24. Tømmerbygning

173, 174, 191, 192, 193, 195, 203, 204, 394

Gruppen består av konstruksjonselementer som har inngått i en bygning på feltets østre del. Bygningen er anlagt på overflaten av brannlaget 233, i området for den mulige bygningen i gruppe 5. I gruppen inngår en syllstokk, en rekke med syllstein, sanddeponeringer og flere mulige gulv.

Konstruksjonselementene er her lagt fram som tilhørende en og samme bygning der stokken **195** er lagt som underlag for syllsteinsrekka **173**. Til disse to hører lag som kan tolkes som to mulig gulv: et treflislag **191=192** og et leirlag **174**, der treflislaget ligger under leirlaget, med samme utbredelse. Det er mulig at de to gulvlagene og 174/195 tilhører to ulike bygningsfaser, der en bygning med syllstokk og tregulv er erstattet av en bygning med veggkonstruksjonene stående på stein og med leirgulv.

G24.1 Syllstokk (fig. 19)

195: Trebjelke/syllstokk, liggende nord-sør. Ser ut til å være kuttet av 119 i nord og av moderne sjakt i sør. Noe ødelagt av nedgravning 189. Ca. 2,2 m lang nord for 189, svært fragmentert i nordenden. Sør for 189 ca. 1 m, men kun små stykker er bevart her. Ca. 10 cm av stokken er litt brent like ved 189.

Stokken ligger stratigrafisk over 197 som ligger vest for 195, og 211 som ligger i øst., og under sandlagene 191 og 193.

Syllstokk for bygning. Evt. underligger for syllstein. Stokken ligger på linje med 572 og kan ha den tilknytning til den bygningen 280, 572 og 573 representerer, evt. at de to forholder seg til samme eiendomsgrense eller gateløp.

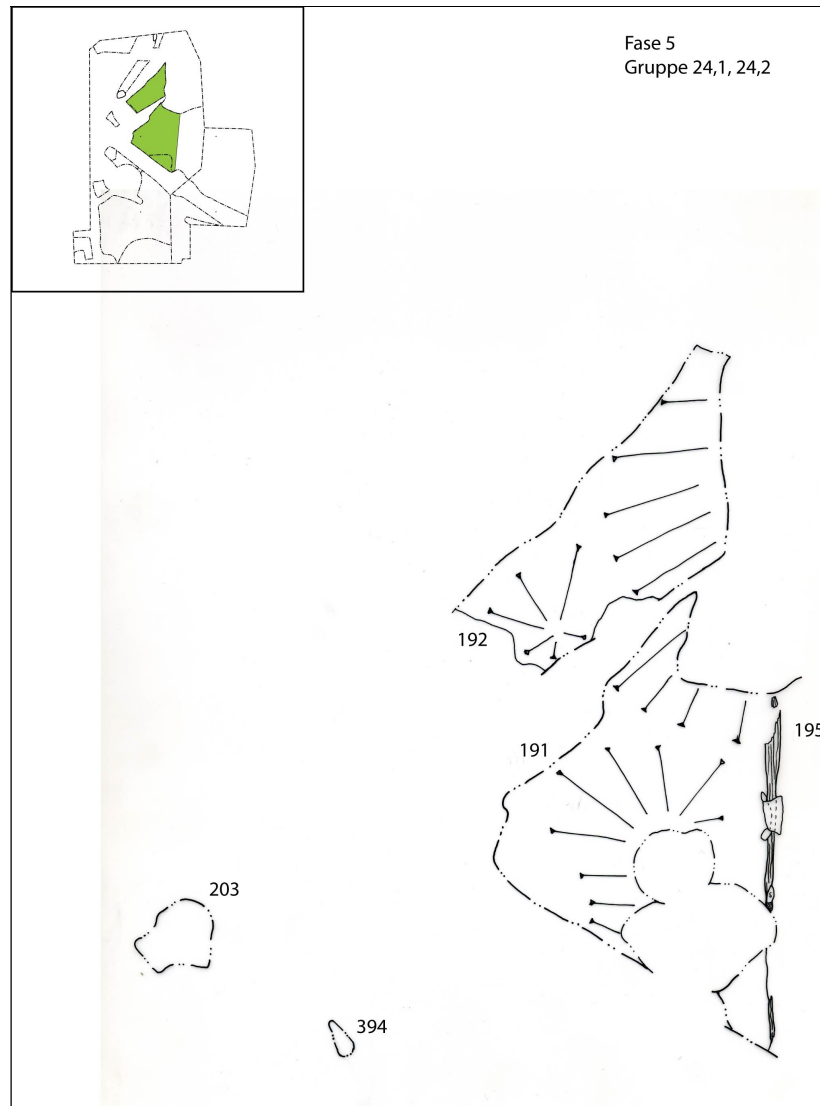

Fig. 19. Fase 5 – gruppe 24.1, 24.2. 1:60

**G24.2 Sand og treflis - Gulv og underlag for gulv (fig. 19)
191=192, 203, 204, 394**

191=192 består av treflis og sand – et tynt lag med treflis over lys gul sand. Laget ligger vest for og inntil 173. Kuttet av sjakt 2 og av nedgravning 119. Mellom 191 og 192 ligger sjakt 22. 192 Avgrenses i vest av 83. Noe dyrebein og avfall i 191, mye dyrebein i 192.

203, 204: **204** er et lag med gulgrå sand som ligger på en liten øy like ved kummen i vest, over 227. Laget inneholder noe treflis. **203** er et lag med gul sand med treflis iblandet noe småstein og grus, som ligger på 204. Noe avfall som dyrebein og tegl i lagene. De to lagene tilsvarer trolig 191=192. 203=204.

394 er et tynt lag med treflis og sand som ligger under leira 248 på et lite område, ca. 10x20 cm, mellom sjakt 2 og nedgravningen 137. Forholder 248-394 ligner forholdet 182-203. Er trolig samme lag som 203 og 191=192.

Lagene i gruppen kan representere et mulig gulv med underlag av sand som her ligget i tilknytning til 195 (og 173).

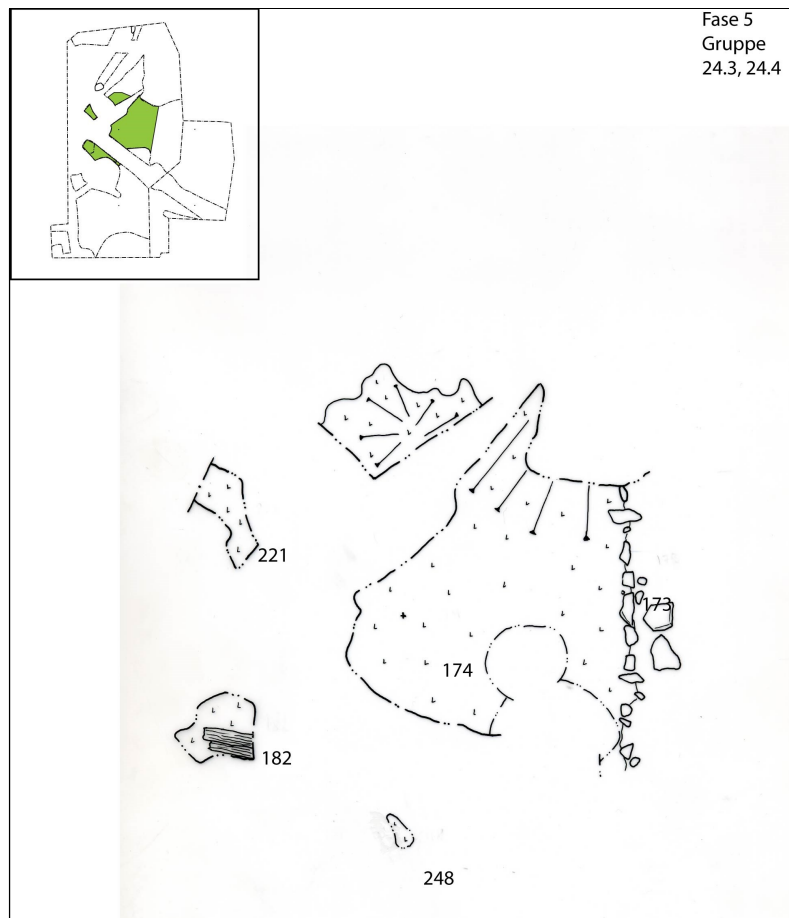

Fig. 20. Fase 5 – gruppe 24.3, 24.4. 1:60

G24.3 Syllstein og sand (fig. 20)
173, 193

173 er en rekke med stein, ca. 5-10 x 10-30 cm, liggende N-S, under stokken 195. To større, flate steiner like øst for og inntil rekken, kan markere et inngangsparti. Steinene er lagt i et lag med lys, løs, finkornet sand, **193**. Sanden ligger inntil syllstokken 195, opp mot treverket i denne.

G24.4 Leirgulv (fig. 20)
174, 182, 221, 248

174 er et leirelag. Laget er tykkere i området rundt nedgravningen 119, der leira har seget inn og ned mot kanten. Ligger vest for 173, avgrenses av sjaktene 2 og 83, med et brudd der sjakt 22 skjærer gjennom. Laget er samtidig med syllsteinene 173 – leira ligger både delvis over og understeinene. En del avfall i laget: gul tegl, dyrebein, biter av kritt-piper, glass og metall, keramikkskår og skjell.

174 er rester etter gulv som har ligget i tilknytning til syllsteinsrekka 173.

182 består av gråblå leire med noe småstein. Ligger over 203, med samme utbredelse som dette. Rester etter treplanker liggende ØSØ-VNV i overflaten av 182.

221 og **248**: Som 182. Gul tegl i massen 221 og i 248. 221 stratigrafisk mellom 224 og 171, med samme utstrekning som 224. 248 ligger over 394, med samme utstrekning.

Leirlagene representerer trolig et gulv i bygning knyttet til 173 (og 195).

Datering

Krittpipe fragmenter fra **174, 191, 192, 193, 203**: Fragment av pipehode fra 192 med stempel kronet tre ruter registrert brukt fra 1686, hodeformen 1690-1715. Pipehode fra 193 trolig Engelsk siste halvdel av 1600-tallet.

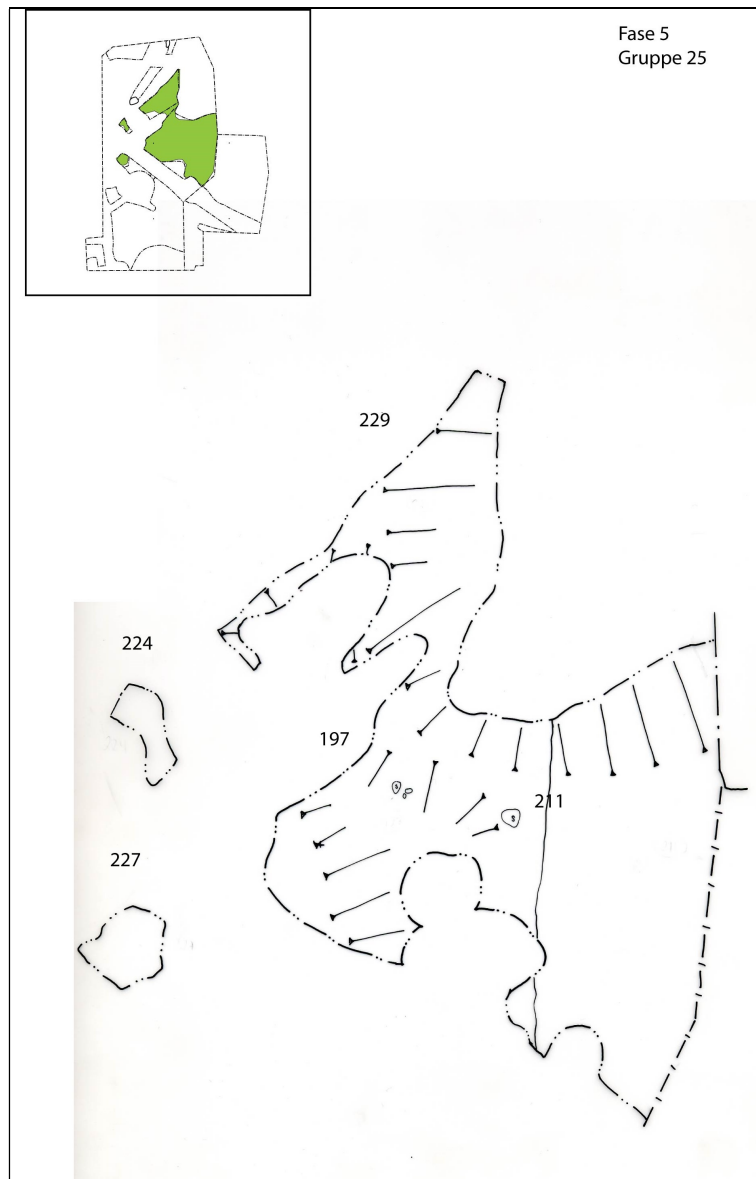

Fig. 21. Fase 5 – gruppe 25. 1:60

Gruppe 25. Deponeringer under 195 (fig. 21)

197, 211, 224, 226, 227, 229

211 er et lag grå siltsand som ligger inn under og øst for 195. Ligner 197, men er noe mørkere. Fortsetter inn under 197. Danner en liten forhøyning der den ligger under 195.

197 er et blandingslag om ligger vest for den grensen 195 representerer. Laget ligger på brannlaget 233, under 195. Spredte treflis i overflaten, med et sand- og gruslag under, iblandet enkelte lommer med leire, mye leire i nordvest. Inneholder noen avfallsrester. Kan være lik 226 og 229 nordvest for sjakt 22.

226 er hovedsakelig leire som tynnes ut mot nord. Mye dyrebein i laget – kan være et omrotet (avfalls-) lag. Kan være lik leira i 197.

229 er brungrå siltsand med småstein. Lite funn. Ligger stratigrafisk i samme nivå som 197, men 229 skiller seg fra 197 ved å være uten funn.

224 og **227** er sandlag bestående av mellomgrov sand med trekull og småstein. Lagene ligger på to små «øyer» like ved kummen i vestenden av sjakt 2. Noe avfall. Ligger stratigrafisk i nivå med 197, og kan være lik dette.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **197, 211, 224**: 1600-tallet.

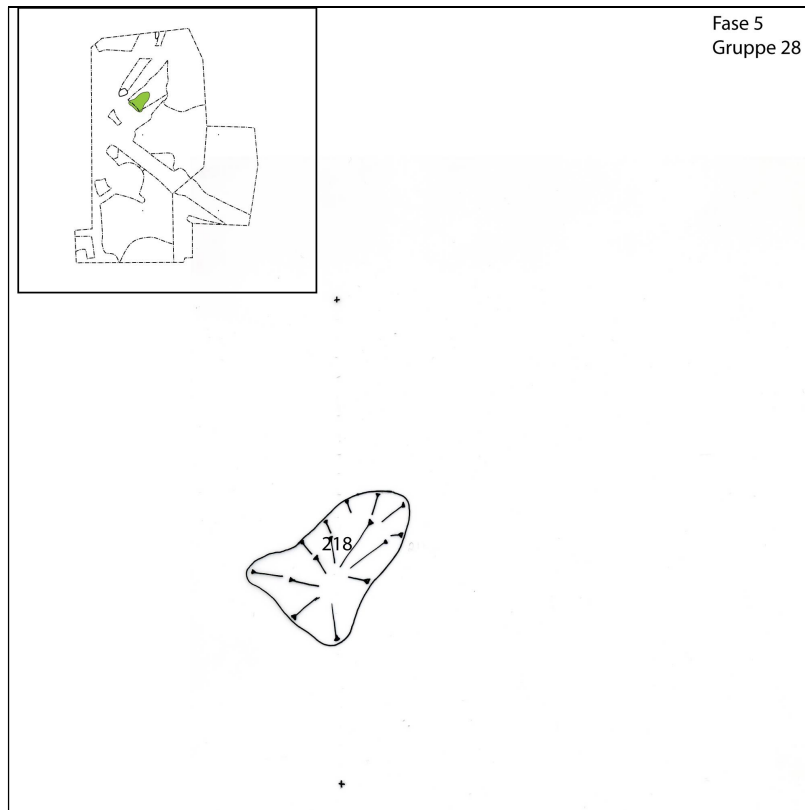

Fig. 22. Fase 5 – gruppe 28. 1:60

Gruppe 28. Avfallsgrop (fig. 22)

207, 218: Nedgravningene **218** er avlang, uregelmessig rund i formen. Dels skrånende, dels rette sider, med avrundet bunn. Ca. 57 cm dyp. Fyllmassen **207** består av mørk brun organisk humus – møkk, med treflis i nedre del. Kan ha hatt trefóring. Mye dyrebein i massen, noen biter rød og gul tegl, ellers lite funn. Massen luktet møkk.

Fyllmassens konsistens og odør tyder på at nedgravningen har vært en avfallsgrop/ latrine.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **218:** Fragment av pipehode med stempel monogram HN registret brukt 1643-1745, hodeformen 1690-1715, samt to pipehoder av samme periode.

Gruppe 29. Avfallsdeponering?

184: Omrotet (avfalls-)lag bestående av klumper av leire, grå sand, og noe treflis. Laget ligger stratigrafisk mellom 174 og 192, i området mellom sjaktene 22 og 83.

Funn: dyrebein, biter av rød og gul tegl. Avfallsdeponering? Kan representere et tidsrom mellom to bygninger i tilknytning til 195/173 og gulvene 191=192/174. Kan også være deler av fyllmassen i 218, og at nedgravningen er gjort fra et høyere nivå enn antatt – fra overflaten av 192.

3.7 FASE 6: BYGNINGSRESTER SØR I FELTET

Fasen er anlagt på overflaten av dyrkingslaget og består av rester etter to trebygninger i feltets søndre del, og lag som er deponert ved bruk av disse bygningene.

Bygningene i fase 6 ligger nord for bygningen i fase 4, med sørgrensen ca. 0,2-1 m nord for bygningene i fase 4 sin nordgrense. De yngste bygningene er orientert noe annerledes enn bygningene i fase 4 – østenden er vridd noe mot nord, slik at linjen som utgjør sørgrensen er orientert Ø-V, ikke ØSØ-VNV som i fase 4.

En trebygning erstattet den yngste bygningen i fase 4. Av den eldste trebygningen i fase 6 er kun stolpehull bevart, bygningen har trolig vært av samme type som bygningene i fase 4. Den yngste av bygningene i fase 6 er en laftet bygning med tre rom som har stått på samme sted som bygningen den erstattet.

Både sør og nord for bygningene er det mange lag som inneholder store mengder avfall, som må være deponert i forbindelse med bruken av bygningene.

Fase 6 må representere en omdisponering av tomtearealet. Områdene som er ute/inne er fordelt annerledes. At bygningene også er orientert annerledes kan tyde på at denne omdisponeringen er del av en endring i gatenettet omkring.

Grupper i fase 6:

- Gruppe 36: Bygningsrester - Stolpehull
- Gruppe 32: Konstruksjonselementer i tømmerbygning
- Gruppe 39: Hushjørne – syllstokker og syllstein
- Gruppe 31: Bakgårdsdeponering, Sør
- Gruppe 33: Sanering av bakgårdsareal I, Sør: leire
- Gruppe 34: Sanering av bakgårdsareal II, Sør: grus
- Gruppe 35: Bakgårdsdeponering II, Sør
- Gruppe 37: Bakgårdsdeponeringer, Sør - destruksjon
- Gruppe 30: Bakgårdsdeponering, Nord

- Gruppe 38: Omdisponering av området
- Gruppe 46: Avfallsdeponeringer sørøst i feltet
- Gruppe 9: Brolegning og bakgårdsdeponering lengst i nord

Gruppe 36. Bygningsrester – Stolpehull (fig. 23)

296, 297, 319

Gruppen består av to stolpehull som trolig har markert hjørnene i en trebygning. De to stolpene står langs samme linje som syllstokken i bygningen som har erstattet den. Hjørnene er plassert der den yngre bygningens hjørner også står - trolig har de to bygningene stått på samme sted, med samme inne-ute områder.

De to stolpehullene i gruppe 36 står med ca. 2 m mellomrom. Veggen som har gått mellom dem er orientert Ø-V. Inneområdet har ligget nord for denne linja. Det er usikkert om bygningen har hatt flere enn dette ene rommet. Det er ingen lag som sikkert kan knyttes til bruken av rommet i området som har vært inne. På sørsiden kan lagene i gruppe 31 være bakgårdsdeponeringer i tilknytning til bruken av bygningen. Gruppe 31 kan også være avsatt samtidig som bygningen i gruppe 32 har stått. Dersom en velger å se gruppe 31 – som er de eldste bakgårdsdeponeringene i fase 6, til bygningen i gruppe 36, antyder man samtidig at bygningen i gruppe 36 har hatt minst ett rom til mot øst. Dette fordi lagene i gruppe 31 er avsatt inntil en linje (trolig en vegg), som har ligget mellom stolpehullene i gruppe 36 og videre østover i hvert fall til muren 34.

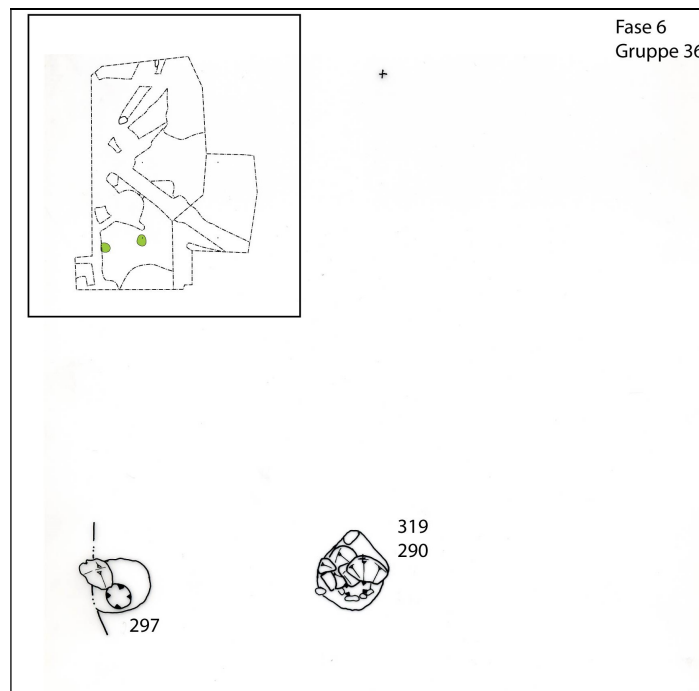

Fig. 23. Fase 6 – gruppe 36. 1:60

G36.1 Stolpehull

296/319: Nedgravningen måler 65 x 80 cm, dybden var ca. 20 cm fra overflaten av 335. Selve stolpeavtrykket var ca. 25 cm i diameter. Mye stein, ca. 10-20 cm i diameter, synlig i overflaten av 335, og nedover i **319**. Nede i hullet lå flere større stein, cm 50x30x20 cm, som har støttet en stolpe, evt. kan stolpen ha stått på en av disse.

Konsentrasjon av stein i området var også mulig å se i lag som lå over 335: 307 og 247. Det var også mulig å se at det var «noe» i området, men ikke mulig å definere en nedgravning.

Massen som fylte **296** da nedgravningen ble synlig i 335, lignet 247=307 var ikke mulig å definere nedgravningen i overflate av dette laget, men stolperesten var synlig her. Steinkonsentrasjon var synlig i overflaten av 247=307, og steinene dekket selve hullet der stolpen sto. Også rød tegl og dyrebein i fyllmassen. Massen der stolpen hadde stått var svært luftig og porøs og besto av nedbrutt treverk i form av sandblandet treflis.

Nedgravningen 296 gravd ned fra overflaten av 335, gruppe 7. Under 240.

G36.2 Stolpehull

297: Måler ca. 17 cm nord-sør og 24 cm øst-vest, disse målene representerer kun stolpeavtrykket – ikke selve nedgravningen for stolpen. Fylt av humifisert tre – rester etter stolpen som har stått i hullet. Dybden er ikke registrert. I sterilen ble det registrert en struktur som kan være nedgravningen for stolpen 297. Nedgravningen var ca. 50 cm i diameter, kuttet i vest av sjakt 4. Strukturen ble ikke tømt.

Ligger inntil 295, og er delvis dekket av 113A. Er gravd ned fra overflaten av 337, gruppe 7. Under 113 – treverk fra lafteknuten 113A og B, dekket hullet delvis.

Gruppe 32. Konstruksjonselementer i tømmerbygning

99, 113A-C, 116, 145, 170, 178, 187, 188, 199, 201, 206, 209, 217, 219, 222, 240, 241, 249, 260, 266, 269, 362, 393, 538, 539, 565, 591

Gruppe 32 består av ulike konstruksjonselementer som har inngått i en laftet bygning, i feltets sørlige del. Bygningen har samme avgrensning mot sør som bygningen i gruppe 36.

Bygningselementene er syllstokker, syllstein, brostein/steingulv, teglsteinsfundament og flere lag av treflis og sand som har utgjort gulv og fundamentering for gulv. Syllstokkene viser at bygningen har vært laftet og at den har hatt tre, rom. Rester etter søndre langvegg, to indre skillevegger og det som trolig er østre yttervegg, er bevart. Der de indre veggstokkene møter stokken langs langveggen ligger laftekryss på syllstein.

Rester etter et mulig steinlagt gulv er funnet i ett av rommene. I det vestligste rommet lå en struktur som linet et fundament, lagd av gul teglstein. Innearealene var dekket av flere lag treflis og sand på hverandre.

Det yngste av lagene som dekket inneområdet i bygningen var et lag som besto hovedsakelig av brent masse. De fleste av syllstokkene har også brent.

Undergrupper i gruppe 32:

32.1. Gulvlag I	269, midt/øst
32.2. Syllstokk	241
32.3. Gulvlag II	266, øst
32.4. Syllstokk, sørvegg og syllstein	113A=538, 201, 362
32.5. Syllstokk, indre vegg	113B=116
32.6. Syllstokk, indre vegg	113C=199
32.7. Syllstokk, indre vegg	539
32.8. Syllstokk, nordvegg	170
32.9. Brostein og sand	209=393, 220, 225, midt
32.10. Teglfundament	188, vest
32.11. Gulvlag III	249, 260, midt

32.12. Sand – gulvfundamentering	217, 222, øst
32.13. Gulvfundamentering	196, vest
32.14. Gulvlag IV og fundamentering	187, 206, 219, midt/øst
32.15. Sand og humus – Gulv og fundamentering	178, øst
32.16. Sand – gulvfundamentering	145, øst
32.17. Gulvfundamentering	186, vest
32.18. Brannlag	99, vest/midt/øst

G32.1 Gulvlag I

269: Treflishorisont, tynt lag og grå sand med treflis. Grensen mot sør går omtrent på linje med syllstokken 241. Mot nord er laget kuttet av moderne sjakter, sjakt 47=66. Går inn under 241, og ligger innenfor området for 113A og B. Over avfallsgropa 336 er massen mer fuktig og kladdete. Delvis brent overflate, samt partier med mye brent materiell, som sand, aske og sot, særlig mye i området ved avfallsgropa 336. Over 247=307 i gruppe 31, 311 i gruppe 12, og sandlagene 315 og 324, gruppe 14. Under 266 og 241 i gruppe 32.

Representerer rester etter gulv som har dekket hele området nord for 113A og øst for 113B.

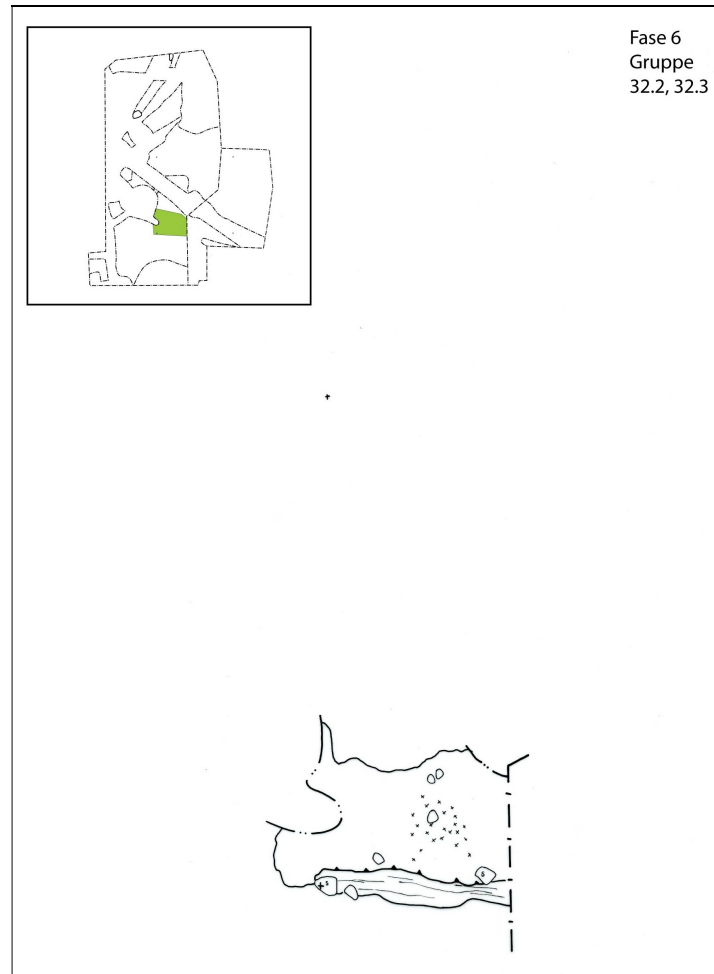

Fig. 24. Fase 6 – gruppe 32.2, 32.3. 1:60

G32.2 Syllstokk (fig. 24)

241: Humifisert trestokk, orientert øst-vest. Ca. 25-30 x 200 cm. Kuttet av grøften til mur 34 i øst. Ligger like under og på linje med østre del av 113A, gruppe 32.4. Stokken 241 var svært

forvitret og hadde en myk og fuktig konsistens, og lå som en «kake» av nedbrutt treverk langs sørsiden av treflislaget 266, og så ut til å gå over i og være en del av dette. Over 269, under 222.

Det er usikkert om denne stokken tilhører en tidligere fase av bygningen knyttet til 113, eller om den faktisk er en del av samme bygningsfase. I motsetning til 113 som var svært forkullet, har 241 ikke spor etter å ha vært brent, noe som kan tyde på at denne stokken representerer en tidligere bygningsfase enn 113. 241 er samtidig med 266, hvor 266 representerer et mulig gulv i tilknytning til 241.

G32.3 Gulvlag II (fig. 24)

266: Tynt, men litt kladdete og fett humuslag som ligger under og nord for 241, 32.2, øst for den linja 113C ligger langs, og som trolig representerer en indre vegg i bygningen. Laget ligger som en tynn «kake» med nedbrutt treverk. Kullflekker i overflaten av laget. Laget går inn under og i ett med 241. Over 269, under 222.

Trolig humifisert treverk - rester etter et gulv i bygningens østlige rom, mellom 113C og 539. Samtidig med 241.

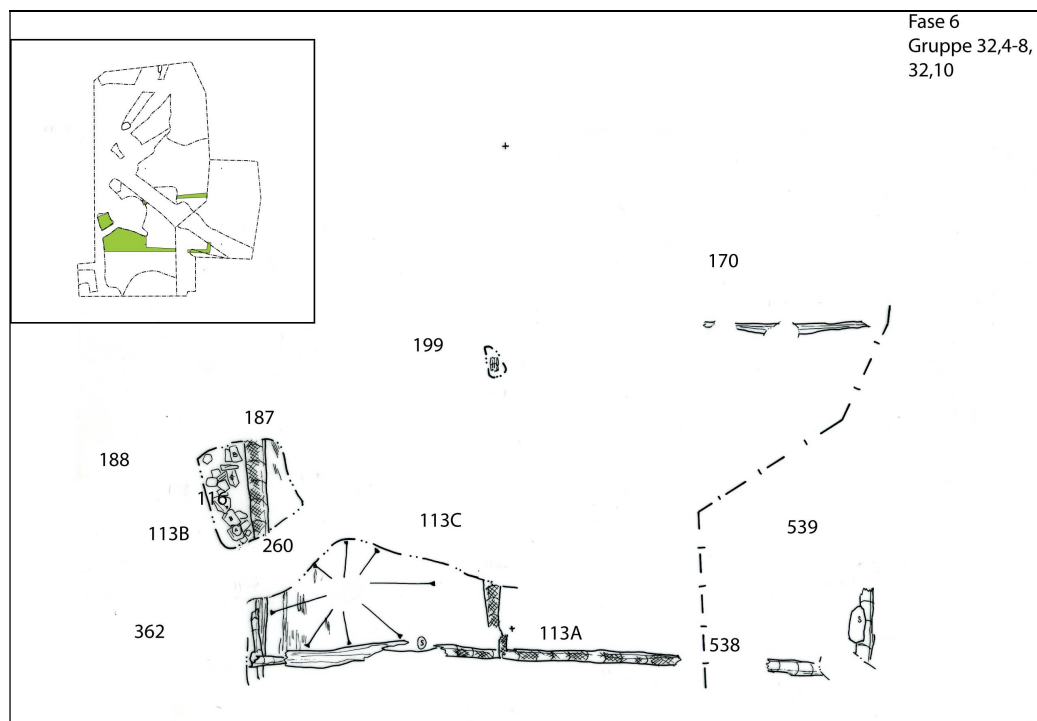

Fig. 25. Fase 6 – gruppe 32.4-8, 32.10. 1:60

G32.4 Syllstokk og syllstein (fig. 25)

113A=538: 113A rester av syllstokk, orientert øst-vest. Stokken er ca. 4,5 m lang og 5-20 cm bred. Et lite stykke, ca. 30 cm, midt på er forvitret bort. Stokken er svært forkullet i overflaten. Østre halvdel av stokken er best bevart - mellom 113C og muren 34, og i vest ved 113B. I øst kuttes stokken av nedgravningen for mur 34. I vest ender stokken på syllsteinen 362, der den møter 113B i en lafteknute som ligger på steinen. Like øst for, inntil steinen 362, går sjakt 4, denne har fjernet eventuelle rester etter stokken som har ligget vest for 362.

201: er en del steiner som kan være en syllsteinsrekke under 113.

113A-C ligger over 217, 201 og 209, under 219, gruppe 37. 113 ligger på linje med og over stokken 241 gruppe 32.2.

I forlengelsen av 113A i øst, ligger stokken **538**. 538 er ca. 60 cm lang og ca. 10-15 cm bred. Stokken er ikke brent. Over 565 i gruppe 31. Under 527, gruppe 35.

362 er syllsteinen laftekrysset 113A-B ligger på. Ca. 30x40x40 cm. Kleber. Ser ut til å være delvis tilhugget – sekundært brukt i bygningen. Steinen ble ikke beskrevet i felt. Over 335, gruppe 7, under 247=307, gruppe 31.

G32.5 Syllstokk, indre vegg (fig. 25)

113B=116: **113B** er ca. 80 cm lang og 10-15 cm bred. Stokken ligger orientert nord-sør, vinkelrett på 113A og danner sammen med vestenden av 113A, en lafteknute som ligger på syllsteinen 362. Brent i overflaten. Stokken er kuttet i nord av sjakt 47.

116 er rester av en syllstokk, ca. 105 cm lang og 20 cm bred. Svært forkullet treverk. 116 er forlengelsen i nord av 113B, og er kuttet i sør av sjakt 47, i nord av moderne nedgravning. Vest for 113B ligger teglsteinsfundamentet 188, som tyder på at det har ligget et rom vest for 113B=116.

113C=116 er rester etter en syllstokk som har båret en indre vegg. Veggen har skilt midtre og vestre rom i bygningen.

G32.6 Syllstokk, indre vegg (fig. 25)

113C=199: **113C** er ca. 55 cm lang og er 10-18 cm bred. Den ligger orientert nord-sør, vinkelrett på 113A, parallelt med 113B, ca. 2,3 m vest for denne. Forkullet i overflaten. Kuttet i sjakt 66. Fortsetter i nord som **199**, en liten bit forkullet treverk, ca. 10 x 10 cm. 199 er ødelagt i alle retninger av moderne sjakter og nedgravninger. Ca. 10x10 cm, fiberretning N-S. Ligger i forlengelsen av 113C nordover, og er en forlengelse av denne stokken. Over 248, gruppe 24.4, under nedgravning 137 som har fjernet lag som ligget over 199.

113C=199 utgjør søndre del av syllstokk for indre vegg i bygningen. Veggen skiller østre og midtre rom i bygningen.

G32.7 Syllstokk, østvegg (fig. 25)

539: Fragmentert trestokk, orientert N-S. 70 cm lang, 10-16 cm bred. Ikke brent. Over 566, under 537.

Rester av syllstokk som har sammen med 538 dannet et hjørne i bygningen. 539 har vært bygningens avslutning mot øst.

G32.8 Syllstokk, nordvegg (fig. 25)

170: Rester av trestokk som har ligget Ø-V. Ca. 1,5 m lang, 0,11 m bred, 7 cm tykk. Fragmentert, dårlig bevart. Stokken er ikke brent. Under 165, gruppe 30 – 165 er fylt inntil stokken.

G32.9 Brostein og sand (fig. 26)

209=393, 220, 225

393 er en rekke med stein, ca. 15 cm i diameter, liggende N-S langs østsiden av 116. Steinene **209** er noe mindre, ca. 10-15 cm i diameter. 393 ligger delvis under 116, over **220**. 209 ligger over 249, delvis under 113B.

Steinene kan være rester etter en steinlagt gulvflate i det midterste av rommene i bygningen. Evt. en syllsteinsrekke.

220 og **225** er to sandlag som ligger på hverandre under brosteinene 393. Begge ser ut til å forholde seg til et skille like vest for linjen 116 ligger langs. 225 ligger over 230, under 220. 220 ligger over 225, under 393.

Sandlagene er fundamenteringssand for brostein.

G32.10 Teglsteinsfundament? (fig. 25)

188 består av gul teglstein, både hele og fragmenterte. Ser ut til å være lagt ned for å utgjøre en flate. Steinene ligger på gruslaget 187, under sanden 186. Strukturen ligger inntil 116 i øst. Den er kuttet i alle andre retninger av moderne sjakter. Strukturen kan være rester etter et fundament, og tyder på at det har ligget et rom i bygningen vest for 113C=116.

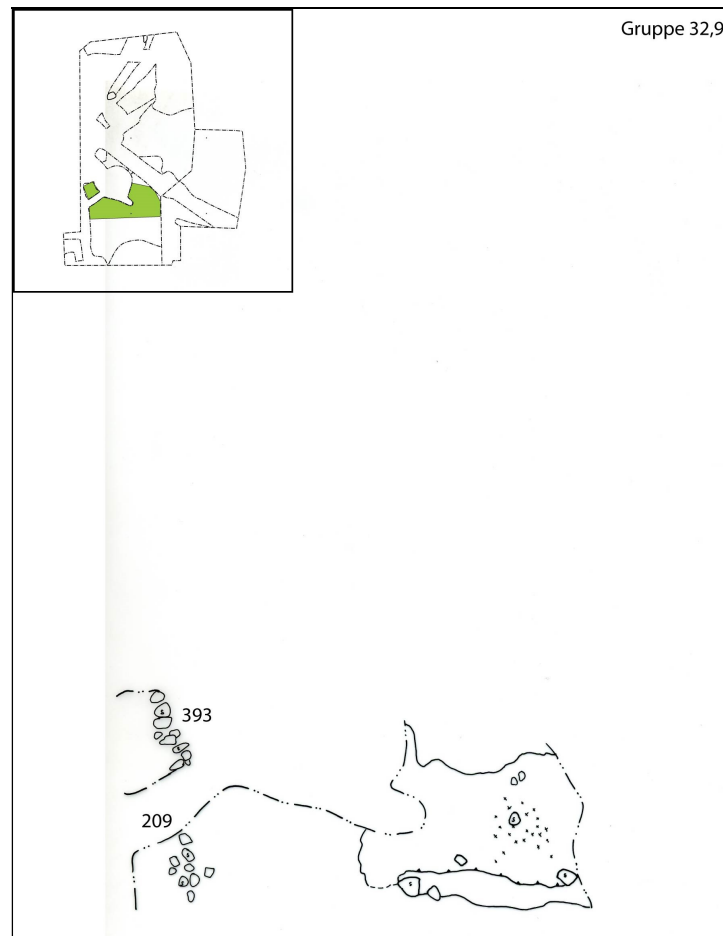

Fig. 26. Fase 6 – gruppe 32.9. 1:60

G32.11 Gulv III og fundamentering
240, 249, 260

249 er et treflislag, ca. 2-3 cm tykt. Sammenhengende lag med treflis som ligger i tynne sjikt (laminert) med svært tynne lag sand imellom. Lagene var så tynne at det ikke var mulig å grave treflis og sand hver for seg. Treverket var svært nedbrutt. Ligger i området like over 336, mellom 113B og 113C. Over **260**, under 209.

Utgjør rester etter et eller flere gulvlag bygningens midtre rom.

260 er et lite sandlag som ligger i rommet mellom 113B og C. Over 269, under **249**. Er trolig lagt ut som underlag for gulvet 249.

240 er brungrå grusblandet sand med innslag av treflis og trekull, og linser av kompakt, humifisert treverk. Massen inneholder store mengder fiskebein. Svært diffus avgrensning på laget. 240 er samtidig med 249. Kan være en avfallsdeponering i tilknytning til bygningen.

G32.12 Sand – gulvfundamentering

217, 222: Gulgrå og grå, løs, fin sand. Sandlagene **217** og **222** ligger over 266, 217 fylt inntil 241. 222 ligger over 266, under 217. 217 ligger over 222, under 113 – er fylt inntil denne. 222 og 217 ligger det østligste av rommene av bygningen i gruppe 32, mellom 113C og mur 34 (stokk 539).

Utgjør sammen med 219, underlag for gulvlaget 206 i det østlige rommet i bygningen.

Avsatt i forbindelse med konstruksjon av nytt gulv.

G32.13 Sand – gulvfundamentering

196: Grå sandblandet grus, ca. 1-20 cm tykt, tykkest i vest. Over 116, er fylt inntil denne, under 187.

Fundamentering for gulv for rommet vest for 116.

G32.14 Gulv IV og fundamentering

187, 206, 219

206 består av brun silt med treflis og deler av planker. Over **219**, under 178.

206 er rester etter et tregulv som har ligget imellom 113B mur 34 – usikkert om laget har fortsatt fram til 539 (565 kan inneholde lag som tilsvarer 206).

187 er et sand- og gruslag med mye treflis. Over 196, under 188. På laget lå flekker av leire som ligner 202. Laget tilsvarer trolig 206 ved 113B (kan evt. tilsvare 249 som ligger mellom 113B og 113C men høyere opp).

219 er et lag grågrønn siltaktig leire, «melete» konsistens. Noe mindre stein i massen, ca. 10 cm i diameter. Massen inneholder også tegl og treflis. Ligger dels på steinene i 209 – steinene i massen kan være rester etter brostein. Under 206 i området mellom 113B og 113C. Over 209.

G32.15 Sand og humus – gulv og fundamentering

178 er et lag med lys, løs, humusblandet sand. Humusmassen ligger i flekker i laget. Under 145, over 206. Trolig rester etter gulvfundamentering og gulv. Kan tilsvare (deler av) laget 565 i vest.

G32.16 Sand – fundamentering for gulv

145 er lys grå sand. Under brannlaget 99, over 178.

Sanden er trolig lagt på som underlag/fundamentering for gulv som senere har brent.

G32.17 Gulvfundamentering

186: Løs, lys sand som er lagt over 188. Enkelte treflis i massen. Over 188, under 99.

Mulig gulvfundamentering med rester etter gulv.

G32.18 Brannlag

99: Gruppen består av de øverste og yngste lag som forholder seg til 113 og det skillet i inne/ute-områder som denne stokken representerer. **99** er et brannlag som representerer destruksjon av bygningen i gruppe 32.

Laget består av brungrå silt med biter av brent treverk, brent leire, kullflekker og brent sand. Ligger inntil 113. Stokkene 113=116=199 må ha brent samtidig med 99. Mye rød og gul teglstein i laget. Samtidig med den brente overflaten i 165, gruppe 30?

Representerer destruksjon av bygningen i gruppe 32.

561: kraftig forkullet trerester uten klar fiberretning med flekker/linser av oransjebrent sand og gulhvitt aske.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **99, 178, 187, 206, 222, 240, 241, 249, 260, 269 og 591:** Pipehode fra 187 med rose på begge sider, 1690-1715. Pipehode fra 241, formen 1650-1670, samt fragment av stilk av en Jonas pipe med bokstaver RB, siste halvdel av 1600-tallet. Pipehode fra 260 med stempel IHS, formen 1680-1695.

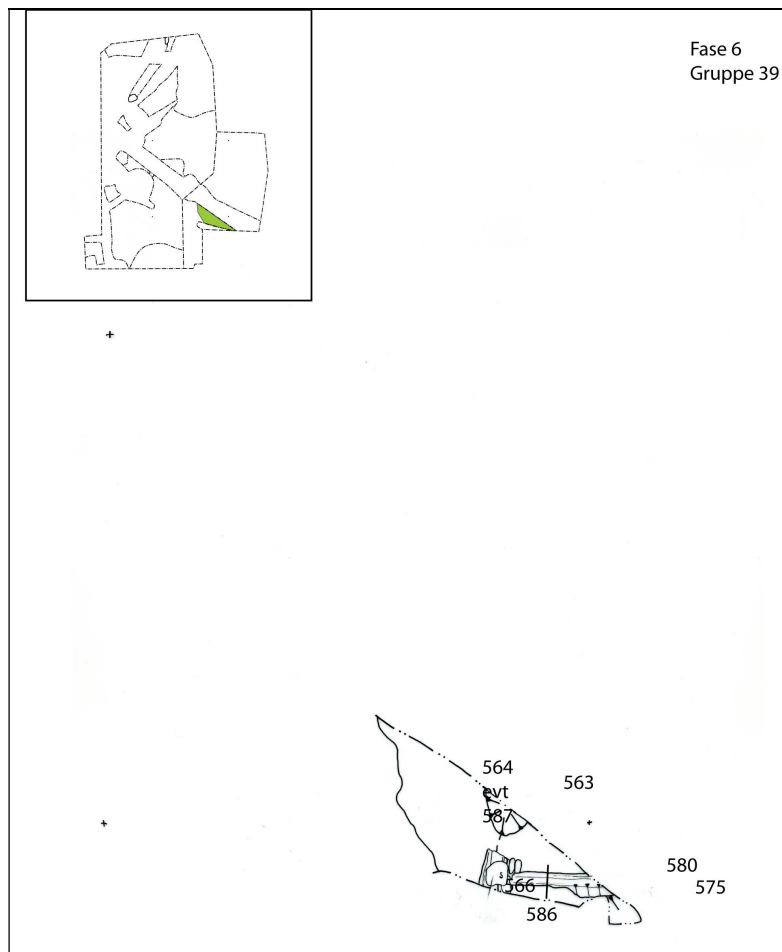

Fig. 27. Fase 6 – gruppe 39. 1:60

Gruppe 39. Hushjørne – Syllstokker og syllstein (fig. 27)

564, 566, 580, 586

Gruppen består av to syllstokker og en syllstein som sammen har dannet hjørnet i en (laftet?) trebygning, som har fortsatt mot nord og øst.. Hjørnet ligger ca. 10-20 cm øst for hjørnet som 538 og 539, gruppe 32, utgjør. Bygningen er trolig eldre enn bygningen i gruppe 32, men dette har det ikke vært mulig å si noe sikkert om. Hjørnet *kan* evt. være del av bygningen i gruppe 32, og utgjøre et fjerde rom i øst i denne bygningen. De to må tilhøre samme fase, da syllstokkene i nord og sørveggene er helt på linje med hverandre. Forholdet mellom 566 og 539 tyder også på at den yngre bygningen er reist mens den eldre fortsatt sto.

Det så i utgangspunktet ut til at syllstokken 555 eller 548 var denne bygningens avgrensning mot nord. Dette passer ikke med lagfølgen: Grusen 155 som ligger over gruppe 32, ligger over 170, gruppe 32, men under både 555 og 548. Dette må bety at 555 og 548 er yngre enn 170, og del av fase 7.

G39.1 Syllstokk

566: Fragmentarisk bevart planke / syllstokk. Fiberretning N-S. Ca. 15-20 cm bred, ca. 35 cm lang. Kuttet i sør av nyere tids sjakt. Treverket er ikke brent. Over 564, under 539.

G39.2 Syllstokk

580 ligger i på linje med 113A og 538 mot øst. Trolig rester etter en syllstokk, men kan også være en planke. Ligger noe lavere enn 113 – kan være forlengelsen av 241 eller 113A. Ligger i 564.

G39.3 Syllstein

586: Stein, ca. 25 cm i diameter. Under 564, over 564 – 564 er flere lag som ble fjernet i en omgang.

Syllstein for syllstokken 566. Har sammen med 566 dannet hushjørne i en bygning som ligger like øst for bygningen i gruppe 32.

G39.4 Gulvlag

564: Siltblandet sand med flekker av brun silt.

Flere lag ble fjernet samtidig – tilsvarer trolig flere gulvnivåer i bygningen. Kan tilsvare flere av gulvnivåer i gruppe 32, i bygningens østlige del. Over 587, under 566.

Datering

Krittpipe fragment fra **564:** Pipehode, sen-1600-tallet.

Gruppe 31. Bakgårdsdeponering sør for bygning i gruppe 32 (fig. 28)

228, 247, 259, 286, 290, 307, 560, 565

307: Mørk grått sand og siltblandet lag med mye kull og brent treflis, grus og småstein, sør i feltet. Laget ligger opptil nordsiden av 280. Laget er deponert på overflaten av dyringslaget, gruppe 7, fase 3, men må være yngre enn bygningene i fase 4. Over 267, 280, 311, 360, 362, under 247.

I området for nedgravningen 336, gruppe 12, som i overflaten av 307 viste seg som en fordypning, lå det mye rød og gul tegl og brente masser. Laget inneholder også dyrebein.

307 er trolig et opprensningsslag der rester etter overliggende lag 247 ble fjernet.

247=228=259: Mørk humusblandet sand med grus. Treflis og trekull i massen. Mye avfall i laget, både rød og gul tegl, glass, keramikk, skjell og mye dyrebein. 228 er samme lag som 247. Det ligger i gropa med utrast masse helt sør i feltet og ble ikke grav ut. 228 ligger under 202. 247 ligger over 307, under 202 og 269.

Laget ser ut il å være deponert inntil linjen som 113 og 241(gruppe 32) utgjør.

259: Lik 247, men er skilt fra 247 av moderne sjakt 4. Ca. 20 cm tykt.

565, 560: **565** består av gråbrun humusblandet organisk silt. Laget ligger «ute» i forhold til bygningen i gruppe 32, i forlengelsen av lag 307/247 mot øst. Er trolig lik disse lagene. **560** er et lag brent masse som ligger i overflaten av 565 (560 kan være rester etter den brente stolpen som har stått i stolpehull 571, gruppe 16, men i så fall tilhører 565 og 560 en yngre fase). Avfallsdeponering?

286, 290: nedgravning, 286, i overflaten på 259. Fyllemassen, 290, sand og grus med rød og gul tegl.

Lagene i gruppe 31 representerer trolig avfallslag/bakgårdsdeponering ved bygningen i gruppe 32.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **228, 247, 259, 307 og 565:** Pipehode fra 247, andre halvdel av 1600-tallet. Pipehode fra 307, andre halvdel av 1600-tallet.

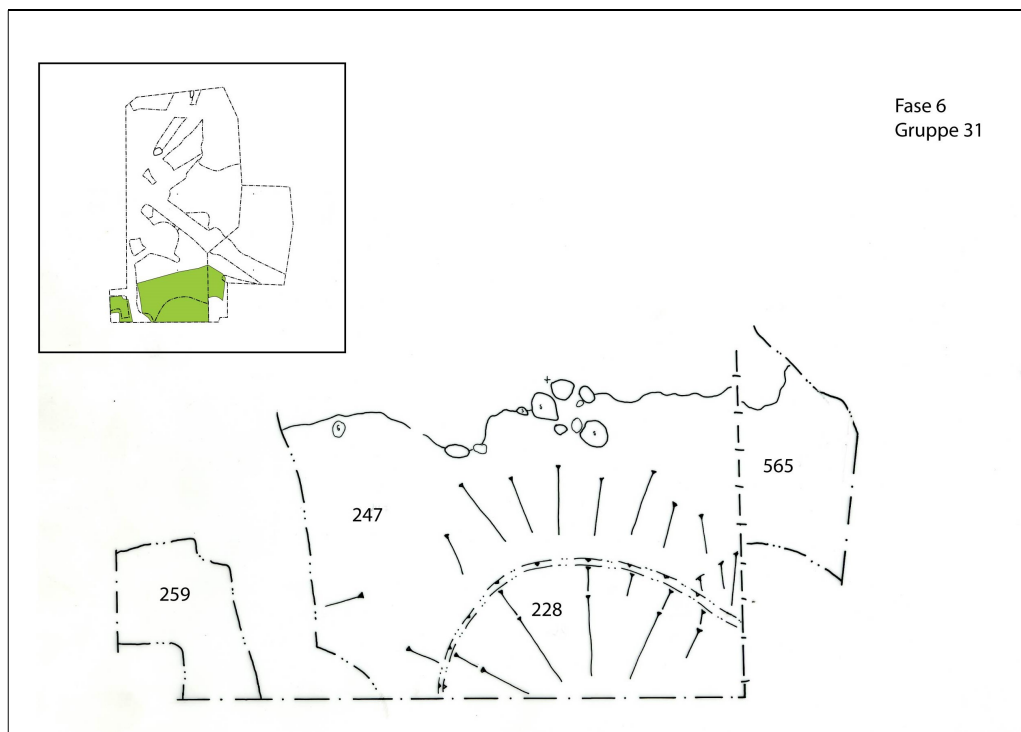

Fig. 28. Fase 6 – gruppe 31. 1:60

Gruppe 33. Sanering av bakgårdsareal i sør: leire

194=202: Lys grå siltaktig leire – meget finkornet silt. Tynt lag med gulorange grus i underkant av laget. Ligger sør for 113, i antatt bakgårdsområde i tilknytning til bygningen i gruppe 32. 194 ligger i feltets sørvestre hjørne. Sjakt 4 går mellom 194 og 202. Rød og gul tegl og noe bein i massen. Under 183=190, fylt inntil 113.

Sanering/utplanering av bakgårdsareal i tilknytning til bygningen i gruppe 32?

Datering

Krittpipe fragmenter fra **194 og 202:** 1600-tallet

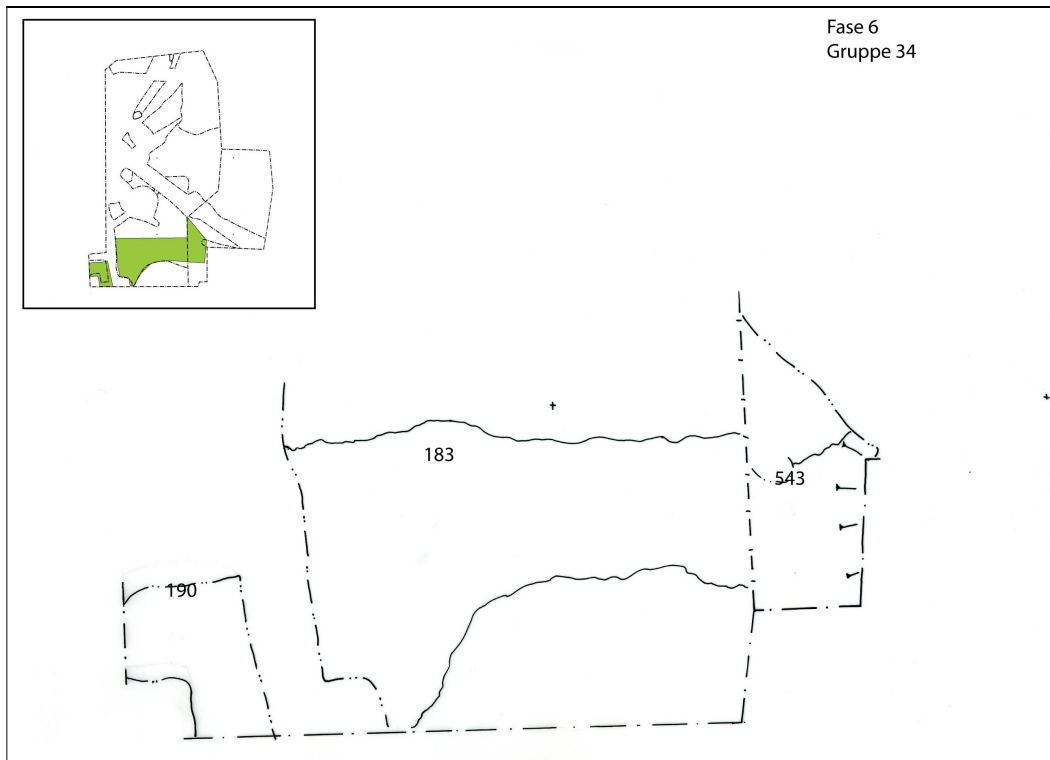

Fig. 29. Fase 6 – gruppe 34. 1:60

Gruppe 34. Sanering av bakgårdsareal i sør: grus (fig. 29)

183=190, 543

183=190 består av gul til grå grusaktig sand. Noe treflis. En del avfall som krittpipebiter, glass og metall i laget. Samme utbredelse som gruppe 33. Sjakt 4 går mellom 183 og 190. Over 183=190, gruppe 33, under 62=175=205, gruppe 35.

543 grålig sand/grus iblandet mørk brun humus. En del avfall i laget.

Sanering/utplanering av bakgårdsareal i tilknytning til bygningen i gruppe 32?

Datering

Krittpipe fragmenter fra **183, 190 og 543:** 1600-tallet.

Gruppe 35. Bakgårdsdeponering II, Sør

62=175=205, 121, 179, 180, 185

Lagene i denne gruppen er tolket som avfallsdeponeringer i et bakgårdsområde som har ligget i tilknytning til bygningen i gruppe 32. Lagene er deponert mens bygningen i gruppe 32 sto, for de ligger delvis inntil syllstokken 113A.

62=175=205 er et lag av gråbrun silt. Laget inneholder store mengder rester etter husholdningsavfall, som dyrebein, keramikk, glass og biter av kritt Piper. Laget er deponert sør for linja 113 i gruppe 32 ligger langs. 62 ligger fylt inntil 113. Laget avgrenses i vest av sjakt 4. Vest for denne, i feltets sørvestre hjørne ligger 175. 205 ligger i gropa 35 som et av lagene som har rast ned da profilen langs nedgravning 71 kollapset.

62=205 ligger over lagene i gruppe 34, under 60 og 121, 175 ligger under 53, over 179.

Laget er avfallsdeponeringer som er gjort i et bakgårdsområde i forhold til bygningen i gruppe 32, mens denne bygningen sto.

121 en samling stein i østre del av lag 62, inn mot muren 34. Steinene er presset ned i overflaten av laget. Ca. 5-20 cm i diameter. Rester etter brostein, gav inntrykk av å ligge sekundært i 62. Over 62, under 61.

179, 180, 185: Disse lagene ligger i feltets sørvestre hjørne. **179** består av mørk grå sand med treflis og avfallsrester som bein tegl, glass og keramikkskår. Over 180, under 175.

180 er et lag av gulbrun sand med mye treflis, og med avfallsrester som 179. under 179, over 185.

185 består av mørk gråbrun leiraktig sand med noe grus, og med avfallsrester som 179. Under 180, over 190, gruppe 34.

179, 180, 185 er lik 62=175=205. Lagene i denne delen av feltet ble gravd i tynnere sjikt, mens der 62 lå, ble mindre variasjoner i massen i laget ikke tatt hensyn til, og hele laget ble gravd som ett.

Datering

Kritt pipe fragmenter fra **62, 175, 179, 180, 185 og 205:** Fra 62 fragmenter av 5 pipehoder med stempel kronet mule registrert brukt fra 1675, form 1690-1715; fragmenter av 2 pipehoder med stempel kronet monogram WK registrert brukt 1676-1698, formen 1690-1715; fragment av to pipehoder med stempel kronet KI registrert brukt 1688-1739; fragment av pipehode med stempel kanne registrert brukt 1674-1769; fragment av pipehode med stempel kronet WT registrert brukt fra 1688; fragment av pipehode med stempel kronet 10 registrert brukt 1692-1750; pipehode med stempel kronet M registrert brukt fra 1667, formen 1690-1715. Fragment av pipehode fra 175 med stempel kronet mule registrert brukt fra 1675, form 1690-1715. Fragment av pipehode fra 179 med stempel kronet KI registrert brukt fra 1688. Pipehode fra 180 med uidentifisert stempel, formen 1700-1720.

3 mynt fra **62:** det ene er en dansk 2 skilling Christian V preget mellom 1676 og 1680, de andre to er uleselig.

Gruppe 37. Bruk og destruksjon av hus i gruppe 32 – ute.

60, 61, 103

Gruppen inneholder lag som er avsatt sør for linjen 113A, gruppe 32 representerer. Lagene inneholder mye rester etter husholdningsavfall, og er tolket som avfallsdeponeringer i et bakgårdsområde imens bygningen i gruppe 32 sto.

60: Består av blågrå leire med mye rød og gul tegl. Ligger som to små flekker ved sørgrensen av feltet, på hver side av sjakt 4. Under 61, over 62.

61: Løs sand med grus og mye småstein. Avsatt i søndre del av feltet, ser ut til å respektere linja langs 113A. Laget inneholdt mye vindusglass og dyrebein. Over 60, under 103. Mye vindusglass i kan tyde på at laget er deponert i forbindelse med at bygningen i gruppe 32 er ødelagt.

103: Leire med treflis og kullflekker. Noen avfallsrester. Laget ligger sør for og inntil linja som 113A, gruppe 32 representerer, omtrent samme utbredelse som 61. Over 61, under 58.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **60, 61 og 103:** 16/1700-tallet.

Gruppe 30. Bakgårdsdeponering nord for bygning i gruppe 32

165, 166, 167, 171, 172, 177, 181, 559

Laget 165 dekker sammen med sandlaget 172, hele øya i øst, mellom sjakt 2 og 22. Stratigrafisk befinner dette laget seg i nivå med stokken 113, gruppe 32, på sørsiden. Det er stokken 199, gruppe 32, mellom sjakt 2 og nedgravningen 137, som knytter disse områdene sammen stratigrafisk: 199 som er tolket som en del av 113 ligger på leirlaget 248 som er tolket som en del av leirgulvet 174, gruppe 24, fase 5. Overflaten av 165 er delvis brent – dette kan ha skjedd samtidig med at 113=199 brant. Dersom tolkningen over er riktig har ikke husene i fase 5 og 6 stått samtidig, men fase 6 har erstattet fase 5. 174 som var leirgulv i fase 5, blir uteområde i fase 6. Fase 4 og 5 kan likevel være samtidig.

165, 166: 165 er et ca. 5-10 cm tykt lag av treflis og sand som består av flere sjikt med ulike komponenter, hovedsakelig sand og treflis. Mye avfall i laget. 166 som 165.

165 har brannmasse i overflaten i sørøstre del; trekull, askeflekker og brente bein, som ligger på en myk, mørk gråbrun siltsand med noen avfallsrester. Dette kan muligens knyttes til sporene etter brann sør for sjakt 2 – den brente stokken 113=116=199, brannlaget 99 og sandlaget 145 i fase 6. Brannsporene kan evt. være avfall etter for eksempel tømning av ildsted.

165 ligger over 172, under 160=163. 166 ligger over 171, under 152.

165 ligger opp imot 170, og må dermed være yngre enn dette. Det passer ikke med at 170 skal være en del av huskonstruksjonene nordfor. 170 må være del av konstruksjonen 113=116=199. Sammen danner disse et kvadrat på i underkant av 3 x 3 meter. 165 kan være bakgårdsområdet for denne bygningen.

167 er et lag grå grus og sand med treflis. Samme utbredelse som 177 beskrevet under, og er trolig sammen med 177, samme lag som 165. Over 177, under 164, gruppe 41.

177 er et treflislag iblandet noe sand. En del dyrebein i laget. 177 ligger på en liten øy mellom Sjaktene 2 og 4, og nedgravningen 137. Ligger over sandlaget 181, under 167. Rester etter tregulv?

181 er et lag som består av grå finkornet sand. Laget ligger på 182, under 177, med samme utbredelse som disse. Biter av gul tegl i laget. Underlag for gulv?

171, 172: **171** ligger under 165. **172** består av hovedsakelig sand, og ligger i vestlige halvdel av den øya som 165 dekker. 172 ligger under 166 og består hovedsakelig av treflis avsatt i sjikt med tynne sandlinser innimellom. Inneholder trolig deler av 166. Over 221.

559: lag av hoggflis og spon som var veldig tykk enkelte steder. Inn imellom var det lommer av sand.

Lagene representerer oppfylling og avfallsdeponering i et bakgårdsområde – trolig tilhørende fase 6 i sør.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **165, 166 og 171:** Fragment av 2 pipehode fra 165 med stempel budeie registrert brukt fra 1647, formen sen 1600-tallet.

Gruppe 38. Overgangsfase – omdisponering av området

58, 85

Gruppen består av to lag som forholder seg til linjen 113, men som er deponert etter brannen som har ødelagt bygningen som har stått i fase 9. Det kan se ut til at det etter brannen har skjedd en endring i hvordan området er disponert i forhold til hva som kan ha vært ute og inne. Eventuelt representer lagene en overgangsfase, for over lagene i gruppe 52 er det kun deponert lag som *ikke* forholder seg til linjen 113, og det finnes ingen yngre spor etter bygninger i denne delen av feltet. Gruppen kan representere en sanering av området etter brann.

58 består av løs, lys gul sand. Fylt opp mot 113 langs sørsiden av denne. Under 57, over 103. Laget kan ha blitt deponert som ledd i en sanering av området etter brann. (Gulv?) Brannmassen sør for 113 må i så fall ha blitt fjernet.

85 består av mørk brun silt og grå sand. Ligger fylt inntil 113 på nordsiden av denne. Mye avfall i laget; rød og gul tegl, dyrebein og østersskall med mer. Over 99, under 57.

Avfallslag; husholdningsavfall - bakgårdsdeponering?

Datering

To mynt fra **85:** Danmark, Christian IV, skilling 1621 og Danmark, Christian IV, søsling 1624.

Krittpipe fragmenter fra **85:** 16/1700-tallet

Gruppe 46. Diverse deponeringen sørøst i feltet

547, 549, 550, 552

Denne gruppen består av lag som er eldre en gruslaget 543, gruppe 34, men yngre enn 565, gruppe 32. Gruppen består av en treforet avfallsgrop, fyllmassen i denne og et avfallslag som ligger over denne. Disse lagene ligger helt sørøst i feltet i et område som var vanskelig å knytte sammen med resten av feltet. Alle lagene er tolket som avfallslag. At lagene ligger under gruslaget 543, men over avfallslaget 565, tyder likevel på at gropa er anlagt og brukt i fase 6.

547 dekker fyllmassen 550 i avfallgropa 552. Laget består av gråbrun sand- og grusblandet humus. Over 550, under 543. Mulig avfallsdeponering?

550, 552: Avfallsgrop med trefóring. **552** er en nedgravning som ser ut til å være gjort i to omganger. Kun deler er bevart. En oval nedgravning, ca. 90 cm i diameter, ligger i bunnene av en større nedgravning der kun nordlige del av nedgravningssiden og deler av sidene og bunnen er bevart. Usikkert om nedgravningen i bunnen er eldre, eller del av den større. Total dybde ca. 55 cm. Over 549, under 597.

Fyllmassen **550** består av grå, løs, sand over feit mørk brun organisk silt. Linser med rød aske i massen – kan stamme fra rydding av ildsted. Noe rød og gul tegl, brent bein og annet avfall i massen. Tynne sandhorisonter i massen. Over 597, under 547.

Fyllmassen i nedgravningen tyder på at dette er en avfallsgrop med treforing, som her vært brukt til tømning av kjøkkenavfall og nattpotter. Det er kastet sand i gropa med jevne mellomrom, kanskje for å dempe lukt.

549 er et gråbrunt sand- og grusblandet organisk siltlag som **552** er gravd ned i. Inneholder rød tegl, fiskebein og dyrebein. Trolig også rester av et avfallslag.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **547, 549 og 550:** Pipehode fra 547 med stempel kronet mule registrert brukt fra 1675, form 1690-1715, samt fragment av pipehode med stempel PT registret brukt 1686-1720.

Gruppe 9. Brolegning og bakgårdsdeponering lengst i nord

115, 234, 270, 281

På øya mellom sjaktene 83 og 89 var et lag av grov sand med en del mellomstore stein som stakk opp gjennom det, **115**. I sanden fantes fragmenter av røde og gule teglstein og i vest var det en konsentrasjon av østerskall. Steinene var en del av en brolegning av mellomstore stein, **234** og **281**. Under steinbrolegning var det et lag av brungrå treflis med en del trekull, **270**, steinene ser ut til å ha sittet direkte på dette laget.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **234 og 270:** Nesten komplett pipehode fra 234, formen 1690-1715.

3.8 FASE 7: BYGNINGSRESTER I FELTETS ØSTLIGE DEL

Fasen er anlagt på gruppe 30, det som er tolket som avfalldeponeringer i bakgårdsområde ved bygningen i gruppe 32, fase 6. I fase 7 er en ny bygning reist øst i feltet, og restene etter denne ligger øst for sjaktene 2 og 22, sør for nedgravningen 119, og i området for utvidelsen av feltet. Bygningen har ligget orientert Ø-V/N-S, slik som bygningene i fase 6. Stokken som representerer bygningens søndre vegg ligger langs samme linje som fase 6-bygningen sin nord-vegg. Langs denne linjen ligger den yngre bygningens syllstokk delvis over en syllstokk for den eldre bygningen.

Bygningsrestene som ble registrert består av syllstokker, to gulvlag og en stein som kan markere et inngangsparti, samt stolpehull med rester etter stolper. Det er ikke mulig å dra sikre konklusjoner omkring konstruksjonstypen, men det er ikke spor etter laft slik som i fase 6. Spor etter syllstokker viser at bygningen har hatt et nedre rammeverk av tømmer, dette kan ha båret en bygning i bindingsverk. Stolpene ser også ut til å ha inngått i

bygningkonstruksjonen, langs de ytre veggene, ved inngangspartiene og langs mulige indre vegger. Stolpene kan også ha båret en annen etasje.

På bygningens vestsida lå en steinbrolegning. Denne var lagt helt inntil bygningen, og var tydelig samtidig med denne. Noen større steiner lå helt inntil bygningens vestvegg og markerer sammen med to stolper, et inngangsparti. Det ser ut til at det innenfor har gått to indre vegger fra dette inngangspartiet og østover. Veggene har utgjort en korridor med et smalt rom på sørsida. Bygningens utstrekning mot øst er ikke kjent. En steinhelle og to stolper markerer inngangsparti i sørveggen, og enden av den sørlige av de indre veggene. Bygningens utstrekning mot øst er ikke kjent.

I steinbrolegningen ble det også registrert en fordypning som har utgjort en renne som har gått i retning NØ-SV. I forlengelsen av denne linja mot SV ligger en kum. Kummen er klart yngre enn renna, men forholdet mellom dem antyder at det kan ha ligget en kum/sisterne eller annen vannoppsamlingsanordning på stedet der den moderne kummen ligger.

Før bygningen er anlagt er det lagt ut flere lag grus og leire i området, antakelig som utplanering av eldre bakgårdsmasser og som fundamentering for gulvet i den nye bygningen. Mellom tregulvene og grusen ligger to lag treflis som er lagt ut som øverste avretting og isolering for plankegulvene. Forholdet med isolerte gulv, indre vegger, inngangspartier markert med stein, tyder på at bygningen har vært brukt til bolig eller liknende.

Fig. 30. Strukturer i fase 7 under utgravning. Sett mot sør.

Grupper i fase 7:

- Gruppe 40: Avfallsgrop
- Gruppe 41: Grus- og leirelag – avrettingslag
- Gruppe 42: Treflislag – utplanering og gulvunderlag
- Gruppe 44: Avfallslag – utplanering og underlag for brolegning
- Gruppe 43: Bygningselementer i bindingsverksbygning
- Gruppe 45: Brolegning i bakgård
- Gruppe 56: Brostein i nord

Gruppe 40. Avfallsgrop

169, 189: Gruppen består av en avfallsgrop som er gravd ned i overflaten av 163, gruppe 41, som var lagt ut over avfallslaget 165, gruppe 30. Gropa er eldre enn alle bygningselementer i fase 7.

Fyllmassen **169** består av fet, organisk masse. Horisonter med brent materiale innimellom. Mye avfallsrester som dyrebein, keramikkskår, krittpipebiter og glasskår. Under 132, over 189.

Nedgravningen **189** har oval form, ca. 50 cm N-S, 95 cm Ø-V. Nærmest vertikale sider som er noe avrundet mot en flat bunn. Over 163, under 169.

Fyllmassens karakter og funninhold tyder på at det har vært en avfallsgrop for husholdningsavfall. Gropa *kan* tilhøre fase 6.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **169**: 16/1700-tallet.

Mynt fra **169**: Danmark, Christian V, 2 skilling preget 1676-80.

Gruppe 41. Grus og leirelag – avrettingslag

132, 155, 156, 160=163, 162, 164, 545

Gruppen består av flere grus og leirlag som er deponert over hverandre øst i feltet, nord og øst for sjaktene 2, 22 og 83, sør for muren 112. Lagene er tolket som utplaneringslag som er lagt ut i forbindelse med bygningene som blir reist på stedet i fase 7. To leirlag ble i felt tolket som deler av mulige gulv. Det er imidlertid ingen andre lag eller konstruksjonsdetaljer som sikkert kan settes i forbindelse med disse eventuelle gulvene og en bygning de kan ha inngått i. Leirlaget grenser til området for utvidelsen av feltet, men det ble ikke funnet tilsvarende lag i det utvidede området. Det er mulig at de kan ses som rester etter gulv i bygningens eldste fase, men at disse gulvene er blitt delvis fjernet i forbindelse med legging av tregulv senere. Leirlagene er her likevel tolket som avsetninger i forbindelse med omdisponering av området. Gruslagene er deponert under, mellom og over leirelagene.

G41.1 Grusavretting

160=163, 164

160 er gul homogen sand med noe småstein. Enkelte biter rød tegl i laget. Er kuttet i S-Ø og N-V av sjakt 22 og 83. Sjakt 22 skiller 160 fra 163. Over 165, under 142.

163 grus- sandlag, noe varierende farge, tykkelse og sammensetning - mer homogent mot sjakt 22 i vest. Av funn fantes kun litt dyrebein og noen keramikkskår. Over 165, under 162 og 168.

164 er fin grå sand. Over 167, under 161. Samme nivå som 163, men har en noe annen karakter enn denne.

G41.2 Leire

162 er et lag av grågrønn leire, med ca. samme utbredelse som 132. Noe treflis og sand i laget. Over 163, under 156.

Oppfyllingslag lagt ut i forbindelse med huskonstruksjon.

G41.3 Sandblandet grus

156 er et sand- og gruslag – et lag grå grus og sand, over gul, grov sand/grus. Laget ble tykkere mot øst. Over 162, under 132.

Omdeponert strandsand som representerer oppfylling/planering mellom to leirlag.

G41.4 Leire

132 består av blågrå leire av varierende tykkelse. Ligger øst i feltet, kuttet av nedgravning 119. Laget er tykkest ved nedgravningen – massen har trolig seget inn og ned. Over 156, under 155.

Kan være deler av et leirgulv, evt. oppfylling i tilknytning til huskonstruksjon.

G41.5 Grusavretting

155, 545: 155 er et grus- og sandlag som ligger i samme område som de andre lagene i gruppen. Over 132, under 154, nedgravning for stolpehull. Tilsvarende trolig 545 i øst.

545 er et tykt grus- og sandlag med varierende grovhet. Ligger øst for de andre lagene i gruppen, i området for utvidelsen av feltet. Ligger hovedsakelig vest for 541, 544. Over 576, 577, 578, under 555. Tilsvarende trolig 155 (eller 156, evt. en blanding av disse to).

Omdeponert strandsand som representerer oppfylling/planering.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **132, 155, 156, 164 og 545**: 16/1700-tallet.

Gruppe 42. Treflislag – utplanering og gulvunderlag

128, 139, 140, 143, 144, 150, 151, 161, 531, 534, 542

Gruppe 42 består av to treflislag med et sand- og gruslag mellom. Mellom gruslagene ligger stedvis askeflekker, kull og treverk i form av mindre plankebiter. Lagene representerer underlag for gulvene i bygningen i gruppe 43. Treflisene kan være lagt ut som isolasjon under gulvene, oppå de grovere avrettingslagene av grus og leire. Treflisene kan være flis og spon som er blitt til ved byggingen, for eksempel tilhogging av bjelker, som har foregått før gulvene ble lagt.

G42.1 Treflislag

151, 534: 151 er et treflislag som ligger i tynne sjikt med flere lag på hverandre, med tynne lag sand mellom. Ligger øst for 22 og 2. Over 153, under 150.

534 tilsvarende trolig 151 og 150 i øst. Inneholder også rester etter planker. Laget har spor etter å ha vært delvis brent i form av orangebrent siltsand og trekullfragmenter. Den brente overflaten tilsvarende 143 på vestsiden. Over 545, under 540, 541 og 544.

G42.2 Sand

140, 150: 150 er et lag med grusblandet sand som ligger mellom to flislag: 151 og 128. Ligger i et mindre område ved kanten av sjikt 2 som kutter laget. Over 151, under 144.

140 tilsvarende 150, men ligger sørvest for sjikt 2. Laget ligger på en liten øy mellom sjikt 2 og 4, og nedgravningen 137. Over 164, under 139.

G42.3 Treverk, aske og sand

143, 144, 161, 542: 144 er et lite lag treverk som ligger ved kanten av sjakt 2. Over 150, under 143.

143 er et lag med aske som ligger spredt utover, ved kanten av sjakt 2. Over 144, under 128.

161 er et tynt lag lys grå siltaktig leire. Ligger på øya mellom sjektene 2, 4 og nedgravning 137. Over 164, under 140. Også en liten flekk med diffus avgrensning på østsiden av sjakt 2, over 163, under 128.

542: Lite lag med fin sand over treflis. Brent. Ligger over 544 ut mot sjakt 2, helt øst i feltet. Under 531, over 544.

G42.4 Treflislag med sand og grus

128, 139, 531: 128 er et lag med treflis som dekker hele feltet øst for sjakt 2 og 22. Over flislaget lå et lag med silt, sand og litt grus. Dette ble fjernet som del av 128. Også rester etter planker i laget, og noe aske. Noe dyrebein i laget. Over 143 og 142, under 127 og 129.

Lag som er lagt ned som underlag for brosteinsand og tregulv?

139 er et lag treflis iblandet sand, grus og leire. Samme utbredelse som 140. Over 140, under 41=45.

Øst for 128, i området for utvidelsen av feltet, ligger **531** som tilsvarer 128. 531 er et treflislag som ligger vest for 541. Laget er iblandet varierende mengder grus og sand. Over 540, 541 og 542, under 526. Laget ser ut til å være fylt inntil stakkene 540 og 541=544.

Utplaneringslag og underlag for gulv.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **128, 150, 151, 531 og 534:** Fragment av pipehode fra 128 med stempel *Dordtse Maagd* registrert brukt fra 1710-1762, og nesten komplett pipehode, formen dateres til 1690-1715.

Gruppe 44. Avfallslag – utjevning og underlag for brolegning

142, 152: De to kontekstnumrene representerer trolig samme lag – et avfallslag som ligger i samme nivå som 128, gruppe 42, altså det øverste utjevninglaget for bygningen i gruppe 43.

142 består av brun humusblandet sand, med småstein, leireklumper, enkelte treflis, og trekullfragmenter. Rød og gul tegl, og noe dyrebein i massen. Ligger mellom sjaktene 22 og 83. 83 skiller 142 fra 152. Over 160, under 128.

152 er som 142, men inneholder mye med dyrebein. Ligger mellom de to sjaktene som begge heter 83. Over 166, under 146 og 147.

Avfallsdeponering/oppfylling utjevning – samtidig med 151/534 og/eller 128.

Datering

Krittpipe fragment fra **142:** 16/1700-tallet.

Gruppe 43. Bygningselementer i bindingsverksbygning (fig. 31)

19=555, 108=509, 120=517, 126, 127, 129=540, 130, 131, 153, 154, 168=548, 510, 541=544, 542, 553, 554, 576, 577, 578, 581, 582, 583

Gruppen består av ulike konstruksjonsdetaljer som har inngått i en trebygning: Syllstokker, tregulv og underlag for gulv, en mulig trinnstein og rester etter mulig utvendig trebrolegning.

Bygningen har ligget orientert N-Ø, S-V. Den søndre vegggen viser av bygningen har vært minst 6 m lang. Det er usikkert om dette er langveggen eller kortveggen i bygningen. Vestveggen viser at bygningen har vært minst 4 m lang i denne retningen. Sør- og vestveggen er markert med syllstokker. Rester etter to plankegulv der det yngre er lagt direkte på det eldre, kuttet i nord av nedgravningen 119. Treverket i gulvrestene forsvinner inn i profilveggen i øst, så bygningens østlige utstrekning er ukjent.

Fig. 31. Fase 7 – gruppe 43, 45, 56. 1:60

Undergrupper i 43:

43.1	Syllstokk, sørvegg	168=548, 510
43.2	Syllstokk, vestvegg	126
43.3	Syllstokk, indre vegg	129=540
43.4	Syllstokk, indre vegg	541=544
43.5	Stolpehull	130, 131, 153, 154, 576, 577, 578,
	581, 582, 583	
43.6	Underlag for gulv	127, 526
43.7	Tregulv I	120=517

43.8	Tregulv II, med mulig korridor	108=509
43.9	Trinnstein – inngang	553, 554
43.10	Treflislag – utendørs trebrolegning?	19=555

G43.1 Syllstokk, sørvegg

168=548: 548 er en syllstokk som ligger orientert Ø-V. I forlengelsen av denne i vest ligger **168**. Stokkens totale lengde er ca. 5,6 m, bredden ca. 10-20 cm. Stokken er en syllstokk tilhørende bygningen i gruppe 43, og markerer sørlig avgrensning for denne. I øst, mot feltgrensen hvilte 548 på syllsteinen 510.

168 kuttet i vest av sjakt 2, 548 går inn i profilen i øst. 168 ligger over 19, under 9. 548 ligger over 553 (43.9), under 530.

168 ble i utgangspunktet antatt å være del av trefóringen 19, i nedgravningen 10, under fyllmassen 9. Det viste seg at 19 ikke var noen trefóring, men et treflislag med en stokk liggende på. Stokken fikk senere kontekstnummer 168. Treflislaget 19 tilsvarer 555 på østsiden.

Stokken ligger noe lavere enn de andre bygningselementene, dette skyldes at den har sunket ned i forbindelse med yngre inngrep som er gjort inntil den. De løse sand- og gruslagene som er lagt ut i området som fundament for hele bygningen må ha rast ut fra undersiden av stokken og fått den til å sige ned.

G43.2 Syllstokk, vestvegg

126 er en komprimert tømmerstokk som ligger orientert N-S. Stokken er kuttet i nord. 1,8 m lang, ca. 0,2 m bred. Stokken ligger i skillet mellom brolegningen 122, gruppe 45, og tregulvet 120 (43.7). Stokken er ikke brent. Stokken ligger på en liten steinrekke som er lagt opp som syllstein for den. Rekken ligger kun i det partiet som over er beskrevet som et mulig inngangsparti.

Over 127 (43.6), under 108 (43.8). Er samtidig med 120 (43.6) og 129=540 (43.3).

126 har fungert som syllstokk for bygningens vestvegg. Brolegningen, gruppe 45, er lagt inntil denne.

G43.3 Syllstokk, indre vegg

129=540: 129 - syllstokk eller gulvdrager, liggende Ø-V. Stokken er svært forvitret. Ca. 2,3 m lang, 0,2 m bred. Ikke brent. Over 128, gruppe 42, under 127 (43.6) – 127 ser ut til å være fylt inntil 129. Evt. har stokken blitt presset ned i massen senere.

540 er fortsettelsen av 129 i øst. Stokken fortsetter ca. 1,6 m mot øst. 540 måler 20 cm på det bredeste, men forsvinner inn i profilkanten, så full bredde er ikke kjent. Over 534, under 531, begge i gruppe 42. Stokken kan være presset ned i massen 531 i ettertid.

129=540 ligger helt inntil linja som muren 112 er lagt inntil. I sør ligger i øverste gulvnivå flere lange, godt bevarte planker Ø-V, inntil 129, og ser ut til å danne en slags passasje (se 43.5).

Stokken 129=540 er drager for gulvet 120=517 (43.7). Stokken ligger parallelt med linjen de to stolpene 130 og 131 (43.5) danner, sammen kan disse tre markere en indre vegg langs en korridor som har gått på sørsiden av dem.

G43.4 Syllstokk, indre vegg

541=544 har form av en tykk bjelke/stokk ca. 7-8 cm tykk, ca. 12-20 cm bred. Mellom 541 og 544 ligger nedgravningen 508 (43.5), som kutter stokken i to. Total lengde 70 cm. Går inn i profilen i nord, kuttet av moderne sjakt i sør. Under 542, over 534, begge i gruppe 42.

Har fungert som syllstokk eller gulvdrager for gulv 120=517 (og.43.7) og 108=509 (43.8). Kan representere en indre vegg i bygningen.

At stokken 168=548 fortsetter øst for den N-S linjen som 544 markerer, tyder på at bygningen har hatt et rom øst for 544, og at 544 er syllstokk for en indre vegg, ikke en yttervegg.

G43.6 Underlag for gulv

127 er et blandingslag bestående hovedsakelig av grå sandblandet grus, med silt. Har samme utstrekning som gulvlaget 120 som ligger over. Laget inneholder en del avfall som rød og gul tegl, dyrebein og keramikkskår med mer. Over 129, under 120 og 126. Går over i sandlaget 67, gruppe 45, under 126 (43.6).

Laget er lagt ned som oppfylling under gulvplankene i gulv. Tilsvare trolig 526 i øst.

526 er et blandingslag av grus- og siltholdig sand med noe treflis. Tilsvare 127. Over 531, gruppe 42, under 120=517 (43.7).

G43.7 Tregulv I

120, 517: **120** er rester etter et tregulv. Plankene ligger både Ø-V og N-S. Avgrenses i vest av brolegningen 122, gruppe 45, nedgravningen 119 og sjakt 2. Plankerestene er stedvis dekket av klumper med mørtel.

Fra drageren 129=540 (43.3) og sørover, ligger planker i retning Ø-V i en bredde på ca. 1 m parallelt med 129. Disse plankene kan se ut til å ha dannet en passasje/korridor. Rommet sør for denne ville i så fall vært ca.1,5 m bredt. Nord og sør for «passasjen» ligger planker N-S orientert. Stolpene 154 og 506 (43.5), kan markere en østre og vestre grense for denne passasjen og det eventuelle sørlige rommet. I vestenden av dette partiet, ligger en samling litt større brostein som kan markere et mulig inngangsparti.

Over 127 (43.6), under 108=509 (438), samtidig med 126 (43.2), 129=540 (43.43.3), og like 517.

517 tilsvare 120 i øst, i området for utvidelsen. Enkelte planker med Ø-V orientering i forlengelsen av «passasjen», N-S orienterte planker sør for disse. Laget fortsetter inn profilen i nord og i øst, kuttet av moderne sjakt i sør. Over 531, gruppe 32, under 108=509 (43.8).

G43.8 Tregulv II

108, 509: **108** er et tregulv i form av plankerester som hovedsakelig går Ø-V. Kuttet av nedgravningen 119, og av sjaktene 2 og 22. 108 har samme utbredelse som 120 (43.7). Under gulvet lå et tynt lag siltsand/ grusholdig sand. Laget var svært tynt og lå kun flekkevis mellom de to gulvene 108 og 120. Her fantes også en flekk myk mørtel og noe leire. Dette laget ble fjernet sammen med 108 og har ikke eget kontekstnummer.

509 har samme utbredelse som 517 (43.7). Hovedsakelig Ø-V-gående planker. Smale gulvåser med ca. 1 m mellomrom, er synlig under plankene, orientert N-S.

108=509 er rester etter et plankegulv som har ligger dels på et lag grus, dels direkte på plankegulvet 120=517.

G43.9 Inngangsparti?

525, 546, 553, 554: På sørsiden av syllstokken 548, helt inntil og delvis under denne, ligger en to flate steiner, **553**. Den ene måler ca. 10x20 cm, den andre 30x80 cm. Over 554 (43.9),

under 548, gruppe 41. Begge steinene skrår ned mot sør. Dette er trolig resultat av samme prosess med yngre inngrep og utrasing av underliggende lag, som beskrevet for 548.

Steinene kan ha fungert som trinnsteiner i et mulig inngangsparti i bygningen.

554 er en rødbrun seig masse som lå under steinene 553. Inneholdt mye bein og skjell. Massen lå over 555. Laget må være avfall som er dumpet i bakgårdsområde.

På nordsiden av 548, i samme område som 553, lå en sand- og grusblandet masse over treflis og plankerester, **546**, i en nedgravning, **525**, på ca. 80 cm i diameter, ca. 10 cm dyp med skrånende kanter mot en flat bunn. 525 så ut til å være gravd ned i 509, som er det øverste av de to gulvlagene. Strukturen er tolket som del av et inngangsparti sammen med 553.

G43.5 Stolpehull

130, 131, 153, 154, 505, 506, 507, 508, 576, 577, 578, 581, 582, 583

Gruppen består av seks stolpehull, 577, 578, 579, 581, 582, 583, som alle ligger inntil eller innenfor området for bygningen. Alle kan ses som del av huskonstruksjonen som bærere av indre eller ytre vegger, som deler av deler av de to inngangspartiene, og/eller som bærere av en annen etasje i bygningen.

Stolpehullene er gravd ned i avfallslaget 559, i gruppe 30, fase 6. Nedgravningene ligger under alle avrettingslag for bygningen i fase 7.

Fyllmassene **576, 577** og **578** består av sand med noe grus, samt rester etter stolper, i form av delvis oppløst treverk. Over henholdsvis **581, 582** og **583**, under 545, gruppe 41.

581, 582 og 583 er nedgravningen for henholdsvis 576, 577 og 578. Fylt med sand og grus. Nedre del av hullene besto av kun stolpeavtrykket med oppløst treverk i – stolpen er trolig blitt slått ned i bakken. Stolpeavtrykkene måler 20-25 cm i diameter, nedgravningene er 34-44 cm dype.

Stolpene står på linje Ø-V parallelt med linja mellom stolpene 154, 506 og 508. De ligger i området like under treflislaget 19=555 (43.10), og like inntil syllstokken 548 (43.1) – stolpene har stått langs denne stokken. Stolpene 582 og 583 står på hver sin side av steinen 553 (43.9) og må ha vært del av et inngangsparti.

505, 506, 507, 508: To nedgravninger for stolpehull, **506** og **508**. Fylt med treflisholdig masse, **505** og **507**. Ca. 20-30 cm i diameter, dybde ikke registrert. Stolpehullene er anlagt før gulvene 108=509 (43.8) og 120=517 (43.7) ble lagt, og har trolig inngått i huskonstruksjonen. Stolpene har stått ca. 1 m fra hverandre, inne i bygningen, ca. 1,5 m fra inngangspartiet på sørveggen. I forlengelsen av linjen mellom disse mot vest, ligger stolpehull **154**. 506 og 154 kan sammen ha båret en indre vegg, evt. sammen med 508, også en annen etasje. Usikkert hva som ligger direkte under og over, men hullene er trolig gravd ned i 526 (43.6), under 120=517. 508 ser ut til å kutte stokken 541=544. Dette kan være en stukk som er lagt inntil 506 på begge sider, eller så tilhører stokken og stolpen to faser av bygningen..

153, 154: Fyllmassen **154** besto av variasjoner av gråbrun siltblandet, grovkornet sand. Nedgravningen 154 målte ca. 37-47 cm i diameter, og var ca. 31 cm dyp. I hullet sto en restene av en stolpe, **153**, som målte 20 cm i diameter, og var 60 cm lang. Stolpen stakk opp over nedgravningen og fyllmassen, og var synlig i overliggende lag. Nedgravningen 154 ligger over 155 gruppe 41, under 153, mens fyllmasse 153 er under 151, gruppe 41. Dersom stolpen har inngått i bygningen må den ha stått da siste gruslag ble lagt på.

Stolpehull som er gravd ned i avrettingslagene som ser ut til å være lagt ut som underlag for bygningen. Verken nedgravning, fyllmasse eller rest etter stolpen var synlig i treflislaget som lå like under gulvet i bygningen, så stolpehullet kan være eldre enn bygningen, evt. tilhøre enn eldre fase av bygningen.

At stolpen ligger på linje med stolpene 506 og 508, og at den ligger like ved ytterveggen, ved et mulig inngangsparti til bygningen, antyder likevel at stolpen har hatt noe med bygningen å gjøre.

130, 131: To stolperester som ble registrert i overflaten av henholdsvis 120=517 (54.7) og 108=120 (43.8). Det ble ikke registrert noen nedgravning for disse – de må være slått ned i bakken. Er trolig samtidig med bygningen.

130 kan sammen med 154 ha vært del av et inngangsparti. **131** står i vestenden av muren 112, men det er usikkert om disse strukturene har noe med hverandre å gjøre. 112 er yngre enn alle bygningselementene i gruppe 43. 130 og 131 står inntil 129=540 (43.3) og kan sammen ha båret en innervegg.

G43.10 Treflislag – utendørs trebrolegning?

19=555: **555** består av rester etter treplanker som har ligget orientert Ø-V, under 554 og 553 (43.10). Kun enkelte deler er bevart. Plankebitene kan være rester etter en utvendig trebrolegning ved huset. Over 545, gruppe 41, under 554. 555 dekker også stolpene 576, 577 og 578 (43.5).

19 består av nedbrutt, oppsmuldret treverk. Massen ligger like under 168=548 (43.1), litt nord og sør for denne (ca. 1-30 cm), i forlengelsen av 555 mot vest. Massen heller ned mot SØ. 19 ligger under 168, over 163 og er lik 555.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **127, 154 og 509:** Fragment av pipehode fra 509 med stempel kaffekanne registrert brukt fra 1717-1767.

Gruppe 45. Brolegning i bakgård (fig. 31)

67, 122, 123, 133, 134, 391, 395

67, 122, 123: **122** er en rullesteinsbrolegning. Steinene er ca. 5-15 cm i diameter. Ligger øst for sjakt 83, inntil vest for syllstokken 126, gruppe 43.2, og må være samtidig med bygningen i gruppe 43. Brolegningen skjæres av sjakt 22, og ligger på begge sider av denne. Er skåret av nedgravning 119. Over 67, under 105.

På vestsiden av sjakt 22 er steinene lagt opp slik at de danner en lang fordypning – trolig en vannrenne. Renne er orientert NØ-SV. I forlengelsen av SV-linja ligger kummen i vestenden av sjakt 2. Brolegningen skrår nedover mot nedgravningen 119, slik som alle lagene i området gjør.

Brolegningen er lagt i et lag fin, løs, lys sand, **67=391=395**. 67 har samme utstrekning som 122 mens 391 og 395 ligger NV for 67, det var ingen brostein bevart her. Over 67 og 128=517, gruppe 43.7 – ser ut til å være samtidig med 127, gruppe 43.6, for disse lagene går over i hverandre under stokken 126. **123** er et sandlag som ligger i et lite område mellom 67 og sjakt 2. Laget er mer grusholdig og urent enn 67. Brosteinene ligger ikke i dette området. Usikkert om de er fjernet eller om det ikke har vært steinlagt her i utgangspunktet.

133, 134 ligger i nord i området mellom sjaktene 83 og 89. 133 er brolegning av rullestein som sitte i et lag av løs gråbrun sand, 134. Er yngre enn brolegningen i gruppe 56.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **134**: 16/1700-tallet.

Gruppe 56. Brolagt overflate i nord (fig. 31) 141, 148, 149

141 er et nivå med brostein i den østlige del av øya mellom sjaktene 83 og 89. Steinene er opp til 30 cm i diameter. Steinene er lagt i et lag gulbrun sand. Brosteinene ligger over **149**, et mindre område av lys gul sand og grus, som ser ut til å være en lomme i det underliggende lag, **148**. **148** er et lag av mørke gråbrun siltholdig sand med noen store stein. Laget dekke hele øya mellom sjaktene 83 og 89. Gruppen er tidligere enn brolegningen i gruppe 45.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **148**: Fragment av pipehode med uleselig stempel, 1700-tallet.

Gruppe 47. Bakgårdsdeponering

57 består av fet brun silt med mye treflis. Laget dekker alle lag i fase 6. Laget kan være en bakgårdsdeponering i forhold til bygningen i gruppe 43, fase 7 – kan tilsvare et av treflislagene i gruppe 42.

105 lå over steinbrolegning 122 i gruppe 45. Den var et opptil 15 cm tykt blandet lag som bestå av øverst en del avfallsrester, bein, keramikk og skjell. Under dette fantes det spredte flekker med treflis. I området nord for grøft 22 var det et relativt stort innslag av både gule og røde teglstein.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **57 og 105**: Fragment av pipehode fra 57 med stempel kronet mule registrert brukt fra 1675. I 105 er det funnet fragmenter av creamware som er vanlig på siste halvdel av 1700-tallet, men kan være så sent som tidlig 1800-tallet.

3.9 FASE 8: MURBYGNING - SØR

Fasen består av restene etter en grunnmur i stein helt sør i feltet, en vannpost som har ligget like ved den moderne kummen samt diverse deponeringer sør i feltet. Det ble funnet rester etter to rør i tre som har ledet vann inn til og ut fra vannposten. Det ene gikk vestover og har trolig ført vann inn fra ledningen i nordre gate. Den andre gikk nordover og har ført vann videre til en vannpost i nabogården.

Grupper i fase 8:

- Gruppe 48: Grunnmur
- Gruppe 49: Diverse bakgårdsavsetninger
- Gruppe 50: Vannpost
- Gruppe 51: Avfallsgrop med takstein ved vannposten
- Gruppe 53: Sand- og gruslag ved fundament og kjeller
- Gruppe 54: Treforet avfallsbinge
- Gruppe 55: Murer i nord

Grupper 48. Rester etter grunnmur i sørøst

34, 86, 87

87 er nedgravning for en grunnmur i feltets sørøstlige del. Nedgravningskanten lå svært tett inntil selve muren, så nedgravningen ble ikke tømt for fyllmasse. Muren ble først fjernet ved utvidelsen av feltet. Nedgravningen var gjort i 57, under 52. Muren så ut til å ligge på 62.

Fyllmassen **86** består av grå sand og grå leire.

34: Tørrmur sørøst i feltet, trolig lagt opp som grunnmur. Muren ligger i, orientert N-S ca. 4 m lang og 1 m bred. Muren er lagt opp av stein som måler mellom 20 og 50 cm i diameter.

Datering

Krittpipe fragment fra **86**: 16/1700-tallet.

Gruppe 49. Diverse bakgårdsavsetninger ved grunnmuren i sør

41=45, 52, 53, 56, 59, 63, 72, 73, 76, 77, 100

Gruppen består av diverse avsetninger sør i feltet, hovedsakelig lag som består av mer eller mindre ren sand og grus iblandet rød og gul tegl og annet avfall. Et humusblandet lag hadde en med markert overflate. Dette laget lå fylt inntil grunnmuren i gruppe 48, og disse to representerer bruken av tomta i et lengre tidsrom.

G49.1 Nedgravning i bakgård vest for grunnmur

73, 76: **76** er en rund nedgravning i feltets sørlige del. Ca. 70-80 cm i diameter, og ca. 30 m dyp. Fylt med **73**, en grå siltblandet sand med leire og brun silt. Iblande noe avfall som treflis og dyrebein. **76** er gravd ned i 57, **73** ligger under 52 og 72.

G49.2 Diverse deponeringer av sand og grus

59: Flekk med grå sand som ligger på 57. Over 57, under 52.

52: Mørk brun humusblandet silt, med mye trekull og delvis brente trebiter. Laget er fylt inntil muren 34, gruppe 48, i øst. Noe avfall som dyrebein, keramikkskår, biter av krittpestilker og glasskår. Over 59 og 73, under 56.

Laget gav inntrykk av å ha dannet en overflate.

72: Konteksten er en flekk, ca. 1,6 m i diameter, av finkornet ensartet sand. Enkelte brosteiner og noe rød og gul tegl i massen. Over 73, under 56.

Konteksten kan være rester etter brolegning, evt. brosteinsand som er dumpet i området.

53, 56: **56** er et lag løs, grusblandet sand sør i feltet. Over 52 og 72, under 63. **53** tilsvarer 56, men ligger i feltets sørvestre hjørne. Forbindelsen mellom dem kuttes av sjakt 4. Laget består av mørk grusblandet sand. Inneholder rød og gul tegl. Over 175, under 30 – kan være del av dette.

63: Dette er en flekk med grå sand som ligger over 56, under 41=45.

G49.3 Opprensningsslag vest for grunnmur

41=45, 77, 100

41=45, 100: **41=45** er ikke et stratigrafisk lag, men består av ca. 20 cm masse som ble fjernet i et forsøk på å skape en mer forståelig flate å jobbe videre fra.

Blandingsmasse bestående av sand (rester etter 25) og grus med silt mørtel og stein. Mye rød tegl. Laget består av flere deponeringen og trolig flere nedgravninger som ikke er mulig å

skille fra hverandre. Laget ligger fra kummen og sjaktene 2 og 4 i nord og vest, og sørover til grensen for 25.

Nedgravningen for cisternen i gruppe 50 ble definert etter fjerning av massen 41=45. Over 63. **100** tilsvarer 41=45. 100 ligger på en liten øy som er skilt fra 41=45 av moderne sjakt 47. Nedgravningen for sjakt 47 ble først definert etter at 41=45 ble fjernet, 100 ble fjernet etter at 47 var tømt..

77: Etter at 41=45 var fjernet ble det klart at det var flere nedgravninger og sjakter som ikke var fullstendig tømt: sjaktene 47, 66, nedgravningene 82 og 37. Disse ble «ryddet» for fyllmasse etter at 41=45 var fjernet, og all massen som ble tatt opp fikk nummeret **77** – dette er altså et blandingslag av fyllmasser fra de nevnte nedgravningene.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **41, 52, 53, 56, 72, 73 og 77**: Fragment av pipehode fra 53 med stempel oljekanne registrert brukt 1745-1775. Et pipehode fra 77 med uleselig stempel, men med form fra midten av 1700-tallet, Gouda våpenskjold med S over på begge side av hode – dette stempel ble introdusert omkring 1740. Blant keramikken fra 41 finnes pearlware og yellow ware som kan dateres til første halvdel av 1800-tallet.

Gruppe 50. Cisterne vest for grunnmur (fig. 32)

36, 37, 95, 96, 104, 109, 110, 135, 136, 137

Gruppen består av nedgravninger og konstruksjonsdetaljer i tilknytning til en cisterne som har stått i bakgårdsområdet. Det ble definert tre ulike nedgravninger i felt, disse er sannsynligvis del av en og samme nedgravning som ble gjort i forbindelse med nedgravningen som ble gjort da cisternen skulle anlegges. I bakkenivå har det ligget en ramme av treverk på stein. I vest og i nord har trerør ledet vann inn til eller ut fra cisternen. Disse rørene har vært kledd med leire. Selve nedgravningen var leirforet i vest og i nord. I sør og øst var nedgravningen og selve konstruksjonen ødelagt av yngre inngrep (sjakt for vannrør, 47=66, nedgravning 6), men det er sannsynlig at konstruksjonen i disse sidene har vært som i nord og vest..

G50.1 Nedgravningen

135=136=137

135 er del av nedgravningen **137**. Den representerer grensene for nedgravningen høyest oppe, der den er videst. I dette nivået er kun to små kanter mot vest og nord bevart. Over 100 og 139, under 109.

137 er en sirkulær nedgravning. Bratte sider, noe avrundet bunn. Nedgravningssiden ble definert da 41=45 ble fjernet – kan være gravd ned fra et noe høyere nivå.

Nedgravningen er ca. 1,6 m dyp, fra overflaten der 135 ble definert og til bunnen av 137.

Over 100 og 139, under 36.

136 er nummer som er gitt nedgravning for leire – er lik 135=137.

Fase 8
Gruppe 48, 54,
50

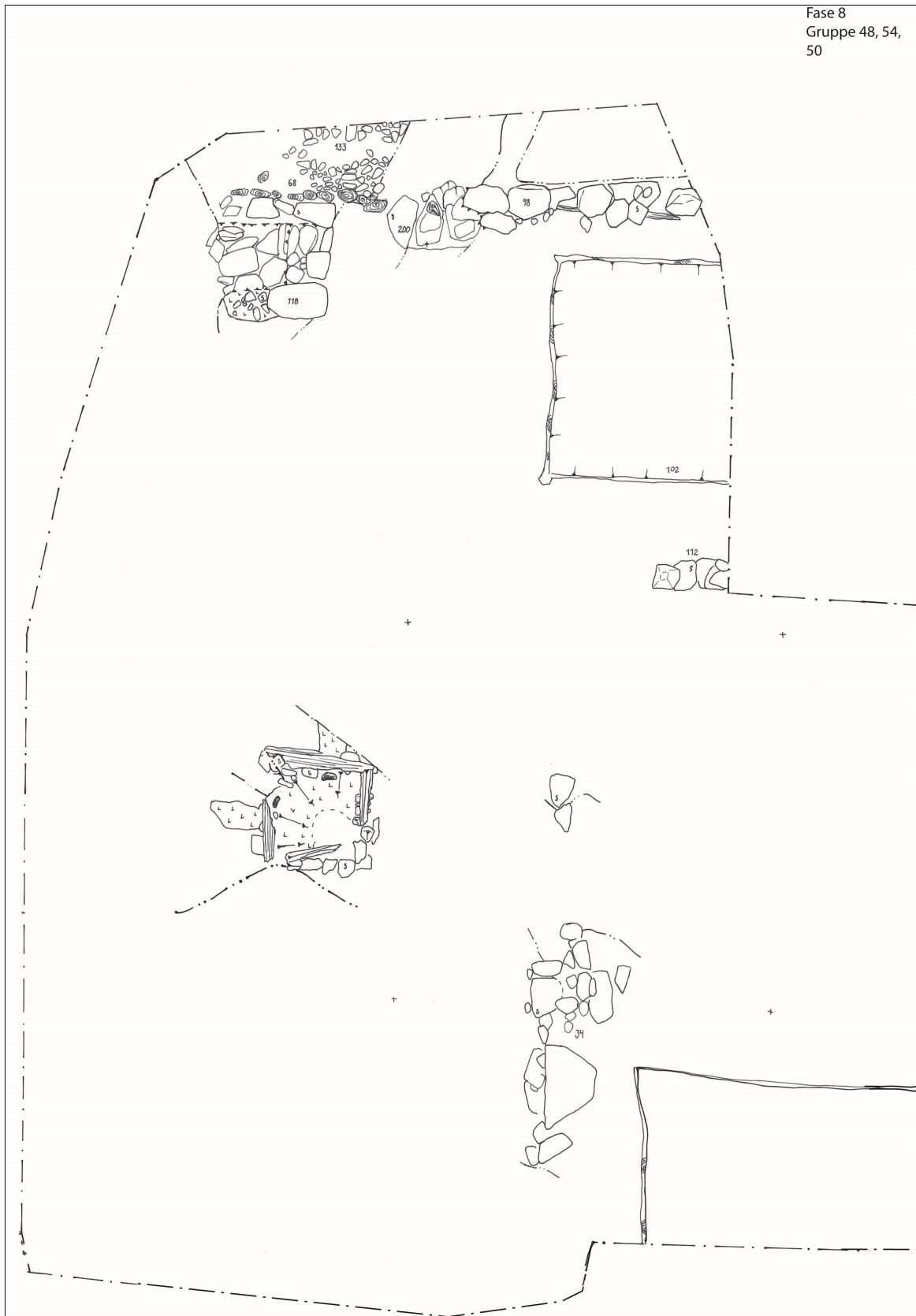

Fig. 32. Fase 8 – gruppe 50, 54, 55. 1:60

G50.2 Syllstein

104=109: Steinene **104=109** har vært syllstein for en treramme som her ligget rundt, i overkant av, en vanncisterne.

Stein, ca. 15-40 cm i diameter. Steinene ligger i fire rekker vinkelrett på hverandre slik at de danner et kvadrat som måler ca. 1x1 m sett ovenfra. Steinene 104 ligger på det meste ca. 1 m høyere enn steinene 109. Noen av steinene ser ut til å ha seget ut av posisjon ned mot det nivået 109 ligger på. Over 135=136=137, under 110. 109 har form av et lite murt hjørne, der det er lagt opp stein i to sjikt.

Det er sannsynlig at steinene 109 og delvis også 104, må ha seget ned, trolig i forbindelse med yngre forstyrrelser som gravningen av sjaktene 47=66. Dette må ha skjedd gradvis ettersom steinmuren har holdt formen, og steinene ser nesten ut til å ligge i sin opprinnelige posisjon. Det er også mulig at 109 faktisk ligger i sin opprinnelige posisjon – slik ble situasjonen oppfattet i felt. Dersom steinene ligger *in situ* kan de ikke ha fungert som syllstein sammen med 104 slik som presentert her. Hvilken funksjon de i så fall har hatt er usikkert.

G50.3 Leirforing

110 er et lag blå leire som dekke deler av nedgravningssidene i cisternen, og som har fungert som foring i nedgravningen, for å hindre vannet i å renne ut i sanden.

Leira dekker nedgravningssiden i nordvest. Leira ser ut til å ha vært fylt inntil 104. Laget er 4-8 cm tykt. Deler av laget må være fjernet ved yngre forstyrrelser. Oder 104=109, under 96.

G50.4 Treramme

96 er rester av treverket som har utgjort den rammen rundt vannposten som har ligget på syllsteinene 104=109.

Treverket er dårlig bevart. Består av rester etter 4 planker eller stokker som har dannet et kvadrat på ca. 1,2x1,2 m. Ca. 5 cm tykke, usikker opprinnelig tykkelse. Plankene i nord og vest ser ut til å ligge *in situ*, men er delvis kuttet av yngre inngrep. Østlige og sørlige planker er bevart i endene som ligger på de øvre syllsteinene. Disse plankene heller bratt nedover mot sør og øst. Dette tyder også på at hele strukturen er forstyrret i sørøst, noe som har fått alle kontekstene som inngår i den til å sige ut av posisjon i dette partiet.

Trerestene ligger på 104=109, under 95.

G50.5 Leirkledde rør

110: Trerester som har vært to rør som har ledet vann inn til og ut fra vannposten.

I nord og i vest ble det funnet spor etter treverk som var kledd med samme leire som nedgravningen var foret med. Trerestene lå i lange hulrom i leira. Åpningene målte 5x12 og 7x14 cm. Åpningene og restene etter trerørene som her ligget i dem var tydelig sammenpresset.

Røret som gikk ut fra vannposten mot vest kan ha ledet vann inn fra vannledningen i Nordre gate. Røret som gikk nordover kan ha ledet vann til en annen vannpost i bakgården, eller til en av nabogårdene.

I leirforingen **110** og i fyllmassen 65 ble det funnet to korroderte jernringer med trerester. Ringene var ca. 4 cm brede og 16 cm i diameter. Disse har sittet imellom rørene som har ledet til og fra vannposten, og er en klar indikasjon på rørenes indre diameter.

G50.6 Gjenfylling av vannposten

95 er et avfallslag som er kastet i vannposten atter at den gikk av bruk.

Laget består av leire og mørtel med mye tegl og noe brostein. Laget ligger hovedsakelig innenfor treverket 96. Over 96, under 41=45.

G50.7 Masse som har sunket ned i området over vannposten

36, 37: Nedgravningen **37** ble definert i overflaten av 41=45. I bredde tilsvarer den omtrent 137. 37 er enten en yngre forstyrrelse i fyllmassen til cisternen, eller den representerer forskjeller i fyllmassen i cisternen. Over 41=45, under **36**.

36 består av finkornet sand. Biter av takstein, samt rød og gul tegl i massen.

At denne mindre nedgravningen ble definert i overflaten av 41=45, mens 135 først ble synlig under lag 41=45, tyder på at 37 ikke egentlig er en nedgravning, men består av masse som har sunket ned fra lag lenger oppe, etter hvert som massen i 135=137 som ligger under, har satt seg.

Datering

De første trevannrør i Trondheim ble lagt i 1777 og systemet ble utvidet på begynnelsen av 1800-tallet.

Gruppe 54. Treforet avfallsbinge (fig. 32)

23, 28, 29, 31, 38, 40, 43, 44, 55, 101, 102, 119

Nedgravning **119**. Treveggene, **102**, er bygd opp av stående planker forbundet med tverrliggende planker/tømmer på innsiden. Bingen hadde en lengde nord-sør av 3 m og en bredde øst-vest av minst 2,6 m. Omkring sør- og vestsiden av treforingen har bakkenivået utvendig sunket og var blitt fylt med grå sand og grus med noen siltholdige områder og lommer med leire, **101**.

Den nederste fyllmassen, **29**, besto av grå sand og grus. Over dette, mot vestveggen var det et lag av grå - gulbrun farget klumper av brent leire, **55**, med noe gulbrun – brun silt masse innimellom. Over dette var det et lag av brun siltsand, **43**. Deretter var det et brannlag, **38**, som var veldig blandet og inneholdt mye trekull og en del friskere trevirke. I den østre del var det samlet en hel del store stein samt mye teglstein. Også i brannmassene var et brent bjelke, **44A**, og et område med flatt, liggende treverk, **44B**. Over brannmassene i den nordre del var et lag med blågrå leire, **40**, som så ut til å danne et opptil 10 cm tykt ujevnt belegg på innsiden av treforingen. Leiren var ujevn og klumpete, med en del gul sand, **23**, innimellom.

I den nordre del av bingen var det en mulig nedgravning, **31**, fylt med mørk brun siltsand, **28**. Det er mulig at dette kan være en yngre nedgravning innenfor bingen, men kan bare være et område med annerledes fyllemasse.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **23, 28, 29, 38, 43 og 101**: Fragment av pipehode fra 28 trolig engelsk 1700-tallet. Blant keramikken fra 28, 29, 38 og 43 finnes både pearlware og lustreware som begge kan dateres til tidlig 1800-tallet.

Gruppe 55. Murer i nord (fig. 32)

68, 98, 111, 114, 117, 118, 125, 198, 200, 392

98=200: er en opptil 80 cm bred øst-vest orientert stein mur med en lengde av ca. 6,5 m. Muren er fundamentert på en rekke med trepåler **68=392**. I øst ligger det rester av en horisontal stakk oppe på pålene. Omkring 200 var det registrert en ca. 70 cm bred og ca. 10

cm dyp grøft, **198**, trolig en fundamenterings grøft, men den var kun synlig i en lengde av ca. 1 m. Omkring pålene i vest og inntil 118 var en kompakt gråblå leire med enkelte stein, **125**.

På sørsiden av vestenden av mur 98 var det et omtrent firkantet stein fundament, **118**. Dens utstrekning mot vest var uklart på grunn av nedgravning 83, men hadde en lengde øst-vest av ca. 3 m og en bredde på ca. 2 m. Den var konstruert omtrent som en boks og var fylt med stein og rød teglstein satt i en blågrå leire. Innenfor fundamentet 118 i vest var det en stripe av blågrønn leire med rester av en planke på toppen **117**. Dette var over lagret av **114**, en mørk brun sandholdig silt med klumper av blågrå leire og en god del husholdningsavfall. Dette var forseglet av **111**, et 17 cm tykt lag av kompakt lys grønngrå leire med enkelte stein.

Konstruksjonen ga inntrykk av å være et trappefundament, men kan også ha vært fundamentet til en skorstein.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **114**: 16/1700-tallet.

3.10 FASE 9: NEDGRAVNINGER OG GRUNNMUR

Gruppe 59 kan være yngre eller samtidig med sjaktene i gruppe 60.

Grupper i fase 9:

- Gruppe 59: Murer og steinkonsentrasjoner i sør
- Gruppe 52: Sandlag sør i feltet
- Gruppe 57: Diverse moderne nedgravninger

Gruppe 59. Murer og steinkonsentrasjoner i sør (fig. 33)

20, 35, 39, 42, 48, 49, 50, 51, 71

Gruppen består av en grunnmur sør i feltet, en mindre steinmur som er lagt inntil denne grunnmuren og en steinkonsentrasjon i tilknytning til disse. I gruppen inngår også nedgravninger for de nevnte steinstrukturene, og diverse fyllmasser i nedgravningene.

Av kontekstene i gruppe 57 er grunnmuren 50 eldst. Deretter er nedgravningen 71 anlagt. Muren 49 er deretter satt opp. Så her massen som skapte 35 rast ut, etterfulgt av steinkonsentrasjonene 48. Til slutt er sand- og gruslaget 39 fylt på. Etter at 39 ble fylt på er det gjort en yngre nedgravning, 51, i 39, hvorpå en mindre steinmur 42, er lagt ned. 20 er fyllmasse som er fylt inntil 42.

G59.1 Murer

49, 50: Grunnmuren **50** utgjør feltets sørgrense, og vestgrensen fra sørvestre hjørne og nord til kummen. Langs sørsiden ligger den i hele feltets bredde. I sørvestre hjørne, inntil 50, ligger en steinkonsentrasjon som ser ut som et fundament. Fundamentet er kvadratisk og måler ca. 1 x 1 m. Fundamentet ble ikke fjernet eller nærmere undersøkt.

49 er anlagt etter 50, men hvor mye yngre den er, er ikke godt å si. De to kan godt ha vært i bruk samtidig, selv om den ene er anlagt litt før den andre.

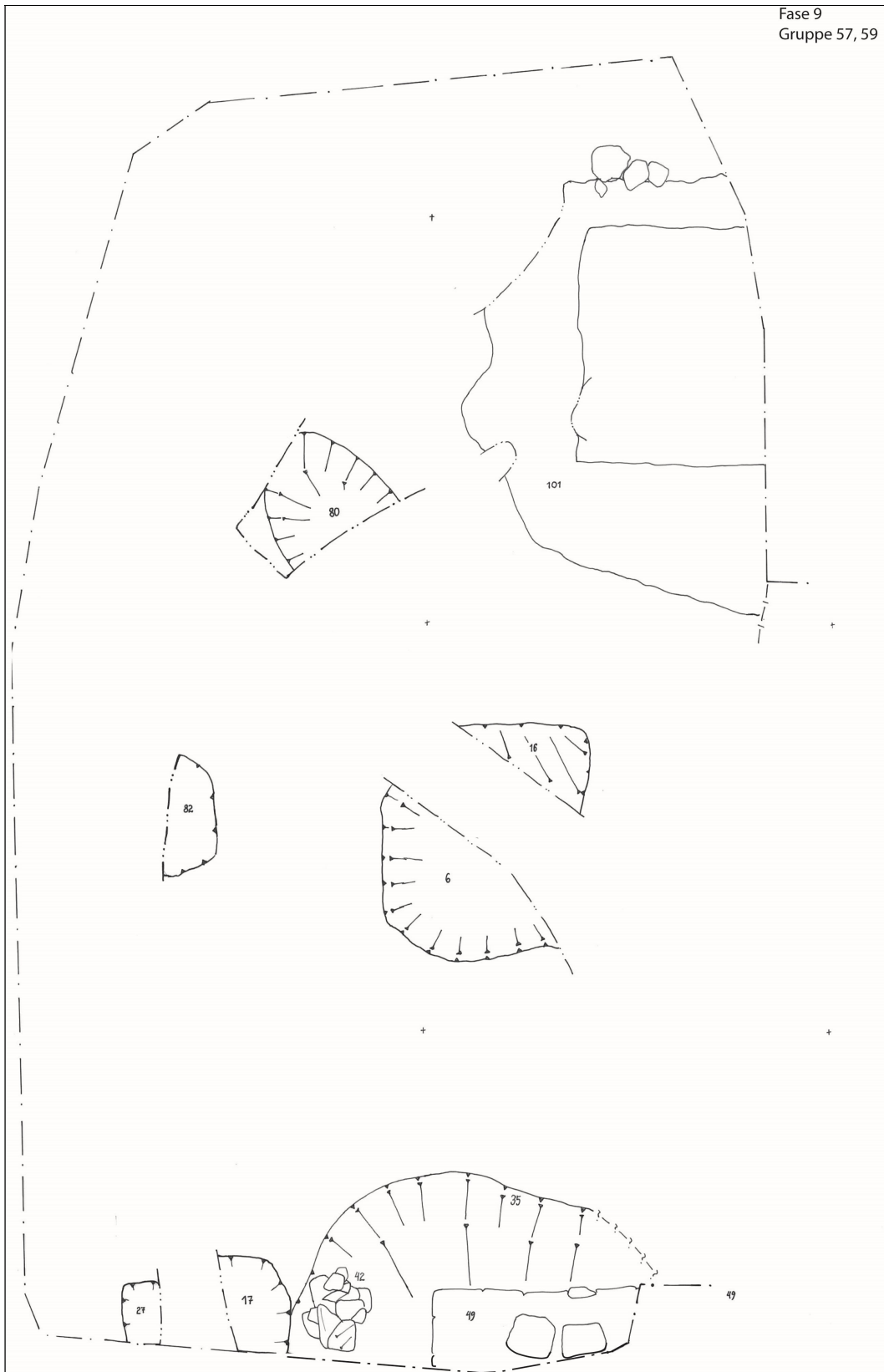

Fig. 33. Fase 9 – gruppe 57, 59. 1:60

G59.2 Nedgravninger

71: Nedgravningen for 49 heter **71**. Den har gått ca. 0,5 m (?) utenfor muren, rundt den som en halvsirkel inntil 50. 71 har ødelagt muren 34, gruppe 48. 71 er gravd ned til dyrkingslaget. Fra overflaten er den ca. 1,3 m dyp. Opprinnelig dybde er trolig større – nedgravningen ble ikke fullstendig tømt.

35: Massen som ligger like nord for 49, og som 71 er gravd ned i, inneholder flere tykke lag løs sand og grus. På et tidspunkt har dette fått nedgravningssiden 71 til å rase ut. En stor «skalk» av profilveggen langs nedgravningssiden 71 har rast ut og dannet en større grop med omtrent samme form som 71, men mye større. Denne gropa, som i utgangspunktet så ut som en nedgravning, heter **35**. Den nedraste massen er blitt liggende i bunnen av 35/71, og har stort sett beholdt opprinnelig form og lagfølge. Situasjonene tyder på at 35 har rast ut mens 71 fortsatt var åpen.

G59.3 Fyllmasse med steinkonsentrasjon

39, 48: 35 er blitt fylt igjen med store mengder grus og sand, **39**, over den nedraste massen. Men før gjenfyllingen er steinene **48** kommet ned i gropa. 48 består av stein i ulike størrelser. Steinene ble ikke tatt opp. Steinene ligger under grus- og sandmassen 35 er fylt med, på massen fra den nedraste profilen. At det ligger stein mellom sanden og den nedraste massen, tyder på at «raset» gikk med det foregikk byggearbeider i området, trolig i tilknytning til 49/50.

G59.4 Nedgravning med rester av mur

20, 42, 51: **51** er en nedgravning som er anlagt inntil 50. Nedgravningen er yngre enn 39. I 51 ligger en ansamling stein, **42**, som ser ut som del av en mur. 42 ligger fra 50 og nordover, og måler ca. 80 x 120 cm. 42 lå delvis på 48, men så noe mer strukturert ut.

Fyllmassen **20**, som er fylt inntil 42, består av gråbrun siltblandet sand med noe stein. Denne dekker også 39.

Datering

Mynt fra **39:** Danmark, Christian VII, skilling 1771.

Krittpipe fragmenter fra **20, 39, 42 og 48:** Fragment av pipehode fra 20 med stempel kronet 3 ruter registrert brukt 1686-1839. Fragment av pipehode fra 39 med stempel oljekanne registrert brukt 1745-1775; pipehode med stempel kronet KI registrert brukt 1688-1739.

Gruppe 52. Sandlag sør i feltet (fig. 34)

25=30: Massen har fungert som avretting i forhold til gruppe 48 og 57 i sør.

Grå, løs grusblandet sand. Ligner settesand for brostein, men det fantes ingen spor etter brostein i lagets overflate. Over 5=13, gruppe 51, under 71, gruppe 59.

Sanden er fylt inntil 34 og dels over 34. Kan være fylt på som utjevning i forhold til murrestene 34.

Over gruppe 54, under 57.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **25 og 30:** Fragment av pipehode fra 30 med stempel oljekanne registrert brukt 1745-1775.

Fig. 34. Fase 9 – gruppe 52. 1:60

Gruppe 57. Diverse moderne nedgravninger på feltet (fig. 33)

5=13, 6=16, 17, 18, 26, 27, 74, 75, 78, 79, 80, 82

Gruppen består av seks nedgravninger som alle ligger i tilknytning til sjaktene i gruppe 60.

G57.1 Nedgravning med knust takstein ved vannposten

5=13, 6=16: Stor nedgravning øst for vannposten. Fylt med knust takstein og stein. Nedgravningen **6=16** er kuttet i to diagonalt av sjakt 2. Nedgravningen har målt ca. 2,5x3 m. Sidene går bratt ned mot en flat bunn. Bunnen av nordre del av nedgravningen skråer noe nedover mot NV – dette på grunn av de eldre nedgravningene som ligger i området lik nordvest for 6=16. Over 101, og 36. (Kan være eldre enn 101, gravd ned i treflislag 108, gruppe 43).

Fyllmassen **5=13** består av store mengder knust rød takstein, noe stein samt finkornet, løs, grå sand og grus. Over 6=16, under 25.

G57.2 Nedgravninger i sør

17, 18, 26, 27, 78, 82

17, 27: to nedgravninger sør i feltet, like inntil muren som er feltet sørgrense. Dybde henholdsvis ca. 20 og 30 cm. Nedgravningene ser ut til å være kuttet av sjakt 4 i gruppe 60 – de to kan være deler av samme nedgravning. Bratte nedgravningssider mot en avrundet bunn. Fyllmasse, **18** og **26**, av grusblandet sand med noe stein og rød tegl. Over 20, gruppe 59, under 4, gruppe 60.

17 og 27 ligger slik til at det kan se ut som om de faktisk er deler av fundamentgrøften til 50.

82: en avlang nedgravning som ligger øst for sjakt 4, og som kuttes av denne. Ca. 40 cm dyp. Fyllmassen **78** består av grå grusblandet sand med noe stein og tegl.

Datering

Det finnes fragmenter av lustreware fra **26** som dateres til tidlig 1800-tallet.

G57.3 Nedgravninger like nord for kummen

74, 75, 79, 80: **80** er en stor skålformet nedgravning like nord for kummen. Den ligger mellom sjaktene 22 og 83 og kuttes av begge disse. Ca. 80 cm dyp. Fyllmasse, **75**, av grå grusblandet sand, med tegl og klumper av leire. **74** er en liten skålformet nedgravning som er gravd ned i **79**. Dybde ca. 50 cm. Kuttes av sjakt 22, gruppe 60. Fyllmassen 79 som 75. Nedgravningene ligger under gruppe 60, over 105, gruppe 53.

Gruppe 26. Avfallsgrop i nordøst

93, 94, 106

94: er en treforet avfallsbinge, som er kuttet i vest av grøft 90 som også er gravd inntil utsiden av treforing på sørsiden. Foringen besto av loddrette planker og det lå en del planker i bunnen. Utgravd lengden øst-vest 1,40 m og maksimums utgravd bredde på 0,60 m. Dybden i øst var ca. 45 cm.

93, 106: det nederste fyllemassen, **106**, var en mørk kompakt og fuktig organisk masse. Over dette var det en kompakt leirholdig masse, **93**, med store mengder taksteins fragmenter og en del store stein i bunnen.

Datering

Krittpipe fragmenter fra **93 og 106:** Fragmenter av to pipehoder fra 93 og 106 med stempel kronet tre ruter registrert brukt 1686-1839 og med Gouda våpenskjold med S over på begge side av hode – dette stempel ble introdusert omkring 1740. Blant keramikk fra **93** finnes fragmenter av tallerkener dekorert i flyttende blå teknikk som ble introdusert omkring 1850.

3.11 FASE 10: SJAKTER FOR VANN- OG AVLØPSRØR

Grupper i fase 10:

- Gruppe 60: Moderne sjakter for rør og yngre nedgravninger
- Gruppe 61: Maskin avsjaktning

Gruppe 60. Moderne sjakter for rør, og yngre nedgravninger og deponeringer (fig. 35)

1, 2=521, 3, 4, 8, 11, 12, 14, 15, 21, 22, 24, 32, 33, 46, 47=66, 54, 64, 69, 70, 81, 83, 84, 88, 89, 90, 91, 107

Gruppen består av de yngste nedgravningene og deponeringene på feltet. På kryss og tvers over hele feltet går et system av rør for vann- og avløp. Omtrent midt på feltets vestsida lå en moderne kum, murt opp av stein. De fleste rørsjakterne på feltet ledet rør som var knyttet til denne kummen. Kummen har ikke eget kontekstnummer.

G60.1 Sjakter for vann- og avløpsrør

2=521, 4, 22, 33, 47=66, 83, 89, 90, 91: Nedgravningen **2=521**, som går tvers over feltet, NV-SØ, fra kummen i vest, er prøvesjakt som ble gravet i 2003. **4, 22, 33, 47=66, 83, 90, 91** er moderne sjakter for vann- og avløpsrør.

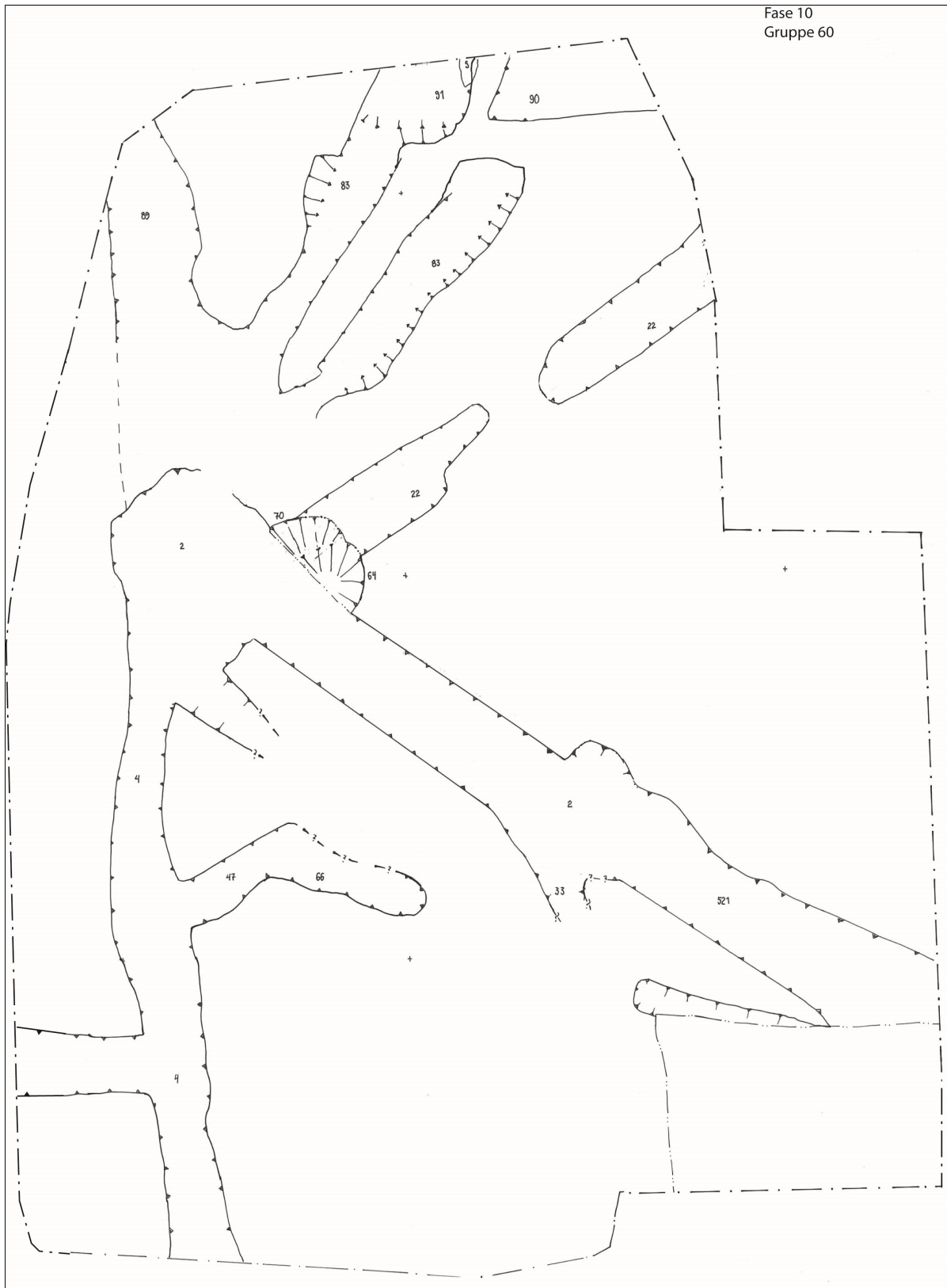

Fig. 35. Fase 10 – gruppe 60. 1:60

12, 15: ca. 0,5 m bred og 0,75 m lang nedgravning i 14, dybden 0,2 til 0,5 m. Fylt med rødbrun grov sand med noe grus og mye treflis spredt gjennom laget.

3, 8, 14, 21, 24, 32, 46, 81, 88: Fyllmassen i sjaktene var mørk grå grusblandet sand med rød og gul tegl, glassbiter, keramikkskår med mer. **24** var en omrotet blågrå leire med noen steiner som lå i toppen på sjakt 83.

107: er en blanding av leire, silt og sand som inneholdt mellomstore stein, taktegl og teglstein. Laget var konsentrert innenfor avfallsgropet i gruppe 26 og kan følgelig være en del av fyllemassen i den.

G60.2 Nedgravninger ved kum

54, 64, 69, 70: Nedgravningene **70** og **64** er yngre enn 60. De ligger på nordsiden av kummen. 64 er gravd ned i 70.

G60.3 Diverse moderne deponeringer i sør og i nord

11, 84: **11** er et tynt lag sand med noen kullflekker og rød tegl. Laget ligger i forsøkningsen over en eldre nedgravning like sør for sjakt 2. Over gruppe 60, under 1.

84 er et grus- og sandlag som ligger i feltets nordvestre hjørne. Laget avgrenses av feltgrensene i nord og vest. Deler av laget er trolig fjernet av gravemaskinen. Over gruppe 60, under 1.

Gruppe 61. Maskinavsjakting

1=500: dette lag besto av adskillig forskjellige kontekster som alle ble fjernet med maskin uten registrering for å avdekke de underliggende spor. Til tross for dette ble det ivaretatt noen funn.

Det utgravde området var før utgravningen startet brolagt. Denne brolagte flaten må være lagt etter 1841. Steinen ble fjernet maskinelt og gitt til Sverresborg Folkemuseum. På Sverresborg er steinene lagt ved Gramgården.

4 SAMMENFATTENDE KONKLUSJONER

Resultatene fra utgravningen viser at tomte som i dag heter Dronningensgt. 14 har vært utnyttet av mennesker omtrent fra det først ble tørrt land. Aktivitetssporene på tomte ser ut til å gjenspeile byens vekst og økt folketall i området.

Resultatene av den stratigrafiske analysen har gitt en inndeling av aktiviteten på stedet i 10 faser, fra vikingtid og fram til 18-1900-tallet. Under gis en kort oversikt over innholdet i og dateringen av de ni fasene:

Fase 1: Agraraktivitet

Fasen består av kontekster som er tolket som spor etter den tidligste menneskelige aktivitet på stedet som i dag er Dronningensgt. 14. Kontekstene som inngår i fasen er tolket som spor etter ard og plog, samt avtrykk etter staur som kan ha inngått i for eksempel hesjegjerder. Radiologisk dateringer viser at dyrkingsaktiviteter hadde kommet i gang ved slutten av Vikingtid, nærmere bestemt slutten av 900-tallet – tidlig 1000-tallet. De viser videre agrar aktiviteter også i løpet av middelalderen, på 12-1300-tallet.

Fase 2: Den tidligste bygningsaktivitet og markering av eiendomsgrenser

Fasen består av mer markerte strukturer i undergrunnen. Disse markerer en endring i aktivitetstype og -nivå i området. Flere større nedgravninger kan representere spredte rester etter bosetning, kanskje en bygning. Sør i feltet markerer en grøft inndelingen av området i flere eiendommer. Øst i feltet ligger flere store avfallsgroper. Radiologiskdateringer viser at disse aktivitetene kan dateres til sen-middelalderen, hovedsakelig 1400-tallet.

Fase 3: Dyrkningshorisont og avfallsgroper

Fasen domineres av en horisont med dyrkingsjord som lå over hele feltet og som representerer pløyde jordmasser. Deler av laget er trolig deponert i fase 1 og 2. Flere sjikt av laget viser at det er avsatt over lang tid. Store nedgravninger gjort fra flere nivåer i laget viser at den overflaten av laget som til enhver tid her ligget eksponert har vært aktivt utnyttet av folk i området. Flere store avfallsgroper helt øst i feltet, som i fase to. Det er trolig at denne dyrkingsjorden har akkumulert fra middelalder og frem til 1600-tallet.

Fase 4: Trebygninger

I denne fasen finnes spor etter de første trebygningene på tomte. Begge er reist i øst, den ene har erstattet den andre. Bygningenes orientering tyder på at de har forholdt seg til det middelalderske gatenettet. Spor etter bygningene fantes i form av rester etter syllstokker, syllstein og stolpehull. Gjenstandene funnet i denne fasen tyder på at disse bygninger var i bruk omkring midten av 1600-tallet. Brannrester funnet i denne fasen tyder på at fasen kan ha vært avsluttet ved bybrannen i 1681.

Fase 5: Trebygninger i øst

Øst i feltet, området for utvidelsen og litt vestover, ble det funnet rester etter trebygninger i form av en syllstokk, en syllsteinsrekke og et mulig leirgulv, disse var anlagt direkte over brannlaget i forrige fasen. Dette tyder på at bygninger var anlagt etter 1681 og var i bruk på slutten av 1600-tallet og begynnelsen av 1700-tallet. Det er mulig at bygningene i denne fasen var i bruk samtidig med de i fase 6.

Fase 6: Trebygninger i sør

Fasen er anlagt direkte på overflaten av dyrkingslaget i fase 3 og består av rester av to trebygninger i feltets søndre del. Disse bygninger erstattet de som var reist i fase 4. Den best bevarte bygning har vært ca. 5,25 m x 2,9 m og ser ut til å ha vært inndelt i flere mindre rom, bygningen ser ut til å ha hatt flere jordgulv. Bygningen har sannsynligvis vært et uthus. Flere deler av bygningsrester viser tydelig tegn til å ha vært utsatt for brann. Gjenstandsmaterialet viser at fasen kan dateres til perioden etter 1680 (mynt) og at bygninger var i bruk på slutten

av 1600-tallet og begynnelsen av 1700-tallet. Muligens ble fasen avsluttet med bybrannen i 1708.

Fase 7: Trebygninger i øst

Vet slutten av fase 6 eller begynnelsen av denne fasen har det foregått en avretting av området gjennom deponering og utplanering av avfall og jord. Bygningen i denne fasen er reist på denne avrettingen. Bygningsrestene var ufullstendig, kun det sørøstre hjørnet var undersøkt. Bygningen hadde et nedre rammeverk av tre, men det er uklart om bygningen har vært laftet eller av bindingsverk. Bygningen har hatt tre gulv som var blitt reparert under bruksperioden. Inntil sør-veggen ble det funnet en stein helle som kan indikere plasseringen av døråpningen, det er også indikasjoner på at det kan ha vært en døråpning fra vest. På vestsiden av bygningen var det en steinbrogning med en innebygd renne som gikk i retning NØ-SV. På brogningen hadde det over tid samlet seg en del avfall. Gjenstandsmaterialet viser at fasen kan dateres til 1700-tallet generelt og at den gikk ut av bruk på siste halvdel av 1700-tallet.

Fase 8: Vannpost, kjeller, grunnmurer og pipefundament

Fasen består av flere usammenhengende elementer. Bygningsrester i nord og i øst består av de fragmentariske rester av grunnmurer. Det øvrige del av området ser ut til å ha vært gårdsplass med en treforet avfallsgrop i NØ og en koblingsbrønn med tilhørende trevannrør midt på området. Denne layouten tyder på at gården kan ha hatt omtrent den samme layout som den som ble reist etter brannen i 1841. De første trevannrørene ble lagt i byens hovedgater i 1777 og systemet ble utvidet tidlig på 1800-tallet. I tillegg til systemet i gatene ble det lagt stikkledninger inntil flere gårder. Gjenstandsmaterialet funnet i avfallsgropen viser at den var gjenfylt i løpet av første halvdel av 1800-tallet. Det er sannsynlig at denne fasen dekker perioden fra slutten av 1700-tallet og frem til eiendommen ble ødelagt av brannen i 1841.

Fase 9: Moderne nedgravningen

Sør i feltet var det en del av et steinfundament, dette tilhørte bygningen som ble reist etter brannen i 1841. I øvrig består fasen av et mindre antall nedgravninger i det arealet som har utgjort gårdsplassen. Fasen dateres til perioden etter 1841.

Fase 10: Nedgravningen for vann- og avløpsrør, kum

Denne fasen inkluderer all grøftetraséene for vann- og avløpsledninger som tilhørte de bygninger som var reist etter brannen i 1841 og som ble ødelagt i brannen i 2002.

Sammenfatning av aktivitetene frem til bybrannen i 1681

Overflaten av den sterile sanden ligger på ca. 7 moh. Området som feltet ligger i ble først tørrlagt omkring 500 e.kr., i yngre jernalder, nærmere bestemt overgangen mellom Merovingertid og Folkevandringstid. Det er antatt at området kan ha blitt tatt i bruk til jordbruksvirksomhet kort tid etter dette.

Det ble ikke registrert spor av bebyggelse eller andre strukturer som kan knyttes til pre-urban aktivitet på stedet. Spor etter ard og plog viser at tomte fra begynnelsen av er utnyttet til dyrking. Området tomte ligger på må i denne perioden ha fortonet seg som et åpent åkerlandskap (fase 1).

På et tidspunkt er området blitt tatt i bruk til annen aktivitet enn agrarvirksomhet. Sporene tyder på at området nå er brukt til bosetning, eller at det har ligget i nær tilknytning til områder med boliger (fase 2). Flere større nedgravninger med avfall tyder på at eierne av tomte har kvittet seg med husholdningsavfall ved å grave det ned her. Mellom avfallsgropene i øst finnes spor etter plog – dette tyder på at det har skjedd et skifte i aktivitetstypen på tomte, at det ikke har foregått dyrkning samtidig som området ble brukt til avfallsdeponering.

Spor etter et gjerde i retning Ø-V helt sør på tomta, viser den første inndeling av dette området i eiendommer. Gjerdet viser at det har blitt behov for å definere og markere eiendomsgrenser i området, noe som kan tyde på tettere befolkning og større aktivitet i nærheten. At området først og fremst er brukt til avfallsdeponering, viser at området tomte ligger på, ble regnet som en utkant i forhold til det som nå var blitt ett tettere befolket område.

Samtidig med avfallsgropen finnes det også spor som *kan* tolkes som rester etter bosetning. Tre grøftelignende nedgravninger kan tolkes som rester etter en mulig bygningskonstruksjon. Lignende nedgravninger ble funnet på Folkebibliotekstomta, fase 1. Noen sikker tolkning finnes likevel ikke av disse nedgravningene. Sammen med nedgravninger for avfall, stolpehull og gjerder, viser strukturene likevel at området brukes mer intensivt i denne fasen.

Over hele feltet der det ikke var foretatt forstyrrelser ned til steril, lå et lag med dyrkingsjord (fase 3). Det ble registrert aktivitetsspor både i overflaten av, og i, selve laget. Dette tyder på at laget er avsatt over lang tid, og at overflaten av det har vært eksponert i en lengre periode. Også i denne fasen ligger det øst i feltet store nedgravninger med avfall– for det meste organisk masse. Dette viser at bruken av denne delen av tomte til avfallsdeponering har fortsatt i lang tid.

I neste fase finnes spor etter de to første trebygningene på tomte (fase 4). Begge er reist i øst, den ene har erstattet den andre. Bygningsrestenes orientering antyder at denne bygningen har vært orientert etter middelalderens gatenett. Bygningene kan ha vært orientert etter Moritsveita i vest eller Borkegaten i øst – eller begge, begge disse gatene ligger skjevt i forhold til en rett N-S akse som dagens gatenett er lagt opp etter. Breijerveita som har ligget i sør var orientert som dagens Dronningens gate, men har trolig ligget noe sør for denne. I fase 5 ble bygningene på tomte flyttet noe nordover – dette kan gjenspeile reguleringen i 1681, og flyttingen av Breijerveita mot nord, til dagens Dronningensgt. Dette tyder igjen på at bygningene i fase 4 gikk av bruk i forbindelse med brannen i 1681, og at bygningene i neste fase er anlagt i forbindelse med reguleringen etter brannen.

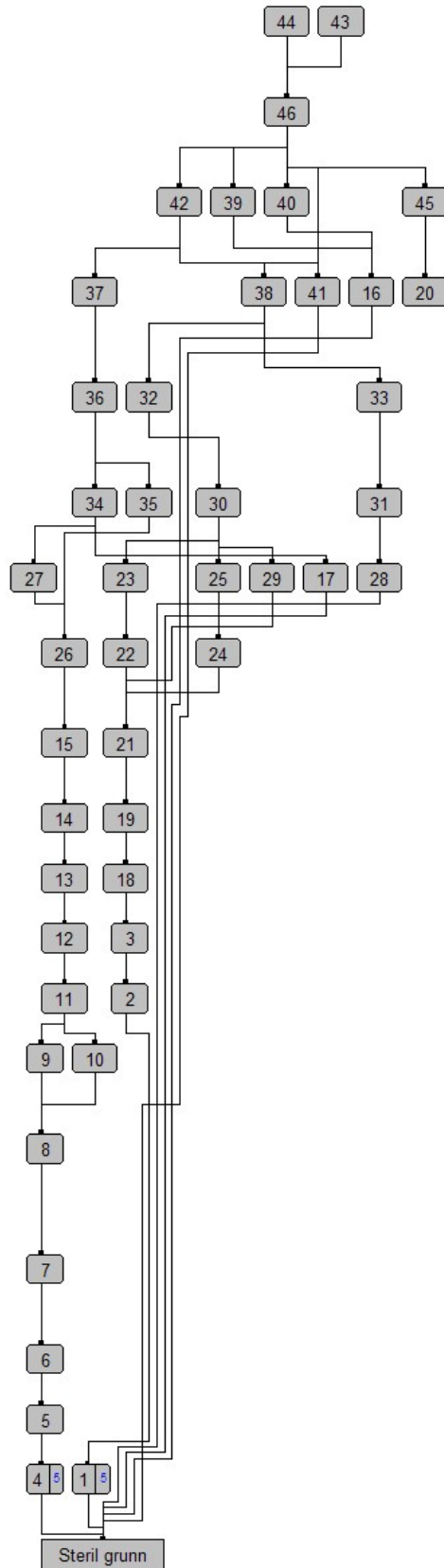

Fig. 36. Gruppematrix

Liste over grupper

Gruppe nr	Fase	Beskrivelse
1	1	Staurhull
2	1	Dyrkingsspor
3	2	Gjerde
4	2	Gjerde
5	2	Nedgravninger / mulige grøfter
6	2	Stolpehull og mulige stolpehull
7	3	Dyrkningslag
8	1	Staurhull
9	7	To nivåer med brostein i nord
10	2	Avfallsgroper og nedgravninger
11	4	Brannlag i sørøstre hjørne
12	3	Avfallsgrop, sør
13	4	Mulig gulv
14	4	Sand nord for bygningen, gruppe 21
15	3	Nedgravninger i dyrkningslaget
16	4	Konstruksjonselementer i trebygning I
17	4	Treverk i sørøstre hjørne
18	3	Avfallsgroper, øst
19	3	Avfallsgroper, utvidelse
20	6	Diverse avsetninger nord i feltet – brostein og treflis lag
21	4	Konstruksjonselementer, trebygning II
22	4	Bit av en mulig syllstokk i sørøst
23	4	Brannlag nord for bygningene
24	5	Bygning – syllstokk, stein, gulv
25	5	Deponeringer rundt 195
26	9	Avfallsgrop i nordøst
27	4	Treflislag
28	5	Avfallsgrop
29	5	Omrotet lag
30	6	Bakgårdsdeponering, Nord
31	6	Bakgårdsdeponering, Sør
32	6	Konstruksjonselementer i tømmerbygning
33	4	Avfallsdeponering
34	6	Sanering av bakgårdsareal, Sør: grus og leire
35	6	Bakgårdsdeponering II, Sør
36	6	Bygningsrester - Stolpehull
37	6	Bakgårdsdeponeringer, Sør - destruksjon
38	6	Omdisponering av området
39	6	Hushjørne – syllstokker og syllstein
40	7	Avfallsgrop
41	7	Grus- og leirelag – avrettingslag
42	7	Treflislag – utplanering og gulvunderlag
43	7	Bygningsselementer i bindingsverksbygning
44	7	Avfallslag – utplanering og underlag for brolegning
45	7	Brolegning i bakgård
46	6	Avfallsdeponeringer sørøst i feltet
47	7	Bakgårdsdeponering
48	8	Grunnmur
49	8	Diverse bakgårdsavsetninger
50	8	Vannpost
51	8	Brostein i nord
52	8	Sandlag sør i feltet

53	8 Sand- og gruslag ved fundament og kjeller
54	8 Trekjeller
55	8 Murer ved trekjelleren
56	8 Avfallsgrop i NØ
57	9 Diverse moderne nedgravninger
58	8 Syllstokker, grunnmur og fundament helt nord i feltet
59	9 Murer og steinkonsentrasjoner i sør
60	10 Moderne sjakter for rør og yngre nedgravninger
61	10 Maskinavsjakting

VEDLEGG 1 – KONTEKSTLISTE

Kontekstnummer	Gruppe	Fase	Er lik	Kontekstnummer	Gruppe	Fase	Er lik
1	61	10		50	59.1	9	
2	60.1	10	521	51	59.4	9	
3	60.1	10		52	49.2	8	
4	60.1	10		53	49.2	8	
5	57.1	9	13	54	60.2	10	
6	57.1	9	16	55	54	8	
7				56	49.2	8	
8	60.1	10		57	47	7	
9				58	38	6	
10				59	49.2	8	
11	60.3	10		60	37	6	
12	60.1	10		61	37	6	
13	57.1	9	5	62	35	6	175=205
14	60.1	10	6	63	49.2	8	
15	60.1	10		64	60.2	10	
16	57.1	9	6	65	55	8	
17	57.2	9		66	60.1	10	47
18	57.2	9		67	45	7	
19	43.10	7	555	68	57	8	
20	59.4	9		69	60.2	10	
21	60.1	10		70	60.2	10	
22	60.1	10		71	59.2	9	
23	54	8		72	49.2	8	
24	60.1	10		73	49.1	8	
25	52	9	30	74	57.3	9	
26	57.2	9		75	57.3	9	
27	57.2	9		76	49.1	8	
28	54	8		77	49.3	8	
29	54	8		78	57.2	9	
30	52	9	25	79	57.3	9	
31	54	8		80	57.3	9	
32	60.1	10		81	60.1	10	
33	60.1	10		82	57.2	9	
34	48	8		83	60.1	10	
35	59.2	9		84	60.3	10	
36	50.7	8		85	38	6	
37	50.7	8		86	48	8	
38	54	8		87	48	8	
39	59.3	9		88	60.1	10	
40	54	8		89	60.1	10	
41	49.3	8	45	90	60.1	10	
42	59.4	9		91	60.1	10	
43	54	8		92	7	3	
44	54	8		93	26	9	
45	49.3	8	41	94	26	9	
46	60.1	10		95	50.6	8	
47	60.1	10	66	96	50.4	8	
48	59.3	9		97			
49	59.1	9		98	55	8	

Kontekstnummer	Gruppe	Fase	Er lik	Kontekstnummer	Gruppe	Fase	Er lik
99	32.18	6		150	42.2	7	
100	49.3	8		151	42.1	7	
101	54	8		152	44	7	
102	54	8		153	43.5	7	
103	37	6		154	43.5	7	
104	50.2	8		155	41.5	7	
105	47	7		156	41.3	7	
106	26	9		157			
107	60.1	10		158			
108	43.8	7	509	159			
109	50.2	8		160	41.1	7	163
110	50.3	8		161	42.3	7	
111	55	8		162	41.2	7	
112				163	41.1	7	160
113	32.4	6	116=199=538	164	41.1	7	
114	55	8		165	30	6	
115	9	6		166	30	6	
116	32.5	6	113=199=538	167	30	6	
117	55	8		168	43.1	7	
118	55	8		169	40	7	
119	54	8		170	32.8	6	
120	43.7	7	517	171	30	6	
121	35	6		172	30	6	
122	45	7		173	24.3	5	
123	45	7		174	24.4	5	
124				175	35	6	62=205
125	55	8		176	7	3	
126	43.2	7		177	30	6	
127	43.6	7		178	32.15	6	
128	42.4	7		179	35	6	
129	43.3	7	540	180	35	6	
130	43.5	7		181	30	6	
131	43.5	7		182	24.4	5	
132	41.4	7		183	34	6	190
133	45	7		184	29	5	
134	45	7		185	35	6	
135	50.1	8		186	32.17	6	
136	50.1	8		187	32.14	6	
137	50.1	8		188	32.10	6	
138				189	40	7	
139	42.4	7		190	34	6	183
140	42.2	7		191	24.2	5	
141	56	7		192	24.2	5	
142	44	7		193	24.3	5	
143	42.3	7		194	33	6	202
144	42.3	7		195	24.1	5	
145	32.16	6		196	32.13	6	
146				197	25	5	
147				198	55	8	
148	56	7		199	32.6	6	113=116=538
149	56	7		200	55	8	

Kontekstnummer	Gruppe	Fase	Er lik	Kontekstnummer	Gruppe	Fase	Er lik
201	32.4	6		252	1	1	
202	33	6	194	253	15	3	
203	24.2	5		254	15	3	
204	24.2	5		255	15	3	
205	35	6		256	15	3	
206	32.14	6		257	15	3	
207	28	5		258	27	4	
208				259	31	6	
209	32.9	6	393	260	32.11	6	
210				261	7	3	
211	25	5		262	13	4	
212				263	15	3	
213				264	15	3	
214				265	11	4	
215				266	32.3	6	
216				267	13	4	262
217	32.12	6		268	18	3	
218	28	5		269	32	6	
219	32.14	6		270	9	6	
220	32.9	6		271	7	3	
221	24.4	5		272	1	1	
222	32.12	6		273	1	1	
223				274	1	1	
224	25	5		275	1	1	
225	32.9	6		276	4	2	
226	25	5		277	4	2	
227	25	5		278	1	1	
228	31	6	247=259	279	1	1	
229	25	5		280	21	4	
230	15	3		281	9	6	
231	23	4		282	7	3	
232	23	4		283	6.3	2	
233	23	4		284	6.3	2	
234	9	6		285	11	4	
235	6.3	2		286			
236	6.3	2		287	steril		343, 618
237	7	3		288	6.3	2	
238	7	3		289	6.3	2	
239	7	3		290	31	6	
240	32.11	6		291	7	3	
241	32.2	6		292	6.1	2	
242	15	3		293	6.1	2	
243	15	3		294	7	3	
244	15	3		295	16.2	4	
245	15	3		296	36.1	6	
246				297	36.2	6	
247	31	6	228=259	298	7	3	
248	24.4	5		299	8.1	1	
249	32.11	6		300	8.1	1	
250	1	1		301	8.1	1	
251	1	1		302	8.1	1	

Kontekstnummer	Gruppe	Fase	Er lik	Kontekstnummer	Gruppe	Fase	Er lik
303	8.1	1		354	8.1	1	
304	8.1	1		355	5.2	2	
305	8.1	1		356	5	2	
306	8.1	1		357	5	2	
307	31	6		358	5	2	
308	7	3		359	5	2	
309	7	3		360	16.1	4	
310	7	3		361	16.1	4	
311	12.2	3		362	32.4	6	
312	12.3	3		363	1	1	
313	7	3		364	1	1	
314	12.3	3		365	1	1	
315	14	4		366	1	1	
316				367	1	1	
317				368	1	1	
318	2.2	1		369	1	1	
319	36.1	6		370	1	1	
320	6.3	2		371	1	1	
321	6.3	2		372	1	1	
322	6.3	2		373	6.3	2	
323	6.3	2		374	1	1	
324	14	4		375	5.1	2	
325	2.2	1		376	18	3	
326	12.2	3		377	5.1	2	
327	1	1		378	5.1	2	
328	1	1		379	6.3	2	
329	1	1		380	5	2	
330	1	1		381	5	2	
331	1	1		382	1	1	
332	1	1		383	3.1	2	
333	1	1		384	3.3	2	
334	1	1		385	3.2	2	
335	7	3		386	6.4	2	
336	12.1	3		387	6.4	2	
337	7	3		388	16.3	4	
338	7	3		389	16.3	4	
339	21.3	4		390	6.3	2	
340	16.2	4		391	45	7	
341	5.2	2		392	55	8	
342	5.2	2		393	32.9	6	209
343	steril		287, 618	394	24.2	5	
344	6.3	2		395	45	7	
345	1	1		396			
346	1	1		397	2.3	1	
347	1	1		398	6.4	2	
348	1	1		399	1	1	
349	6.2	2		400	1	1	
350	6.2	2		401	8.2	1	
351	5.3	2		402	1	1	
352	5.3	2					
353	8.1	1					

Kontekstnummer	Gruppe	Fase	Er lik	Kontekstnummer	Gruppe	Fase	Er lik
500	61	10		551			
501				552	46	6	
502				553	43.9	7	
503				554	43.9	7	
504				555	43.10	7	19
505	43.5	7		556			
506	43.5	7		557			
507	43.5	7		558			
508	43.5	7		559	30	6	
509	43.8	7	108	560	31	6	
510	43	7		561	32.18	6	
511				562			
512				563			
513				564	39.4	6	
514	43	7		565	31	6	
515			121	566	39.1	6	
516				567	21.2	4	
517	43.7	7		568			
518	60	10	2	569	30	6	
519				570			
520				571	21.2	4	
521	60.1	10	4	572	21.2	4	
522				573	21.2	4	
523				574	22	4	
524				575			
525	43.9	7		576	43.5	7	
526				577	4343.5	7	
527			128	578	43.5	7	
528				579			
529				580	39.2	6	
530				581	43.5	7	
531	42.4	7		582	43.5	7	
532				583	43.5	7	
533				584	21.2	4	
534	42.1	7	151	585	21.2	4	
535				586	39.3	6	
536				587			
537				588	23	4	
538	32.4	6	113=116=199	589	33	3	
539	32.7	6		590	19	3	
540	43.3	7	129	591	7	3	
541	43.4	7	544	592	7	3	
542	42.3	7		593	5.1	2	375
543	34	6		594	5.1	2	377
544	43.4	7	541	595	5.1	2	378
545	41.5	7		596	17	4	
546	43.9	7		597	17	4	
547	46	6		598	16.3	4	
548	43.1	7	168	599	16.3	4	
549	46	6		600	19	3	
550	46	6		601	19	3	

Kontekstnummer	Gruppe	Fase	Er lik	Kontekstnummer	Gruppe	Fase	Er lik
602	19	3					
603	2.1	1					
604	10.3	2					
605	10.3	2					
606	10.2	2					
607	10.2	2					
608	10.2	2					
609	10.2	2					
610	10.2	2					
611	7	3	313				
612	10.2	2					
613	6.4	2					
614	10.2	2					
615	6.4	2					
616	2.1	1					
617	10	2					
618	steril		287, 343				
619							

VEDLEGG 2 – C14-DATERINGER

LABORATORIET FOR RADIOLOGISK DATERING

Adr.: NTNU – Gløshaugen, Sem Sælandsv. 5, 7491 Trondheim
 Telefon 73593310 Telefax 73593383

DATERINGSRAPPORT

Oppdragsgiver: Reed, Ian W.
 NIKU, Kjøpmannsgt. 25
 7013 Trondheim

DF-3842

Lab. ref.	Oppdragsgivers ref.	Materiale	Datert del	¹⁴ C alder før nåtid	Kalibrert alder	δ ¹³ C ‰
TUa-5394	TA2004/13 250 E Dronningensgt. 14 Trondheim, Sør-Trøndelag	Trekull Bjørk		780 ± 35	AD1230-1285	-26.1*
TUa-5395	TA2004/13 272 Dronningensgt. 14 Trondheim, Sør-Trøndelag	Trekull Bjørk		725 ± 45	AD1275-1300	-26.1*
TUa-5396	TA2004/13 318 1 Dronningensgt. 14 Trondheim, Sør-Trøndelag	Trekull Bjørk		1055 ± 45	AD970-1020	-26.1*
TUa-5397	TA2004/13 318 2 Dronningensgt. 14 Trondheim, Sør-Trøndelag	Trekull Bjørk, hassel		1030 ± 45	AD985-1025	-26.1*
TUa-5398	TA2004/13 327 C Dronningensgt. 14 Trondheim, Sør-Trøndelag	Trekull Bjørk		955 ± 35	AD1025-1160	-26.1*
TUa-5399	TA2004/13 329 C Dronningensgt. 14 Trondheim, Sør-Trøndelag	Trekull Bjørk		835 ± 35	AD1200-1255	-26.1*
TUa-5400	TA2004/13-385 H Dronningensgt. 14 Trondheim, Sør-Trøndelag	Tre Furu		365 ± 40	AD1470-1630	-25.6

Dato: 20 DEC 2005

Laboratoriet for Radiologisk Datering

Pål Johan Svanem
 Pål Johan Svanem

Steinar Gulliksen
 Steinar Gulliksen